

Návrhy opatření pro zlepšení hospodaření neziskových organizací v oblasti sociálních služeb v Přerově

Bc. Jana Gadaczová

Diplomová práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana Gadaczová**
Osobní číslo: **M12470**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrhy opatření pro zlepšení hospodaření neziskových organizací v oblasti sociálních služeb v Přerově**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Představte teoretické aspekty působení neziskových organizací v oblasti sociálních služeb.
- Popište charitativní činnost a způsoby jejího financování v České republice.

II. Praktická část

- Zhodnoťte současný stav sociálních služeb v Přerově.
- Provedte analýzu činnosti a hospodaření charitativních organizací v Přerově.
- Navrhněte opatření na zlepšení hospodaření Oblastní charity Přerov a posuďte jejich možná rizika a finanční náročnost.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

ANHEIER, K. Helmut. Nonprofit Organizations: Theory, management, policy.
1. vyd. Abingdon: Routledge, 2005, 450 s. ISBN 978-0-415-31418-3.
BOUKAL, Petr a Hana VÁVROVÁ. Ekonomika a financování neziskových organizací.
1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, 89 s. ISBN 978-80-245-1293-8.
HILLS, John, Julian Le GRAND a David PIACHAUD. Understanding Social Exclusion.
1. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2002, 243 s. ISBN 0-19-925194-0.
NOVOTNÝ, Jiří a Martin LUKEŠ. Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací.
1. vyd. Praha: Oeconomica, 2008, 223 s. ISBN 978-80-245-1473-4.
REKTOŘÍK, Jaroslav. Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2007, 187 s. ISBN 978-80-86929-25-5.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **17. února 2014**
Termín odevzdání diplomové práce: **2. května 2014**

Ve Zlíně dne 17. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použité informační zdroje jsem citovala;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 29. 4. 2014

Gadacrová

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá řešením rostoucí míry sociální exkluze poskytováním sociálních služeb neziskovými organizacemi. Zaměřuje se na charitativní činnost na lokální úrovni potřebující zlepšit hospodaření. Cílem práce je analýza hospodaření Oblastní charity Přerov s následným vytvořením návrhů pro zlepšení hospodaření. Teoretická část je zpracována pomocí literární rešerše. Praktická část kvalitativně analyzuje vývoj a strukturu hospodaření Oblastní charity Přerov. Hlavním výsledkem analýzy je zjištění, zda organizace hospodaří efektivně. Dalším přínosem je vyhodnocení struktury zdrojů financování. Výsledky umožňují pohled na hledisko dlouhodobé udržitelnosti organizace. Navržená opatření zajistí zlepšení hospodaření Oblastní charity Přerov. Přínos práce spočívá ve zvýšení kvality poskytovaných služeb v konkurenčním prostředí v oblasti sociální integrace.

Klíčová slova: sociální exkluze, sociální služby, nezisková organizace, charita, hospodaření

ABSTRACT

Diploma thesis deals with the solution of growing level of social exclusion by providing social services by non-profit organizations. It is concentrated on charity work at a local level needing to improve management. The aim is to analyze the management of the Regional charity of Přerov with subsequent creation of proposals for improvement. The theoretical part is processed using a literature review. The practical part qualitatively analyzes the structure and evolution of the Regional charity of Přerov. The main result of the analysis is to determine whether the organization manages effectively. Another benefit is to evaluate the structure of funding sources. The results allow a view of the long-term sustainability of the organization. The proposed measures will ensure improving the management of the Regional charity of Přerov. The benefit of the work is to improve the quality of services provided in a competitive environment in the area of social integration.

Keywords: social exclusion, social services, non-profit organization, charity, management

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé diplomové práce, RNDr. Pavlu Bednářovi, Ph.D., za odbornou pomoc při zpracovávání, ochotný přístup a obětovaný čas. Poděkování patří ekonomickému oddělení Oblastní charity Přerov za poskytnutí materiálů pro praktickou část práce a za umožnění pohledu na hospodaření charity v rámci každodenní praxe i budoucího vývoje. Také bych chtěla poděkovat i své rodině za její podporu.

Motto:

„Neúspěch nás učí, že porážka se dá přežít. Neuspět není ostuda. Ostuda je bát se vstát a zkusit to znovu.“ Benjamin Barber

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 SOCIÁLNÍ EXKLUZE	12
1.1 POJMY SOUVISEJÍCÍ SE SOCIÁLNÍ EXKLUZÍ.....	13
1.2 OHROŽENÉ SKUPINY.....	13
1.3 SOCIÁLNÍ SLUŽBY VE VZTAHU K SOCIÁLNÍ EXKLUZI.....	15
1.3.1 Poskytování sociálních služeb.....	15
2 NEZISKOVÉ ORGANIZACE	17
2.1 NEZISKOVÉ ORGANIZACE V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH ČESKÉ REPUBLIKY.....	17
2.1.1 Církevní právnické osoby.....	19
2.2 EFEKTIVNOST A TRANSPARENTNOST NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ.....	20
3 CHARITATIVNÍ ČINNOST	22
3.1 CHARITATIVNÍ ORGANIZACE PŮSOBÍCÍ V ČESKÉ REPUBLICE.....	23
4 FINANCOVÁNÍ CHARITATIVNÍCH ORGANIZACÍ V ČR	26
4.1 FUNDRAISING.....	27
4.2 VÍCEZDROJOVÉ FINANCOVÁNÍ.....	28
4.2.1 Příspěvky z rozpočtů a nadací.....	29
4.2.2 Sbírký.....	29
4.2.3 Dárcovství.....	30
4.2.4 Strukturální fondy Evropské unie.....	32
4.2.5 Dobrovolnictví.....	33
4.2.6 Samofinancování.....	35
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
5 SOCIÁLNÍ PROBLEMATIKA V PŘEROVĚ	38
5.1 POSKYTOVATELÉ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB.....	39
5.2 PROJEKTOVÁ A PROGRAMOVÁ ČINNOST.....	44
6 OBLASTNÍ CHARITA PŘEROV	47
6.1 ANALÝZA ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ JEDNOTLIVÝCH STŘEDISEK.....	47
6.1.1 Charitní ošetřovatelská služba.....	48
6.1.2 Charitní pečovatelská služba.....	49
6.1.3 Občanská poradna.....	51
6.1.4 Setkávání seniorů Spolu.....	53
6.1.5 Romské komunitní centrum Žížalka.....	54
6.1.6 Romské komunitní centrum Lačo Jilo - Dobré srdce.....	56
6.1.7 Chráněná dílna sv. Terezičky.....	58
6.1.8 Další činnosti.....	60
6.2 FINANČNÍ ANALÝZA OBLASTNÍ CHARITY PŘEROV.....	62
6.2.1 Pracovníci a klienti.....	62
6.2.2 Výnosy a náklady.....	63
6.2.3 Projektová činnost.....	71
6.3 ZHODNOCENÍ ZJIŠTĚNÝCH POZNATKŮ.....	72
7 PROJEKT ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ OBLASTNÍ CHARITY	

PŘEROV	76
7.1 OPATŘENÍ ZAVEDENÍ METODY BALANCED SCORECARD	76
7.2 OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ VZTAHŮ S VEŘEJNOSTÍ	83
7.3 OPATŘENÍ SOCIÁLNÍ AUTOMOBIL	86
7.4 OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ STŘEDISKA LAČO JILO	88
ZÁVĚR	91
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	93
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	96
SEZNAM OBRÁZKŮ	97
SEZNAM TABULEK	98
SEZNAM PŘÍLOH	99

ÚVOD

Sociální exkluze představuje v současnosti klíčový problém při koordinaci sociálních politik Evropské unie. Roste podíl minorit a buduje se idea kohezivní evropské společnosti. Soustředování sociálně vyloučených skupin do konkrétních lokalit mimo společnost vyžaduje řešení na úrovni státní správy a samosprávy. Sociální vyloučení se stává předmětem mnoha výzkumů, ale doposud nebylo zkoumáno z pohledu jeho odstranění prostřednictvím charitativních organizací působících v podmínkách konkrétních lokalit České republiky.

Pojem charitativní činnosti v souvislosti s neziskovými organizacemi v oblasti sociálních služeb není v podmínkách České republiky příliš vnímán. Veřejnost si neuvědomuje, že se nejedná pouze o organizace založené na křesťanských hodnotách, ale že slouží jako významný článek v rámci poskytovatelů sociálních služeb. Charitativní organizace se potýkají s nedostatky v oblasti financování svých aktivit.

Cílem diplomové práce je analýza vývoje a struktury hospodaření Oblastní charity Přerov se zaměřením na zjištění nedostatků v efektivnosti zdrojů financování. Hlavním cílem je vytvoření vhodných návrhů opatření pro zlepšení hospodaření této organizace při současné snaze o sociální začlenění cílových skupin do společnosti.

Diplomová práce se člení na dvě části. Teoretická část využívá metodiku rešerše a studia odborných literárních děl. Řeší nedostatečně zmapovaný teoretický problém oblastí činnosti a hospodaření charitativních organizací na území České republiky. Praktická část je zpracována formou analýzy činnosti a finanční analýzy Oblastní charity Přerov. Staví na kvalitativním přístupu, kdy se upřednostňuje hlubší a detailnější poznání vztahů mezi jednotlivými středisky a položkami. Horizontální analýza sleduje vývoj a změny zkoumaných položek za období 2009 až 2012. Vertikální analýza se zabývá strukturou účetních výkazů vztáženou k celkové bilanční sumě.

Na základě zjištěných poznatků po provedení analýzy se navrhuje opatření pro zlepšení hospodaření Oblastní charity Přerov. Opatření zajistí dlouhodobou udržitelnost organizace a efektivnost hospodaření. Posílí se zdroje financování každodenní činnosti prostřednictvím strategického plánování a umožní se snížení některých nákladových položek. Oblastní charita Přerov se zviditelní a stane se konkurenceschopnou mezi poskytovateli sociálních služeb na území města. Bude se stále více podílet na předcházení a odstraňování sociálního vyloučení skupin a jednotlivců žijících v Přerově a okolí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SOCIÁLNÍ EXKLUZE

Pojem sociální vyloučení se začal na základě Hillse (2002) používat v moderní podobě ve Francii v 70. letech v rámci systému sociální ochrany a zvyšující se intenzity sociálních problémů v okrajových částech velkých měst. Sociální vyloučení narušovalo jednotu státu a bylo třeba jej začít řešit. Později se začal zdůrazňovat význam nezaměstnanosti. Termín sociální vyloučení se rozšiřoval v průběhu 80. a 90. let minulého století v západoevropských zemích z důvodu nahrazení výrazu chudoba.

Sociální exkluze podle Krebse (2010) odráží nerovnost části obyvatelstva při participaci na životě společnosti, která pramení z nedostatku příležitostí pro všechny zájemce o účast na společenském životě. Vyloučení může být důsledkem nerovného přístupu k zaměstnání, bydlení, sociální ochraně, vzdělání a zdravotní péči. Hirt (2006) chápe sociální vyloučení jako selhání demokratického a právního systému, trhu práce, státního sociálního zabezpečení a také systému komunity. Hlavní článek působení sociální exkluze představuje ekonomické vyloučení, zjednodušeně vyloučení z trhu práce.

Rozlišují se tři možnosti pohledu na sociální vyloučení. Mareš (2008) popisuje redistributivní diskurz jako odstranění exkluze považované za důsledek chudoby využitím dávek sociálního zabezpečení. Integrativní diskurz za příčinu považuje nezaměstnanost, inkluze se zajistí placeným zaměstnáním a programy podporující zvýšení zaměstnanosti. V rámci moralizujícího diskurzu jsou podnětem morální a kulturní charakteristické rysy.

Za extrémní příklad sociálního uzavření Hills (2002) považuje pokus jedné skupiny zajistit pro sebe výsadní postavení na úkor jiné skupiny. Mezi jednodušší příklady se řadí vědomá či nevědomá rasová diskriminace a omezený přístup k vyššímu vzdělání. V USA se místo pojmu vyloučení používá termín nejchudší třída. Skládá se z několika generací etnických menšin žijících v ghettech odříznutých od společnosti. Jedinci jsou ovlivněni rodinou, komunitou, národní a globální úrovní. Komunita je ovlivněna pouze rodinami a jednotlivci, kteří ji tvoří.

Systém financování veřejných služeb se podle Hillse (2002) odráží na jejich kvalitě. Jestliže se využije majetek bohatší skupiny, sociální vyloučení se nevyřeší, protože nedojde k vyvolání pocitu společného osudu s těmi, kteří žijí ve vyloučených oblastech. Sociální vyloučení představuje porušení hodnot sociální spravedlnosti a sociální solidarity a vede k nerovným vzdělávacím a profesním příležitostem. Tento nedostatek odsuzuje příští generace k příležitostem ještě omezenějším.

1.1 Pojmy související se sociální exkluzí

Krebs (2010) uvádí, že mezi chudobou a sociálním vyloučením může a nemusí být souvislost. Ohrožené skupiny obyvatel mají často zkušenost s oběma případy. Podle Hillse (2002) výraz chudoba představuje pouze nedostatek hmotných zdrojů a jako indikátor se používá nízký příjem. Sociální vyloučení zahrnuje širší okruh než chudoba. Sociální vyloučení lze dle Krebse (2010) spojovat se snahou o zachování lidské důstojnosti, která je chápána v souvislosti se základními lidskými právy, mezi která se řadí práva sociální, občanská a politická. Na jejich ochranu byly přijaty dokumenty Konvence na ochranu lidských práv a základních svobod v roce 1950 a Sociální charta v roce 1961, jejíž článek 30 obsahuje právo na ochranu před chudobou a sociálním vyloučením.

Sociální izolace pramení z absence sociální soudržnosti. Hills (2002) tvrdí, že zahrnuje sociální vyloučení, ale neomezuje se pouze na něj. Jedná se spíše o společenskou izolaci. Sociálně vyloučený jedinec se nemůže účastnit běžných aktivit občanů, i když by mohl mít zájem. K sociální izolaci mohou vést nízké příjmy, na druhé straně může být izolována nejbohatší část společnosti, která si tento stav může dovolit.

Sociální integraci popisuje Krebs (2010) jako proces začleňování jednotlivců nebo skupin do života společnosti, vychází se z trojúhelníku blahobytu obsahujícího tři neoddělitelné body, a to stát, tržní hospodářství a občanskou společnost. Prostřednictvím těchto bodů jsou jednotlivci nebo skupiny integrováni do společnosti. Sociální vyloučení hrozí v případě oslabení vazby nejméně k jedné z integračních rovin.

Koncept začleňování představuje volbu konkrétních intervencí, jejichž stanovení je dle Horákové a Rákoczyové (2008) velmi obtížné. Sociální začleňování je v zákoně o sociálních službách charakterizováno jako proces zajišťující, že sociálně vyloučené osoby dostanou příležitost zapojit se v plné míře do ekonomického, sociálního a kulturního života společnosti a žít způsobem považovaným společností za běžný.

1.2 Ohrožené skupiny

Skupinami ohroženými sociálním vyloučením v zemích západní Evropy zmiňovanými Krebsem (2010) jsou etnické menšiny, zdravotně postižení, migranti a izolovaní jedinci. Horáková a Rákoczyová (2008) považují za typickou sociálně vyloučenou skupinu jedince bez domova, mezi další patří děti, svobodné matky a výjimečně senioři.

V české společnosti se připisuje specifické postavení v rámci sociální exkluze romskému etniku. Krebs (2010) vytyčuje charakteristické rysy, mezi které patří nízká sociální úroveň vyplývající z nízkého stupně vzdělanosti a kvalifikace doprovázená vysokou mírou nezaměstnanosti. Vzniká nespočet problémů jako nízká sociální pozice ve společnosti, závislost na sociálních dávkách a kriminalita. Romové žijí v situaci řešení pouze základní životní potřeby, tedy místa k životu.

Horáková a Rákoczyová (2008) berou v úvahu vnější příčiny vyloučení Romů podmíněné chováním a postoji většinové společnosti. Dříve docházelo ke koncentraci v městech s těžkým průmyslem, ale po změnách systému nebyli schopni adaptace. Mezi vnitřní příčiny se řadí individuální charakteristiky a hodnotová a kulturní specifika. Vyloučení z pracovního trhu pro romské etnikum není nejvýznamnějším problémem, nejpodstatnější je nedostatek financí spojený s životem na dávkách, který nestačí uspokojovat jejich spotřební aspirace. Zaměstnavatelé zaujímají negativní postoj z důvodu jejich nedostatečné produktivity práce, zhoršené morálky a nízké mentální úrovně.

Problematika sociálního vyloučení Romů je spojována s existencí sociálně vyloučených lokalit. Jedná se o územně vymezené celky izolované od majoritní společnosti. Hirt (2006) zmiňuje riziko narůstajících problémů v kontextu s lokalizací etnických skupin na jednom místě, situace se tak stává hůře řešitelnou. Ke vzniku sociálně vyloučených lokalit vede především ztráta bydlení a vytěšňování.

Důležitou roli na vyloučeném území hrají na základě Mareše (2008) probíhající sociální procesy a vztahy mezi územím a obyvateli širšího okolí. Je nutno brát v potaz hranice obou prostorů, které jsou vymezovány jako linie nebezpečí a jsou snahou majoritní společnosti řešit střet s jinakostí jejím odmítnutím. Prostor se stává nedostupným fyzicky, sociálně i symbolicky.

Po 2. světové válce zůstalo v České republice 500 až 1 000 Romů. Hirt (2006) uvádí, že již v roce 1947 zde žilo obyvatel romského etnika 70 000, tento nárůst byl způsoben příchozem ze Slovenska a z Rumunska. Statistika z roku 1978 ukazuje počet 90 000 a z roku 1988 dokonce 140 000 jedinců. V přepočtu na procentuální změnu se za prvních 30 let jednalo o zvýšení o 20 %, mezi lety 1978 a 1988 již o 61 % v kontextu s likvidací slovenských romských osad. V současnosti zde žije asi 200 000 Romů, míra jejich nezaměstnanosti činí 45 %.

1.3 Sociální služby ve vztahu k sociální exkluzi

Cílem sociálních služeb v rámci evropských zemí, jak vysvětluje Průša (2003), je respektování důstojnosti uživatelů, podpora nezávislosti a zvyšování jejich společenské a ekonomické participace. Prostřednictvím cíle včasného rozpoznání potřeb obcí a regionů a zabezpečením odpovídajících služeb dojde k ochraně a předcházení sociálnímu vyloučení. Sociální služby napomáhají k odstranění znevýhodnění jednotlivců nebo skupin. Zaručují vytvoření pestré a dostupné nabídky v reakci na individuální potřeby.

Sociální službou se v zákoně o sociálních službách (2006) rozumí činnost zajišťující pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Důraz se klade na začlenění do běžného prostředí. Sociální služby jsou Průšou (2003) charakterizovány jako forma sociální pomoci poskytované konáním státní, obecní nebo nestátní instituce ve prospěch jiné osoby a jako sociální práce ve prospěch lidí v sociální nouzi.

Sociální systém České republiky před rokem 1990 neřešil, jak uvádí Průša (2003), řadu sociálních situací. Byl vypracován scénář sociální ochrany zahrnující systém sociálního pojištění, státní sociální podpory a sociální pomoci. Systém sociální pomoci zabezpečuje základní životní potřeby osob v situaci nedostatku hmotných prostředků. Mezi nástroje sociální pomoci patří poradenství, prevence sociálně patologických jevů, sociálně právní ochrana, dávky pomoci v hmotné nouzi a sociální služby.

V období před revolucí byl systém sociální péče dosažitelný pro všechny, nebyla však důsledně respektována lidská práva a důstojnost uživatelů. Docházelo k izolaci od většinové společnosti. Smyslem zákona o sociálních službách je ve vysvětlení Čámského (2011) zabezpečení sociální péče všem nezbytně potřebným osobám, náprava deformovaných právních vztahů mezi státem, poskytovateli a uživateli.

1.3.1 Poskytování sociálních služeb

Akční plány Evropské unie

Národní akční plány sociálního začleňování jsou strategiemi států Evropské unie v boji s chudobou a sociálním vyloučením. Prvním podnětem pro tvorbu se stalo zasedání Evropské rady v Nice v roce 2000, kdy došlo k přijetí Evropského sociálního programu se stanovenými cíli v boji proti chudobě a vyloučení. Od roku 2006 členské státy Evropské unie

předkládají Evropské komisi Národní zprávu o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování. (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2008)

Výčet akčních plánů pro Českou republiku zveřejňuje Ministerstvo práce a sociálních věcí na svých oficiálních stránkách. Ve Zprávě se ČR řadí mezi státy s nízkou mírou relativní chudoby. Bez existence důchodového systému a dalších sociálních transferů by pod hranicí chudoby žilo 39 % osob. Systém sociální ochrany umožňuje udržovat míru chudoby pod 10 %. Integrace sociálně vyloučených osob podporuje sociální soudržnost a zajištění rovných příležitostí a přístupu ke službám. K prevenci sociálního vyloučení přispívá také zákon o pomoci v hmotné nouzi a zákon o životním a existenčním minimu. (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2008)

Národní akční plán sociální začleňování (2010) byl připravován ve spolupráci s Komisí pro sociální začleňování složené ze zástupců veřejné správy, neziskových organizací a expertů. Prioritním cílem Národního akčního plánu ve vztahu k sociálnímu vyloučení je: Prostřednictvím sociální pomoci a služeb posílit integraci osob sociálně vyloučených nebo osob takto ohrožených, odstranit bariéry vstupu a udržení na trhu práce. V souladu s tímto cílem se zaručuje poskytování sociálních služeb včetně realizace výkonu terénní sociální práce. Součástí akčního plánu byly také projekty Stop sociálnímu vyčleňování.

Postavení aktérů sociálních služeb v České republice

Možnosti státu nést odpovědnost za veškeré sociální zabezpečení se, jak tvrdí Krebs (2010), stávají stále omezenějšími. Sociální realita prochází dynamickým vývojem a vyžaduje pohotové reakce, kterých stát často není schopen. Na řešení se proto podílí různí aktéři, od soukromých subjektů, přes orgány a organizace veřejné správy, neziskové organizace, až k vylučovaným jedincům. Stát podle Průši (2003) vytváří podmínky pro stabilitu a reguluje sociální klima, tlumí sociální napětí a stabilizuje poměry ve společnosti, aby se sociální subjekty mohly rozvíjet a realizovat vlastními silami své cíle.

V rámci reformy veřejné správy byly sociální služby převedeny do samosprávné působnosti krajů a obcí. Podle Průši (2003) obce nejsou motivovány k tomu, aby pro občany usilovaly o rozvoj sociálních služeb. S rostoucí vzdáleností od center klesá dostupnost služeb a hrozí nebezpečí sociálního vyloučení. V tomto případě je nenahraditelná role krajů, které by měly ve spolupráci s úřady obcí a neziskovými organizacemi zabezpečit na svém území dostatek služeb.

2 NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Již v dávné historii lze pozorovat nejrůznější typy organizací, ale až do 18. století dominovaly církevní organizace. Nejvýznamnějším obdobím pro vznik neziskových organizací se stalo období první republiky. Současným cílem neziskového sektoru je podle Boukala (2007) úsilí o změnu chování a jednání člověka zahrnující zlepšení kvality jeho života i změnu celé společnosti.

Společné znaky neziskových organizací podle Rektořika (2007) a Boukala (2007):

- Jedná se o právnické osoby
- Nejsou založeny za účelem podnikání a produkce zisku, cílem je dosažení užítku v podobě veřejné služby
- Jsou samosprávné, autonomní a do určité míry institucionalizované
- Uspokojují konkrétní potřeby občanů a komunit a činnost je vykonávána dobrovolně
- Mohou, ale nemusí být financovány z veřejných rozpočtů.

Rektořík (2007) uvádí členění neziskových organizací podle kritéria globálního charakteru na veřejně prospěšné a vzájemně prospěšné. Veřejně prospěšné organizace bývají založeny za účelem produkce veřejných a smíšených statků uspokojujících potřeby společnosti, jedná se o charitu, ekologii, zdravotnictví a veřejné služby. Vzájemně prospěšné slouží ke vzájemné podpoře skupin občanů spjatých společným zájmem. Na základě kritéria financování se neziskové organizace dělí na financované zcela z veřejných rozpočtů, zčásti z veřejných rozpočtů, z různých zdrojů a z výsledků realizace svého poslání.

2.1 Neziskové organizace v sociálních službách České republiky

Významné místo při poskytování sociálních služeb v České republice zaujímají nestátní organizace. Krebs (2010) zastává názor, že nestátní subjekty by měly být výrazně podporovány a co nejvíce rozšířeny z důvodu nahrazení aktivit státu. Tímto posunem by se mohlo centrum věnovat především legislativním a koncepčním aktivitám a zajišťování finančních zdrojů. Neziskové organizace by podle Horákové a Rákoczyové (2008) měly vyplňovat mezery v sociální sféře, neměly by ale aktivity veřejné správy suplovat.

Sociální podstatu činností nestátních organizací vidí Průša (2003) v přístupnosti i těm, kteří nemají dostatek prostředků pro zakoupení služeb. Občanská sdružení, církevní a zájmové organizace a nadace chtějí pomoci občanům v obtížné sociální situaci, přičemž zisk není

jejich hlavním cílem. Nestátní subjekty posilují vědomí občanské odpovědnosti a solidarity.

Potřeba zajistit zdroje financování nutí na základě výzkumu Horákové a Rákoczyové (2008) nestátní organizace k rivalitě namísto vzájemné spolupráce. Z jiného pohledu silný tlak podněcuje aktivitu občanského sektoru a inovativnost. Neziskové organizace zajišťují větší ekonomickou efektivitu při zachované vysoké účinnosti služeb, pracují úsporně z důvodu obtížného a zdlouhavého získávání prostředků. Vyznačují se rychlejšími reakcemi na změny v poptávce po sociálních službách, přizpůsobují se aktuálním potřebám občanů konkrétní lokality.

Nestátní neziskové organizace mají podle Novotného (2008) stálou institucionální a organizační strukturu a jsou odděleny od státní správy. Nelze připustit rozdělování zisku mezi vlastníky nebo vedení, svou činností mohou docházet k vytvoření zisku, který ovšem musí být opětovně použit na stanovené cíle organizace. Významným znakem je využívání dobrovolné účasti na svých činnostech. Mezi nestátní neziskové organizace se na základě Rady pro nestátní neziskové organizace řadí občanská sdružení, nadace a nadační fondy, církevní právnické osoby a obecně prospěšné společnosti. Církev, účelová zařízení církví a náboženské společnosti tvoří podle Boukala (2007) samostatnou skupinu nestátních neziskových organizací.

Postavení nestátních neziskových organizací je podle Novotného (2008) v dnešní společnosti nezastupitelné. Vnímají příležitosti tam, kde firmy vidí problémy. Poskytují služby, které stát neumí nebo nechce poskytovat, nebo tak činí neefektivně. Pomáhají integrovat znevýhodněné jedince a přispívají ke změnám ve způsobu života celé společnosti. Nestátní neziskové organizace zřizují v České republice více než čtvrtinu všech zařízení poskytujících sociální služby pro specifické skupiny obyvatel. Jejich kapacita ale dosahuje pouze 11 %.

Rada vlády pro nestátní neziskové organizace zmiňovaná Boukalem (2007) slouží jako poradní orgán vlády, byla zřízena v roce 1992 jako Rada pro nadace a v roce 1988 transformována. Mezi její úkoly patří iniciace a posuzování podkladů pro rozhodnutí vlády týkající se podpory nestátních neziskových organizací, legislativních a politických opatření. Sleduje a podněcuje vznik právních předpisů a připomínkuje návrhy. Zajišťuje a koordinuje spolupráci mezi státní správou a kraji, včetně dotační politiky. Sleduje postavení organizací v rámci Evropské unie a zveřejňuje informace o dotačních možnostech.

Ministerstvo práce a sociálních věcí vydalo v roce 2002 standardy kvality sociálních služeb, které se staly přílohou k zákonu o sociálních službách. Standardy uvedené v Novotném (2008) představují pohled, jak má vypadat kvalitní sociální služba, za účelem hodnocení byl vytvořen soubor měřitelných kritérií pro všechny druhy sociálních služeb. Standardy se dělí na procedurální, personální a provozní. Úspěšnost nestátní neziskové organizace lze sledovat na základě těchto standardů. Nejvýznamnějším faktorem při hodnocení služeb je to, jakým způsobem se služba promítne do života jedinců, kteří ji využívají. Kritérium úspěšnosti nespočívá jen v dodržování standardů, ale také na hodnocení kvality inspekcí, vnitřními kontrolními mechanismy a také laickou veřejnou kontrolou. Základním faktorem pro dosažení nejvyššího kritéria kvality služeb je množství finančních prostředků.

2.1.1 Církevní právnické osoby

Účelová zařízení církve uváděná Bachmanem (2012) představují tradiční podobu neziskových organizací. Iniciativa církvi se vždy orientovala především na zdravotní a sociální oblast. Církevní a náboženské společnosti se nezaměřují jen na skutky zbožnosti, pomoc je od církve neoddelitelná. Příkladem může být činnost charit a diakonií. Na poli práce s lidmi bez domova pracují téměř výhradně církevní účelová zařízení. Platí pro ně stejné zákony jako pro jiné neziskové organizace s podobnými aktivitami.

Církevní a náboženské společnosti jsou právnickými osobami a podléhají registraci na Ministerstvu kultury, které vede jejich veřejně přístupný rejstřík. Zákon o svobodě náboženské víry a postavení církvi a náboženských společností (2002) upravuje pravidla dobrovolného sdružování osob stejné náboženské víry v organizaci s vlastní strukturou, orgány a vnitřními předpisy. Církev a náboženské společnosti se podílejí na rozvoji občanské společnosti při zajišťování podpory občanů a také zapojením do veřejných institucí.

Každá registrovaná církevní společnost má podle Novotného (2008) možnost zakládat pro svou místní působnost církevní právnické osoby jako farnosti, diakonie, komunity a charity. Zákon o církevních a náboženských společnostech uvádí, že orgán registrované církve a náboženské společnosti má pravomoc navrhnout k evidenci účelové zařízení církve pro poskytování charitativních služeb. Účelové zařízení církve pro poskytování sociálních nebo zdravotnických služeb nebo působících jako charita či diakonie je založeno na základě zakládací listiny registrované církve a náboženské společnosti podepsanou členy.

Účelová zařízení církve poskytují veřejnosti obecně prospěšné služby za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek. Zařízení jsou způsobilá patřit mezi sub-

jekty sociální ekonomiky, avšak podle Novotného (2008) se jimi ekonomie dlouhou dobu nezabývala. Zákon o církvích a náboženských společnostech (2002) uvádí, že evidované právnické osoby se stávají právnickými osobami zápisem do rejstříku evidovaných právnických osob, které provádí Ministerstvo kultury na návrh statutárního orgánu církve. Církevní právnické osoby jsou subjekty registrované podle zákona o církvích a náboženských společnostech, ale právní subjektivitu jim přiznává pouze vnitrocírkevní právní systém, tvrdí Novotný (2008).

Hospodaření církevních a náboženských společností má zdroje v příspěvku od státu podle zákona o hospodářském zabezpečení CNS, dotace zejména z Ministerstva kultury a vlastní příjmy. Některé organizace podle Bachmana (2012) státní příspěvek odmítají. Stát se ze zákona musí podílet na financování církví a náboženských společností, které přivedl pod svou kontrolu. Určité církve jsou z možnosti čerpání příspěvku vyloučeny. Stát hradí náboženský život, ale také provedl četné změny v zákonné úpravě a v církevním majetku. Církve v současnosti nemají možnost hospodářského osamostatnění. Státní dotace na platy duchovních slouží jako náhrada výnosů z majetku církví. Financování CNS zahrnuje výnosy z aktuálního vlastního majetku, výnosy původního církevního majetku, náhrady za sekularizovaný církevní majetek, soukromé prostředky a veřejné prostředky.

2.2 Efektivnost a transparentnost neziskových organizací

Efektivně fungující organizace podle Novotného (2008) je věrohodná, má určen jasný cíl a veřejně prospěšné zaměření, její hospodaření je průhledné, je schopna propagace, přičemž nejlepší propagací je činnost a dobré výsledky, dále disponuje s širokým okruhem sponzorů a daří se jí získávat finanční prostředky na projekty. K posouzení efektivnosti fungování slouží finanční analýza, kdy je důležitá zjistit kvantifikaci hospodárnosti. Je vhodné sledovat ukazatele vývoje zisku, ztráty, výnosů a nákladů, velikosti rezervního fondu, vývoje počtu klientů, zaměstnanců a dobrovolníků, vývoje velikosti zdrojů, podílu veřejných zdrojů na celkových zdrojích a také podíl hlavního zdroje, vyrovnanost příjmů a výdajů a podíly výdajů na celkových výdajích a na zdrojích.

Schopnost efektivně vynakládat zdroje a dosahovat jejich pomocí stanovených cílů je podle Stejskala (2012) principem financování neziskových organizací. Znamená to dosažení kvalitních, konkurenceschopných výsledků a to při co největším poměru dosažených výsledků k nákladům. Každá organizace musí usilovat o trvalou existenci. Mezi faktory dlouhodobé udržitelnosti Boukal (2007) řadí schopnost pružné adaptace, dostatečný

přísun finančních zdrojů, měřitelné výsledky, silné vedení, průběžný systém vzdělávání, kvalitní programy a přehledné účetnictví. Významný faktor představuje prezentace organizace na vlastních webových stránkách. Potenciální sponzor by zde měl podle Boukala (2007) najít aktivity neziskové organizace, jaké jsou možnosti dárcovství a také důležité kontakty.

Za významný znak transparentnosti, který ovlivňuje mínění veřejnosti a rozhodování dárců včetně informací o nakládání s jejich dary, se podle Bachmana (2012) považuje zveřejňování výroční zprávy. Pokud se informace o hospodaření zpřístupní a zajistí se jejich důvěryhodnost, mohou být lépe využívány a lze získat vyšší podporu. Je také nástrojem veřejné kontroly. Na webových stránkách lze zprávu nalézt u tří čtvrtin organizací. Zpřístupněny jsou spíše novější výroční zprávy. Velké charity mají výroční zprávu k dispozici téměř všechny. Výroční zpráva účelového zařízení církve musí podle zákona o církvích a náboženských společnostech obsahovat přehled činností, účetní závěrku včetně zhodnocení výdajů, výrok auditora při překročení obrátu nad 10 milionů Kč, přehled peněžních příjmů a výdajů, vývoj a konečný stav fondů, stav a pohyb majetku, úplný objem výdajů rozdělení podle plnění obecně prospěšných služeb a na doplňkovou a vlastní činnost.

Na základě výzkumu prostředí České republiky Bachmana (2012) bylo zjištěno, že většina organizací disponuje vlastními webovými stránkami, jejich existenci ovlivňuje velikost organizace. Webová prezentace chybí u malých charit pracujících na dobrovolné bázi. Vysvětlení účelu organizace slouží potenciálním dárcům a široké veřejnosti, své poslání prezentuje na internetových stránkách přes 90 % zkoumaných organizací. Stanovy jsou zveřejňovány ojediněle, ale organizační struktura častěji. Počet zaměstnanců lze zjistit u méně než poloviny organizací a otázka dobrovolníků může být zodpovězena u desetiprocentní menšiny. Transparentností informací o statutárních orgánech se vyznačují téměř všechny organizace. Kontaktní osoby byly uváděny u necelých dvou třetin analyzovaných organizací.

V oblasti finančního hospodaření zveřejňují podle Bachmana (2012) většinou výkaz zisku a ztrát, církevních organizací jsou informace o auditu častější než u ostatních právních forem. Více než 85 % organizací na svých webových stránkách uvádí číslo bankovního účtu, ale žádná z nich nedisponuje podobou transparentního účtu. Výsledky ukázaly, že církevní subjekty jsou transparentnější než ostatní organizace v tradičních oblastech, v moderních možnostech ale zaostávají.

3 CHARITATIVNÍ ČINNOST

Dnes církve nehraje v působení charitativní činnosti v křesťanských zemích dominantní úlohu, ale pro péči o bližního je stále důležitá. Pojem charitativní péče nelze nutně vázat na náboženské přesvědčení, ale je možné jej vnímat jako obor navazující na historické formy charitativní péče a sociální práce. Charitu chápe Anheier (2005) jako individuální shovívavost a pojem lásky zahrnuje úlevu od chudoby. Nahlíží na člověka v jeho důstojnosti a individualitě a obsahuje potřebu pomáhat či doprovázet druhého v krizové životní situaci.

Pojem charita pochází z latinského „caritatem“ označující křesťanskou lásku. Charita je organizace poskytující veřejný prospěch a disponuje s jedním nebo více účelů, které zmiňuje Anheier (2005), jedná se o prevenci a zmírnění chudoby, rozvoj vzdělání, rozvoj náboženství, rozvoj zdraví, sociální a komunitní rozvoj včetně péče o seniory, zdravotně postižené, děti a mladé lidi, o podporu lidských práv a řešení konfliktů.

Anheier (2005) také vyzdvihuje veřejně prospěšný účel nad soukromý prospěch organizací, stanovuje několik podmínek. Organizace prospívá celé veřejnosti nebo významnému segmentu, příjemci služeb nejsou v osobním nebo personálním vztahu s organizací, soukromý prospěch by měl být v přiměřené míře, služba by měla být otevřena všem potenciálním příjemcům. Význam působení soukromých charit při řešení sociálních problémů se v rychle se měnící společnosti zvyšuje. Vyskytuje se informační asymetrie mezi charitou a jejími dárci. Je nutné zajistit dostatečný rozsah a spolehlivost.

Se současným nestátním neziskovým sektorem Rektořík (2007) spojuje spíše výraz filantropie, tedy snahu pomoci motivovanou láskou k bližnímu, která má stejně jako charita hluboké kořeny v náboženství. Organizace vyjadřují postoj společnosti k některému z veřejných problémů. Filantropické aktivity se nezaměřují jen na zmírňování důsledků chudoby. Anheier (2005) vidí filantropii jako jednání jednotlivců odrážející lásku k lidstvu a dobrovolné zasvěcení bohatství a dovedností do veřejné prospěšnosti.

Instituce s filantropickým zaměřením v České republice ovlivňuje stát prostřednictvím legislativy, dochází k vytváření nové společenské síly a stále respektovanějších subjektů ovlivňujících veřejnou politiku. Rektořík (2007) vyzdvihuje rostoucí partnerství mezi státem a filantropickými institucemi a státem. Instituce potřebují ke své činnosti veřejné prostředky a stát se neobejde bez jejich kreativity a flexibility při řešení problémů společnosti.

Lze narazit na různá pojetí české charitativní organizace v literatuře:

- církevní právnická osoba
- organizovaná občanská společnost

3.1 Charitativní organizace působící v České republice

Na území České republiky působí řada charitativních organizací, největší zastoupení patří Charitě Česká republika, jejíž činnost doplňují Česká katolická charita a Řeckokatolická charita. Přehled charitativních organizací v České republice znázorňuje příloha č. 1, nejvyšší hustotou výskytu disponují charity na Moravě. Sociální služby u nás poskytují také organizace s charitativními prvky, mezi něž patří církevní diakonie a specifické nestátní neziskové organizace.

Charita ČR

V mezinárodním měřítku je Charita ČR členem Caritas Internationalis a Caritas Europa a je partnerem OSN. Na českém území spolupracuje s dalšími partnery, a to především z neziskového sektoru. Charita ČR provozuje rozsáhlou síť sociálních a zdravotních služeb. Působí v rámci římskokatolické církve. Cílem služeb je ochrana člověka v jeho důstojnosti. Služby jsou založeny na ochraně a rozvíjení přirozených práv. (Organizační struktura, 2014)

Charita ČR působí v návaznosti na historii církevní péče o chudé. Počátky katolické charity u nás lze pozorovat již od roku 1919 a za první republiky došlo k jejímu velkému rozvoji, pomoc poskytovala i na konci 2. světové války. Charita obnovila svou činnost po útlumu v období komunismu. Organizace pomáhá všem potřebným bez rozdílu. Základním principem je vyhledávání nouze a snaha o nalézání řešení. V současnosti je největším nestátním poskytovatelem sociálních služeb v České republice. (Z historie, 2014)

Zřizovatelem Charity ČR je Česká biskupská konference, struktura se shoduje s církevní hierarchií. Mezi základní jednotky patří 348 farních, městských a oblastních charit provozujících střediska pomoci. Na regionální úrovni dochází ke sdružování do dvou arcidiecézních a šesti diecézních charit. Existují charity dobrovolné organizující jednorázové akce a sbírky, malé a velké charity. Na celostátní úrovni veškerou činnost zastřešuje Charita ČR. Sekretariát poskytuje servis v sociálních a zdravotních službách, koordinuje projektové aktivity humanitární pomoci a rozvoje. Zajišťuje spolupráci s ostatními subjekty a účastní se přípravy a vyhodnocení celostátních akcí. (Organizační struktura, 2014)

Další charitativní organizace v České republice

Mezi samostatné subjekty Charity ČR patří Česká katolická charita a Řeckokatolická charita. Řeckokatolická charita byla založena v roce 2008 a má působnost na celém území republiky. Středisky jsou Praha, České Budějovice, Liberec a Olomouc.

Česká katolická charita – Domovy duchovních a řeholnic představuje zvláštní službu pro řeholní sestry a kněží staršího věku. Služba je poskytována v návaznosti na závazek státu ke zmírnění následků křivd na těchto osobách v padesátých letech, kdy byli řeholnice a kněží násilně přestěhováni a využíváni jako levná pracovní síla a také nastal zákaz přijímat nové mladší bratry a sestry. Církev se o ně nedokázala postarat, a proto vláda pověřila Ministerstvo kultury a Českou katolickou charitu. Ministerstvo práce a sociálních věcí dostalo na starost otázku financování v průběhu 90. let. Domovy jsou registrovány jako poskytovatelé sociálních služeb od roku 2007. Umožňují jedincům zůstat ve svých komunitách a realizovat duchovní poslání. (O nás, 2014)

Mezi poskytovatele sociálních služeb s charitativními prvky patří na území České republiky také církevní diakonie a některé humanitární organizace. Diakonie poskytují pomoc chudým a potřebným. Řecký pojem znamená přisluhování při stole a také lze přeložit jako nést odpovědnost za zajištění života. Vznikly z důvodu potřeby církve zlepšit situaci v sociální oblasti. Diakonie patří mezi církevní právnické osoby.

Druhým největším poskytovatelem sociálních služeb v neziskovém sektoru u nás je Diakonie Českobratrské církve evangelické, která se zabývá také službami zdravotními, vzdělávacími a pastoračními. Pomáhá lidem v nepříznivé životní situaci a umožňuje jim žít svým běžným a důstojným způsobem života. Diakonie Církve bratrské a Diakonie Apoštolské církve se vyznačují poskytováním sociální a charitativní pomoci. Diakonie Evangelické církve metodistické se zaměřuje na pomoc lidem ohroženým sociálním vyloučením. Mezi další diakonie patří Slezská diakonie a Diakonie a misie Církve Československá husitská. (Ministerstvo vnitra, 2006)

Armáda spásy ČR jako součást všeobecné křesťanské církve nabízí duchovní a sociální pomoc. V roce 1921 u nás vznikla jako česká pobočka britské evangelikální a charitativní organizace. Poskytuje sociální služby na základě křesťanských zásad osobám v nepříznivé sociální situaci. Mezi její činnosti patří služby pro osoby bez domova, komunitní centra a sbory, služba následné péče, vězeňská péče a humanitární pomoc. Český červený kříž se

zabývá oblastí humanitární, sociální, zdravotní a zdravotně-výchovnou. Je součástí Mezinárodního červeného kříže. (Ministerstvo vnitra, 2006)

Organizace Člověk v tísni realizuje humanitární pomoc, sociální poradenství pro chudinské čtvrti a programy sociální integrace. Maltézká pomoc je charitativní a humanitární organizace katolického Suverénního řádu Maltézkých rytířů, pomáhá potřebným začlenit se do života společnosti, předchází a zmírňuje sociální izolaci jedinců. Mezi další organizace patří Křesťanská mezinárodní solidarita, Adra a Archa. Mnoho soukromých firem organizuje charitativní dny a akce na veřejně prospěšný účel. (Ministerstvo vnitra, 2006)

4 FINANCOVÁNÍ CHARITATIVNÍCH ORGANIZACÍ V ČR

V Evropě jsou podle Krebse (2010) sociální služby nákladně kofinancovány státem nebo se zařazují do pojistných systémů a stále se potýkají s nedostatkem finančních prostředků. Neziskové organizace se v České republice pohybují ve stále silícím konkurenčním prostředí. Šedivý (2011) tvrdí, že neziskové organizace jsou si z hlediska finančního konkurenční všechny navzájem. Existuje také přímá konkurence v provozování obdobných aktivit pro stejnou nebo podobnou skupinu klientů. Konkurenci je nutné sledovat průběžně a mít dostatek informací. Zvítězit může organizace transparentní, jedinečná a výjimečná v přístupu ke klientům a podporovatelům.

Na rozdíl od podnikatelů nemůže nezisková organizace podle Šedivého (2011) odhadovat příjmy podle statistik z minulých let, podle módních trendů a výsledků běžného prodeje. Statistické odhady zde selhávají a externí vlivy nelze ovlivnit. Naplnění poslání organizace a dlouhodobá udržitelnost organizace ale vyžaduje dostatek finančních zdrojů. Každý subjekt musí získávat prostředky na krytí nákladů a na vyvíjené činnosti. Mezi principy financování neziskových organizací patří podle Stejskala (2012) vícezdrojovost, samofinancování a fundraising, neziskovost a osvobození od daní.

Účetnictví a daně

Círky a náboženské společnosti nebo církevní právnické osoby mohou účtovat v soustavě jednoduchého účetnictví za předpokladu, že tuto formu používaly ke konci roku 2004. Stejskal (2012) uvádí, že se takto účetnictví vede podle zákona o účetnictví ve vztahu k právním předpisům upravujícím soustavu jednoduchého účetnictví, pokud příjmy za poslední účetní období nepřesáhnou 3 miliony Kč. Mezi sestavované typy rozpočtů patří podle Rektořika (2007) rozpočet programový, zdrojový a finančních toků.

Příjmy vyplývající z poslání organizace nejsou předmětem zdanění v rámci daně z příjmů právnických osob, zdaňuje se vedlejší činnost. Významnou úlevu při hospodaření neziskových organizací představuje osvobození od majetkových daní a od daně z přidané hodnoty.

Stejskal (2012) uvádí druhý režim v rámci daňové problematiky nazývaný tax credit, který je aplikován způsobem, že organizace je daňovým poplatníkem bez osvobození finančních toků od daní, ale z daňové povinnosti si uplatňuje snížení. Poslední možnost daňové úlevy představuje podpora soukromých osob, které uplatňují výši příspěvku neziskovým organizacím formou nezdanitelné části základu daně nebo jako odčitatelnou položku.

Fyzická osoba si může odečíst ze základu daně nejvýše 10 % při minimální výši daru 1 000 Kč a právnická osoba 5 % při hodnotě alespoň 2 000 Kč.

Boukal (2007) popisuje zdroje kapitálu organizace. Vlastní kapitál zahrnuje vlastní jmění, fondy a výsledek hospodaření. Vlastní jmění obsahuje povinný nebo dobrovolný majetkový vklad zakladatelů a dotace přijaté na pořízení dlouhodobého majetku. Fondy se tvoří ze zisků nebo z bezúplatně přijatých zdrojů a také z výtěžku veřejných sbírek. Cizí zdroje se neobjevují příliš často, protože věřitelné nenacházejí v neziskových organizacích dostatečné záruky pro půjčky a také se jedná o rizikový způsob.

4.1 Fundraising

Po založení organizace bývá zdrojem pouze lidské nadšení a dobrovolná práce, získávání prostředků se podle Rektora (2007) stává běžnou součástí činnosti každé neziskové organizace. Jedná se o dlouhodobý proces začínající efektivním plánováním a končícím podrobným hodnocením. Autor doporučuje definovat poslání organizace, určit její cíle, vypracovat plán aktivit, zvážit zapojení dobrovolníků do fundraisingových akcí, sestavit seznam možných zdrojů a specifikovat okruh potenciálních dárců. S finančním plánem podle Novotného (2008) nejvíce pracují církevní organizace z důvodu formálnějších řídicích struktur. Finanční plán musí obsahovat strategické plány, předpokládané nákladové položky a zdroje. Zbytek musí organizace sehnat během roku.

Fundraising je spojován s neziskovým sektorem, jeho obsahem je soubor činností zaměřených na zdrojové zajištění organizace. Boukal (2013) vyzdvihuje neziskový soukromý sektor, v němž se fundraising zaměřuje na zdroje mimo veřejné rozpočty. Pro úspěch se předpokládá spolupráce státních, samosprávných a soukromých institucí při zajišťování zdrojů. Fundraising představuje systematické i nesystematické získávání finančních a nefinančních zdrojů. Jeho úkolem je zviditelnění organizace a vytvoření pozitivního vztahu s okolím. Především má zajistit stabilitu zdrojů. Vyžaduje neustálou iniciativu.

Pro provozování úspěšných fundraisingových aktivit se nejlépe hodí osoba profesionálního fundraisera. Může se jednat o zaměstnance organizace, externího pracovníka, agenturu či dobrovolníka. Podle Šedivého (2011) se jedná o člověka, který pracuje s různými typy zdrojů a používá několikery metody k jejich získání. Měl by se orientovat v psaní projektových žádostí, v přímé komunikaci s dárci a v marketingu. Práce fundraisera se realizuje z větší části v terénu a pracovní doba se vyznačuje nepravidelností.

4.2 Vícezdrojové financování

Charitativní organizace využívají vícezdrojovou úroveň financování. Jedná se o kombinaci veřejných a neveřejných zdrojů. Veřejné financování mají na starost podle Boukala (2007) instituce státní správy a samosprávy. Jedná se o využívání veřejných rozpočtů v rámci státní dotační politiky. Na úrovni kraje dosahují největšího podílu z dotačních titulů církevní a náboženské společnosti. Mezi další veřejné zdroje patří zdroje související se zadáním veřejné zakázky, zdroje vyplývající ze smluv o poskytování služeb a poskytované na základě zákona. Neveřejné zdroje pochází od individuálních a firemních dárců, z tuzemských a zahraničních nadací. Dalšími možnostmi získání prostředků jsou členské příspěvky, příjmy z loterií a her, daňové a poplatkové zvýhodnění.

Cílem vícezdrojovosti je podle Stejskala (2012) zabezpečení nezávislosti na jednom zdroji a vyhýbání se nepříjemným důsledkům v případě jeho neočekávaného selhání. Důvodem vícezdrojovosti je fakt, že většina dárců není ochotna hradit celkové náklady organizace, většinou požadují zabezpečení dalších zdrojů pro konkrétní projekt nebo aktivitu.

Příjmy na základě zákona o církvích a náboženských společnostech (2002) doplněné podle Rektořika (2007):

- Příspěvek fyzických a právnických osob, členské příspěvky
- Příspěvek ze státního rozpočtu, územních rozpočtů, fondů a nadací
- Dotace
- Příjmy z prodeje a pronájmu majetku
- Úroky z vkladů
- Dary a dědictví
- Sbírkový a příspěvkový z částí výtěžků
- Půjčky a úvěry
- Příjmy z podnikání nebo jiné výdělečné činnosti
- Ostatní vlastní zdroje.

Potenciální zdroje vyjadřují dle vysvětlení Stejskala (2012) nenárokové prostředky od veřejných orgánů, soukromých organizací nebo jednotlivců. Existuje množství zásad, které musí organizace při čerpání dodržet. Na finanční podporu není právní nárok a poskytuje se na základě projektu nebo žádosti. Prostředky musí být využity na účel, pro který byly poskytnuty. Mnohdy je vyžadovaná určitá míra spoluúčasti. Poskytovatelé často požadují informace o využití prostředků.

Mezi možné výdaje církevních a náboženských společností dle Rektora (2007) patří mzdy, sociální a zdravotní pojištění, odvod daní, bohoslužebné výdaje, režijní náklady na provoz zařízení, opravy, půjčky, poskytnuté dar a výdaje na charitativní činnost. Strukturu možných příjmů tvoří sbírky, dary fyzických a právnických osob, zahraniční dary, nájemné z budov, úroky z vkladů, dotace, příspěvky od obcí a krajů, půjčky, náhrady škod.

4.2.1 Příspěvky z rozpočtů a nadací

Vláda ČR každoročně vydává usnesení vymezující hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím. Pro rok 2013 bylo stanoveno patnáct oblastí, mezi nimiž byly i sociální služby. Ze státního rozpočtu lze získávat přímé a nepřímé příspěvky. Mohou být podle Stejskala (2012) poskytovány formou výběrového řízení na konkrétní projekty a služby, příspěvku a dotací na základě zákonů, veřejné zakázky. Veřejné zakázky jsou typické pro humanitární pomoc. Nepřímé dotace využívají velké organizace, které podávají jednu souhrnnou žádost.

Významný zdroj financování představují příspěvky z rozpočtů územních samospráv. Výhodou je místní charakter, zaměřuje se na regionální priority. Místně se liší výší, účelem i způsobem poskytování. Kraje a velká města zpracovávají grantové programy zveřejňované na oficiálních stránkách, lze žádat o podporu z různých schémat. Malé obce poskytují příspěvky na základě osobního seznámení. Důležitým předpokladem pro úspěšné získání příspěvků je dostatek informací (Boukal, 2007).

Nadace a nadační fondy jsou založeny za účelem podpory stanovených aktivit. Je třeba zjistit, na jaké účely nadace prostředky poskytuje, pokud chce organizace využít projektový záměr. Činnost organizace musí být společná se zaměřením nadace. Získání těchto prostředků je náročné, ale také se jedná o vyšší částky než u jiných zdrojů. (Stejskal, 2012)

4.2.2 Sbírky

Veřejné sbírky se řídí podle zákona o veřejných sbírkách, který považuje za sbírku získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých prostředků. Mohou být organizovány pouze právnickými osobami na základě oznámení krajskému úřadu, jak zmiňuje Boukal (2013). Osoby realizující sbírku musí být vybaveny plnou mocí organizace a nesmí být pověřeny osoby mladší 15 let, ve skupinkách stačí pouze jeden v příslušné věkové kategorii. Sbírkou lze provozovat v různých formách, například sběrací listinou, prostřednictvím pokladniček nebo prodejem předmětů. K neúspěšnějším pravidelně se opakujícím sbírkám

patří Tříkrálová sbírka pořádaná Charitou ČR. V posledních letech se výše vybrané částky pohybuje kolem 70 milionů Kč. Úspěch lze zaručit v organizacích s dlouholetou tradicí, se zkušenostmi s přípravou podobných akcí a s dostatkem kvalifikovaných pracovníků a dobrovolníků. Účel sbírky musí veřejnost vnímat jako potřebný a vyžadující podporu. Důležité je zajištění dostatečné mediální podpory sbírky i tématu a široké škály možností podpory.

4.2.3 Dárcovství

Dar je podle Boukala (2013) něco cenného nebo žádoucího a je charakterizován dobrovolným převodem z vlastnictví dárce do vlastnictví obdarovaného a to bez přímé protihodnoty. Podle nového občanského zákoníku se poskytnutí daru osobě provozující zdravotnické nebo sociální služby stane neplatné, pokud byl dárce v této době v jeho péči nebo přijímal služby. Dar lze také účelově vázat. Pro hrubý nevděk může dárce dar odvolat ve lhůtě jednoho roku, v případě nezaviněného upadnutí dárce do nouze tak může učinit po dobu jeho života. Obdarovaný má možnost dar vrátit v tříleté lhůtě z důvodu vykazování vady. Je vhodné zvážit, zda je přijetí daru ekonomicky výhodné, například z důvodu vysokých nákladů na údržbu.

Mezi hlavní způsoby získávání peněžních darů uváděných Rektoříkem (2007) patří:

- Hromadný adresný nebo neadresný dopis
- Vyhlášení veřejné sbírky prostřednictvím sdělovacích prostředků – určeno předem neurčenému okruhu dárců, důležitá je organizační příprava a využití více možností propagace
- Benefiční akce – pro neurčený okruh dárců, vyžaduje zajímavý program pro diváky a publicisty a alespoň jednu známou osobnost, také bezchybný průběh a prezentaci dobročinného účelu. Nutno včas zahájit přípravu, zvolit vhodný termín a místo konání a také vhodný program zaměřený na dárce. Nesmí se podcenit výdaje na pořádání a nespolehat jen na platbu sponzorů a výstup bez nároku na honorář.
- Osobní dopis a telefonický rozhovor – využívá se při oslovení dárce, který již dar poskytl
- Písemná žádost o grant – obtížné z hlediska přísně byrokratického postupu při zpracovávání
- Fundraising od dveří ke dveřím – nedoporučuje se vzhledem k omezování soukromí dárců

- Osobní návštěva předem vytipovaných dárců – považuje se za nejlepší způsob.

Okruhy potenciálních dárců Rektořík (2007) dělí na dárcce s vyhrazenými prostředky na dobročinnou činnost s možností poskytování pro neziskové organizace a na dárcce s nevymezenými prostředky pro určité cíle, ale v případě zájmu je rádi poskytnou. U první skupiny mohou nastat potíže z důvodu vyššího stupně byrokracie, druhá umožňuje pružnější jednání, ale přesvědčování může být obtížnější a často je požadována protislužba. Nejvhodnější je obracet se na dárcce, kteří dar poskytli již v minulosti, jelikož lze předpokládat kratší dobu na představení organizace.

Rektořík (2007) uvádí několik motivů dárců, do negativní skupiny patří nezákonné využívání peněz, snížení daňového základu, osobní prospěch a sláva, získání pocitu moci a distribuce pro dárcce nevyužitelných výrobků. Novotný se v názoru na motiv za účelem uplatnění odpočtu daně odlišuje, tvrdí, že stanovený limit je nedostačující a nemotivuje, proto je podpora firemních dárců nízká. Častým motivem se stává marketingový účel, kdy se očekává obchodní efekt v souvislosti se zvýšením poptávky, zlepšením image nebo získáním nových kontaktů. Některé firmy investují do činností, které by se jim po čase mohly zhodnotit. Velmi pozitivní motiv zahrnuje společenskou odpovědnost, kdy je přispíváno místním organizacím za účelem vracet něco zpět do komunity.

Individuální dárcovství mohou podle Boukala (2007) významně obohatit velké dary a odkázání v závěti. V těchto případech je nutné prozkoumat motivy dárcce, aby se zamezilo negativním motivům, příkladem může být skutečnost, že se dárcce chce pomstít rodině. Medializace může organizace ve velké míře poškodit. U církevních organizací je tato skutečnost velmi delikátní. U firemního dárcovství je také důležité studovat motivy. Může se jednat o součást tradice dárcce. Odmítnutí firmy nastává v případě nedůvěry, chybějící strategie podniku pro spolupráci s neziskovými organizacemi, také pokud se objevila spolupráce s jinou neziskovou organizací.

Drobné individuální dary se podle Stejskala (2012) v neziskovém sektoru objevují často. Poskytují se ale příležitostně, náhodně a nedají se plánovat. Pro individuální dárcovství je potřeba aktivního přístupu organizace spočívající v cíleném oslovování osob. U větších projektů se objevuje největší šance na úspěch. Větší šanci na získání podpory mají podle Stejskala malé místní organizace u středně velkých a menších firem se silnou vazbou na místní společnost. Klíčovou záležitostí představuje možnost oslovit rozhodující osoby. Podpora ze strany firmy může mít podobu finančního daru, sbírky mezi zaměstnanci, od-

vodu z prodaného zboží, speciálního fondu a aukce. Jednodušší je získání hmotného daru, případně poskytnutí slevy na zboží. Podle Boukala (2013) mezi možnosti podpory ze strany podniků patří, peněžní podpora, poskytování služeb, věcná podpora ve formě dopravních prostředků, nábytku a podobně, podpora při PR, jedná se o tisk a distribuci nebo reklamu v médiích.

Sponsoring podle Boukala (2013) představuje významnou možnost získání zdrojů pro organizaci. Jedná se o podporu ze strany podnikatelských subjektů, ale podporovatel žádá protihodnotu. Sponzor se chce především zviditelnit, vztah je vytvořen na základě sponzorské smlouvy. Protislužba může mít podobu uvedení loga společnosti na internetové stránky organizace, zveřejnění ve výročních zprávách, viditelné reklamy v médiích či zviditelněním osobních kontaktů při pořádání akcí a na různých setkáních.

4.2.4 Strukturální fondy Evropské unie

Fondy EU se staly významným zdrojem financování projektů a aktivit neziskových organizací, nejsou sice typickou cílovou skupinou pro příjem těchto prostředků, ale určité šance získat mohou, uvádí Stejskal (2012). Pro úspěšné čerpání z fondů musí mít organizace zavedenou strategii, například Balanced scorecard. Menší neziskové organizace většinou využívají prostředků prostřednictvím zapojení se do integrovaných programů rozvoje měst nebo v rámci správcovské instituce.

Administrace projektu zabere asi 30 % veškerých aktivit spojených s přípravou projektu, monitorováním i závěrečným hodnocením. Podle Novotného (2008) dochází ke zvýšení podílu administrativy na úkor projektových činností a naplňování poslání. Musí se jasněji a konkrétněji vymezit odpovědnost a náplň pracovních pozic, vše souvisí s nutností zvyšování kvalifikace, jelikož řízení a koordinace projektů vyžadují specifické dovednosti. Významný dopad lze pozorovat na organizační struktuře a celkovém chodu organizace. Někdy je nutné vytvořit nové pracovní pozice, které umožní přijetí dalších zaměstnanců nebo rozšíření spolupráce s externími odborníky. Také může být obtížné najít konkrétní zaměření programů EU, nemusí se plně shodovat s aktivitami organizace.

Organizaci účastnící se projektových aktivit se podle Novotného (2008) zvyšuje prestiž. Přináší spolupráci a komunikaci s ostatními subjekty, ze které vyplývá výměna informací a zkušeností. Spolupráce s ostatními sektory charakterizuje jako rozšířenou, aktivní, hlubší a otevřenější. Dochází k oficiálnímu partnerství. Umožňuje se účast na rozhodování veřejné správy a posiluje se pozice při žádání o finanční spoluúčast, organizace se stávají váže-

nějššími, viditelnějšími a důvěryhodnějšími partnery. Orgány státní správy se stále více stávají příjemci poskytovaných služeb. Objevují se možnosti rozvoje stávajících i zcela nových aktivit. Nevýhodou čerpání dotací se může stát zvýšená kontrola nad činností a hospodařením organizace.

Další problém uvádí Novotného (2008) v případě udržitelnosti projektu. Také se jedná o zdroj ohraničený časem, ale prostředky se na druhou stranu získávají na dobu delší než jeden rok. Ministerstva stále mění své požadavky, což vyžaduje zvýšenou pozornost a orientaci. Slabiny se objevují v případě špatného odhadu zdrojů, personálních, prostorových a finančních otázkách. Nejdůležitější není získat peníze, ale dotáhnout projekt až do konce a snažit se zajistit jeho trvalou udržitelnost.

Před vstupem do EU mohly organizace čerpat prostředky z fondů předvstupní pomoci, jednalo se o programy PHARE, ISPA a SAPARD (Boukal, 2013). V programovém období 2007 – 2013 mohly neziskové organizace poskytující sociální služby čerpat z Evropského fondu regionálního rozvoje a z Evropského sociálního fondu, konkrétně z Integrovaného operačního programu, z prioritní osy 3 – Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb a oblasti podpory 3.1 Služby v oblasti sociální integrace, také z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, prioritní osy 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti, oblasti 3.1 Podpora sociální integrace a 3.2 Integrace sociálně vyloučených skupin na trh práce. Reagovat na vyhlášené výzvy mohou organizace i v současnosti do vyčerpání stanovených prostředků. V období 2014 – 2020 mohou využít Operační program Zaměstnanost, konkrétně prioritní osu Sociální začleňování a boj s chudobou. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2011; Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2012)

4.2.5 Dobrovolnictví

Dobrovolníků dle Novotného (2008) nejvíce využívají církevní organizace. V charitách je nejdůležitější bezprostřední kontakt s klientem. Dopad dobrovolnictví na hospodaření organizace je mimořádný a představuje skrytý ekonomický zdroj. Zájem o dobrovolnou službu je podle Boukala měřítkem kvality organizace a znamením, že se zabývá smysluplnými činnostmi.

Dobrovolníkem se podle Novotného (2008) stává člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních jedinců nebo společnosti. Za odměnu dobrovolníka lze považovat podle Boukala (2007) dobrý pocit, sociální prestiž, zvýšení kvalifikace, získání nových kontaktů, praxe a uznání. Za dobro-

volníka lze považovat také jedince pracujícího bez očekávání odměny, případně za odměnu symbolickou. Nejsnadnější je nadchnout osoby vzdělané, sebevědomé a nezávislé.

Dobrovolné aktivity lze dělit na jednorázové, dlouhodobé programy a dobrovolnické služby prováděné především v zahraničí (Novotný, 2008). Krátkodobá výpomoc vyžaduje obvykle vysoké nároky na motivaci. Dlouhodobé využívání dobrovolníků představuje podle Boukala zásadní strategické rozhodnutí. Je třeba určit koordinátora, který se zabývá získáváním, rozmístěním, zaškolováním, kontrolou a motivací dobrovolníků. Organizace musí zajistit potřebné pracovní pomůcky a prostředí.

Některé organizace se obávají možnosti využívání dobrovolníků, Novotný (2008) uvádí několik důvodů. Z důvodu jejich vysoké fluktuaci považují vynaložené úsilí a prostředky na zaškolení za neefektivní. Dostatečně nedůvěřují kvalitě odváděné práce, především jim nemusí vyhovovat nedostatečná odbornost a zkušenosti. Jsou také hůře postižitelní za nebalost, zneužití postavení, poškození vybavení, zranění svěřené osoby či samotného dobrovolníka. Vhodné je uzavření smlouvy a pojištění. Citlivé informace a know-how s mohou snáze dostat na veřejnost.

Na druhou stranu dobrovolníci organizaci přinášejí řadu pozitiv. Novotný (2008) vyzdvihuje přínos levného zdroje práce, zlepšení image, nové nadšení především u psychicky náročných oblastí působení a získání nových kontaktů v případě obsazování placených pozic. Boukal (2007) přidává možnost získání nových pohledů a názorů z důvodu různých profesí dobrovolníků, také zpětné vazby, kdy pracovníci vyjadřují názory na fungování organizace. Významným přínosem se stává propagace prostřednictvím šíření dobrého jména, příkladem může být zaměstnání dobrovolníka u významného podniku, který se může stát partnerem. Příslušníci sociálně slabých skupin podle Nováka dostávají šanci prostřednictvím dobrovolné aktivity o zařazení do společenského dění. Nezaměstnaným jedincům napomáhá v získávání zkušeností.

V oblasti dobrovolnictví se stále více vyzdvihuje společenská odpovědnost firem, které tímto způsobem dosahují zlepšení vztahů s okolím a firemní reputace, snižují rizika a dostávají impulsy pro inovace. Firemní dobrovolnictví podle Boukala (2007) spojuje obecně prospěšné aktivity podniku s podporou dobrovolné práce zaměstnanců. Firma svým zaměstnancům umožňuje pružnou pracovní dobu, neplacené volno a materiální podporu. Přednostně může poskytovat dary organizacím, ve kterých působí její zaměstnanci, nebo může pomoci s uspořádáním rozvojového projektu.

Dobrovolnictví se musí chápat jako forma nepeněžitého daru. Z ekonomického hlediska je podle Boukala (2007) dobrovolník pracovníkem, který za práci dostává běžný plat. Celou částku ale okamžitě vrací zpět organizaci jako dar, transfer peněz však v praxi neprobíhá. Náklad vkládaný dobrovolníkem do práce lze považovat za alternativní příjem, který by obdržel za placené zaměstnání. Pro poskytovatele tak podle Nováka vzniká skrytý náklad. V případě, že organizace využívá dobrovolnickou službu, může dosahovat většího obratu, protože za ni reálně nevynakládá prostředky. Ovšem na hospodářském výsledku se tato činnost ve skutečnosti nijak neprojeví.

U organizací jsou dobrovolníci nedostatečně evidováni a dochází ke zkreslování vyhodnocování. Hodnota dobrovolné práce podle Novotného (2008) tvoří jeden ze základních zdrojů financování organizace, z několika důvodů by měla být řádně vykazována. Dárci potřebují znát hodnotu dobrovolné práce v rámci zdrojů pro účely případného spolufinancování grantů. Ukazatel o skutečné činnosti organizace slouží pro účely státní správy a samosprávy. Prostřednictvím medializace dobrovolnictví dojde k přilákání většího počtu lidí k výkonu neplacených aktivit.

Pro oceňování dobrovolné práce nabízí Novotný (2008) několik možností. Na základě individuální tržní ceny práce lze oceňovat podle příslušné tržní ceny nebo průměrné mzdy. Je možné využít pohled jako na ušlý zisk nebo finanční ztrátu dobrovolníka podle profesního zařazení, zkušeností a schopností. Metoda MPSV využívá hodnotu dobrovolné práce v rámci šesté platové třídy a šestého platového stupně.

4.2.6 Samofinancování

Možnost samofinancování podle Boukala (2007) nabývá na důležitosti. Předpokládá vlastní podnikání neziskové organizace, jímž se zajišťují prostředky vedoucí k realizaci poslání. Pokud organizace uvažuje o možnosti samofinancování, musí mít jasně definované poslání a strategický plán. Musí se jednat o organizaci, která je schopná se pružně přizpůsobit měnícím se podmínkám vznikajícím v jejím okolí, má vzdělané pracovníky s dostatečnými zkušenostmi a silný management. Musí být schopna měřit výsledky své činnosti, mít průhledné účetnictví a dostatek dalších finančních zdrojů.

Církevní organizace vykazují příjmy a mohou dosahovat zisku. Podle zákona o církvích a náboženských společnostech (2002) podnikání či jiná výdělečná činnost v oblasti charitativní, sociální nebo zdravotnické mohou být vykonávány pouze v rámci doplňkové činnosti. Předmět podnikání musí být uveden v základním dokumentu organizace. Zákonem není

stanoveno ani omezení pro účast na podnikání jiných osob. Podnikání církevních právnických osob a jejich účast na podnikání jiných osob může svým rozhodnutím omezit církev, jejíž je součástí.

Samofinancování charakterizuje Stejskal (2012) jako činnost umožňující organizaci zabezpečit různé další druhy příjmů. Jedná se o důležitou součást procesu zabezpečování finanční stability a nezávislosti organizace. Čím vyšší je míra samofinancování, tím vyšší je míra nezávislosti. Také jde o nezávislost na okolí při rozhodování o jejich aktivitách. Se samofinancováním se spojuje etický problém, nezisková organizace není založena za účelem zisku, ale může nastat situace, kdy výdělečné aktivity převyšují původní poslání. Mohou se vyskytnout četná rizika, řadí se sem použití zdrojů mimo veřejně prospěšný účel, zaměření se na podnikání na úkor hlavního poslání, vznik ekonomické ztráty nebo zadlužení, ztráta nebo poškození dobrého jména a změna motivace a nároků zaměstnanců.

Mezi formy samofinancování řadí Boukal (2007) stanovení plateb za poskytované služby, potřebuje dostatek času a odborníky. Může dojít ke ztrátě stávajících klientů. Další možnosti jsou prodej vlastního zboží a pronájem. Je nutné zvážit, komu pronajímá z důvodu ochrany dobrého jména. Při využití nehmotného majetku se může zapojit do reklamy a výměnou za poplatek propůjčit své jméno podnikatelské organizaci, která počítá s tím, že její produkty pomáhající dobročinným účelům, se prodají lépe. Zde se také musí dbát na opatrnost při výběru vhodného podnikatele. V případě nadbytku finančních prostředků si organizace může vybrat finanční investování, které ale přináší četná rizika. Nepromyšlený pokus o samofinancování může vést ke konci fungování organizace.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 SOCIÁLNÍ PROBLEMATIKA V PŘEROVĚ

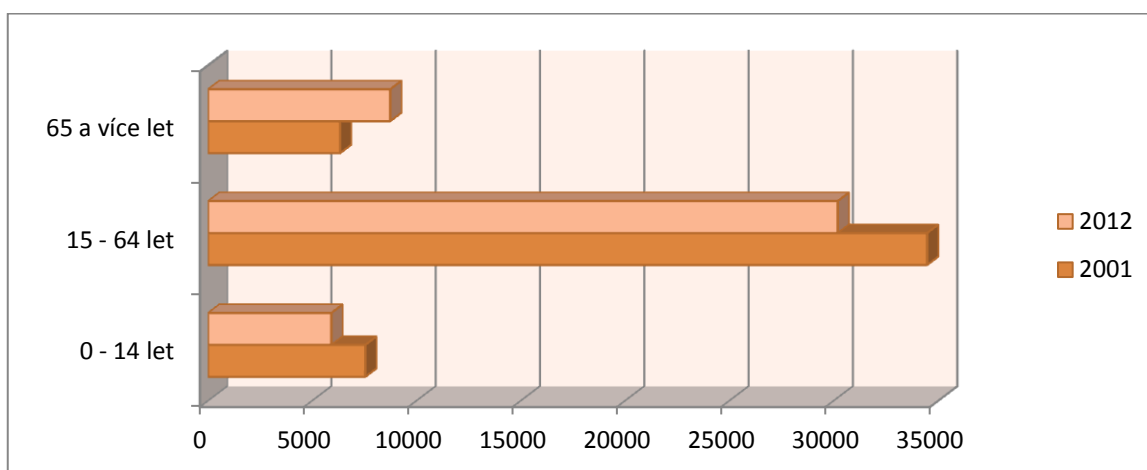
Pro potřeby zjištění zlepšení hospodaření neziskových organizací je důležité analyzovat vývoj a strukturu obyvatelstva. Z analýzy vyplyne potřebnost sociálních služeb pro různé skupiny obyvatelstva, poté se analyzuje struktura poskytovatelů sociálních služeb, jejich zaměření činnosti a na cílové skupiny. Porovnáním se dojde k závěru, zda je složení organizací a programů týkajících se sociálních služeb efektivní.

Sociodemografická analýza

Tab. 1. Vývoj počtu obyvatel (dle Databáze demografických údajů za obce ČR, 2013)

Počet obyvatel	2001	2008	2009	2010	2011	2012
Stav k 31.12.	47 998	46 503	46 254	45 778	45 082	44 824
Přirozený přírůstek	- 37	62	46	21	-63	-29
Migrační přírůstek	-384	-596	-295	-497	-245	-229

Jako výchozí bod byl využit rok 2001 z důvodu provedeného sčítání lidu, při porovnání se sčítáním z roku 2011 lze pozorovat významný pokles počtu obyvatel způsobený především zápornými migračními přírůstky. Od roku 2001 došlo z důvodu záporného přirozeného přírůstku ke zvýšení počtu obyvatel starších 65 let.

Obr. 1. Věková struktura obyvatel (dle Přerov, 2014)

Zvláštní pozornost se věnuje rozsáhlé komunitě romského obyvatelstva v Přerově, při sčítání v roce 2011 se k romské národnosti přihlásilo 102 osob, jejich počet ale daleko převyšuje. Podle profesionálního odhadu terénních sociálních pracovníků se počet Romů na území města pohybuje v rozmezí 3 500 až 4 000 osob. Romské obyvatelstvo žije na celém

území města, mezi nejhustěji obydlené lokality se řadí ulice Kojetínská, Škodova, Tovačovská a Náměstí Svobody.

5.1 Poskytovatelé sociálních služeb

Sociální potřeby občanů města jsou uspokojovány převážně činností státních subjektů, městské samosprávy a neziskových organizací. Poskytují se formou terénní, ambulantní a pobytové. Mezi nejpotřebnější uživatele sociálních služeb se obecně řadí zdravotně postižení jedinci a senioři. Problémy vznikají z nedostatečné kapacity zařízení pro seniory a z dlouhé čekací doby na možnost jejich umístění. Mezi nejčastěji poskytované služby pro romské obyvatelstvo patří pomoc se získáním ubytování, řešení dluhů, pomoc s hospodařením, řešení špatného školního prospěchu, organizace volného času, prevence kriminality a pomoc při vyřizování sociálních dávek a důchodů. (Olomoucký kraj, 2012)

Sociální služby města Přerova

Největším poskytovatelem sociálních služeb na území města jsou Sociální služby města Přerova, příspěvková organizace. Převažující cílovou skupinou jsou senioři, dále organizace pomáhá osobám se zdravotním postižením, s chronickým onemocněním a rodinám s dětmi. Činnost Sociálních služeb je financována z rozpočtu města, jedná se o nejvyšší výdajovou položku v rámci financování sociálních služeb. Většina příjmů pochází z poplatků od uživatelů služeb. (Olomoucký kraj, 2012)

Město eviduje žádosti o umístění do domů s pečovatelskou službou, za jednu žádost zaplatí klient 200 Kč. Dochází k poklesu nových žádostí, příčinou může být nově zavedená možnost výběru umístění do konkrétního zařízení. V roce 2012 se zaevidovalo 44 nových žádostí, v roce 2010 se jednalo o 85, lze tedy pozorovat patrný rozdíl. V září 2008 došlo ke zprovoznění Domova pro seniory, se kterým souvisel nárůst finančních prostředků poskytovaných městem na provoz příspěvkové organizace. V roce 2007 město vydalo na provoz organizace 15 milionů Kč, v roce 2008 již přes 23 milionů Kč, patrně vyšší částkou se financovalo v roce 2012, konkrétně 31 milionů Kč. (Statutární město Přerov, 2013)

Mezi poskytované služby patří:

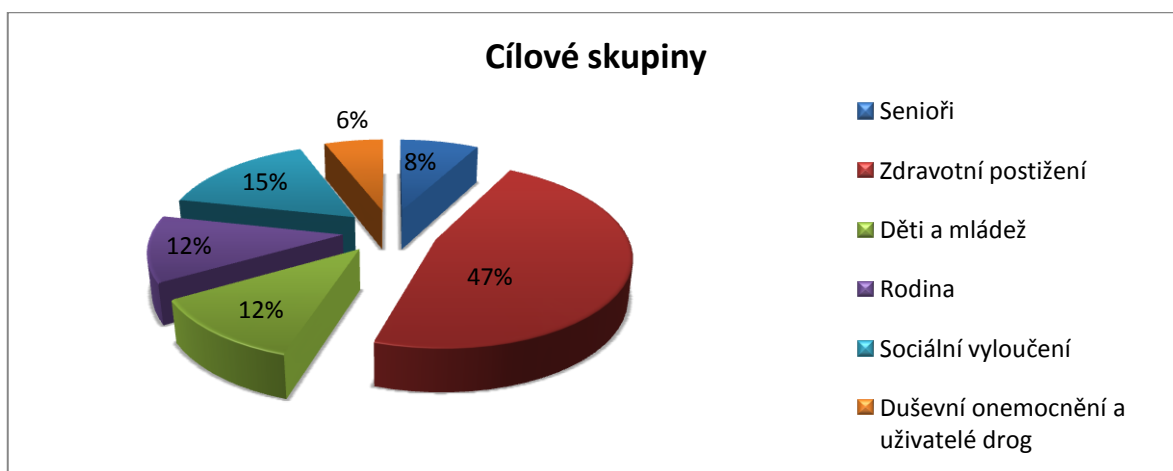
- Domov pro seniory - 82 lůžek
- Pečovatelská služba - pomoc při zvládnání běžných úkonů

- Domy s pečovatelskou službou - na území města se nachází osm zařízení čítajících 308 obytných jednotek
- Denní pobyt - denní stacionář nabízející ambulantní služby, odborné sociální poradenství a osobní asistence zahrnující terénní službu
- Kluby důchodců - nejedná se o registrovanou sociální službu, společenské, vzdělávací a kulturní akce.

Nestátní neziskové organizace

Nestátní neziskové organizace doplňují činnost Sociálních služeb města Přerova. Většinou se jedná o bezplatné služby. Zaměřují se především na poradenství, volnočasové aktivity, získávání pracovních příležitostí, integraci do společnosti, terénní programy. V období let 2007 – 2010 došlo ke stabilizaci sociálních služeb, jejich rozšíření či zavedení nových v návaznosti na přijetí zákona o sociálních službách. (Olomoucký kraj, 2012)

Mezi tyto organizace působící na území města patří Agentura 4U, Alfa handicap, Armáda spásy v ČR, Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, Centrum setkávání, Člověk v tísni, Duha klub rodinka, Duševní zdraví, Jsme tady, Kappa-help, Klub stomiků, Mamma help Přerov, Naše srdce, Oblastní charita Přerov, Oblastní spolek Českého červeného kříže Přerov, Roska Přerov, Sdružení most k životu, Sdružení sluchově postižených, Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých, Snadno, Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením, Středisko sociální prevence, Svaz diabetiků ČR, Svaz neslyšících a nedoslýchavých, Svaz postižených civilizačními chorobami, Svaz tělesně postižených - Okresní organizace a Místní organizace, Tyflocentrum. (Olomoucký kraj, 2012)

Obr. 2. Zaměření nestátních neziskových organizací podle skupin obyvatel (Vlastní zpracování dle Olomoucký kraj, 2012)

Sociální služby města Přerova se zaměřují na seniory se zdravotním postižením a nevládající běžné životní úkony v domácím prostředí, neziskové organizace jejich činnost vhodně doplňují. Téměř 50 % organizací pomáhá osobám trpícím nějakou formou zdravotního postižení v různých věkových kategoriích, druhou největší skupinou jsou sociálně vyloučení občané a osoby v tíživé sociální situaci. Nejméně se organizací pomáhá zvládat životní situace seniorům a uživatelům drog.

Město formou přímé podpory pomáhá financování osmi organizacím zajišťujícím sociální služby na základě zákona, jedná se například o Armádu spásy, Český červený kříž a Oblastní charitu Přerov. Grantové programy se poskytují na základě projektových žádostí týkajících se zájmové a vzdělávací činnosti pro kvalitní využití volného času a na prevenci pro děti a mládež. Mimořádné dotace jsou od roku 2010 určeny Armádě spásy na provoz Azylového domu pro matky s dětmi. V roce 2007 město podpořilo sociální služby na svém území částkou téměř 19 milionů Kč, v roce 2008 ve výši 26 milionů Kč z důvodu většího příspěvku Sociálním službám města Přerova, v roce 2012 se částka podpory všech organizací vyšplhala přes 32 milionů Kč. (Statutární město Přerov, 2007; 2013)

Úřady

Sociální oblastí na Magistrátu města Přerova se zabývá Odbor sociálních věcí a školství. Oddělení sociálních věcí a zdravotnictví zajišťuje podklady pro uzavírání nájemních smluv k obecním bytům, bezbariérovým bytům a v domech s pečovatelskou službou. Pracuje s návrhy smluv o poskytnutí dotací, spolupracuje s neziskovými organizacemi, řeší problematiku národnostních menšin, poskytuje odborné sociální poradenství osobám ohroženým sociálním vyloučením. Orgán sociálně právní ochrany dětí sleduje nepříznivé vlivy na děti, snaží se je omezovat, napomáhá rodičům při řešení problémů v péči o dítě. Zabývá se dětmi a mladistvými s poruchami chování vážného rázu a provádí osvětovou činnost ve školách. (Olomoucký kraj, 2012)

Oddělení sociální prevence a pomoci zřizuje Agendu sociální práce pro rodiny s dětmi a nezaměstnané a Agendu sociální práce pro seniory a zdravotně znevýhodněné. První agenda poskytuje poradenství osobám postiženým sociálním vyloučením v důsledku chudoby, nemoci, příslušnosti k národnostní menšině, ztráty domova a při uplatňování nároků na různé druhy sociálních dávek. Vyhledává klienty v jejich přirozeném prostředí a provádí osvětové a preventivní aktivity. Druhá agenda se zaměřuje na sociální vyloučení ze stej-

ných důsledků, na rizikový způsob života, vydává a eviduje parkovací průkazy zdravotně postižených občanů. (Olomoucký kraj, 2012)

Mezi další instituce působící v sociální oblasti patří Okresní správa sociálního zabezpečení Přerov a Úřad práce. Úřad zprostředkovává zaměstnání, poskytuje státní sociální podporu a příspěvky na péči. Pomáhá osobám v hmotné nouzi, což znamená nedostatečné příjmy a jejich celkové a majetkové poměry neumožňují uspokojení základních životních potřeb na přijatelné úrovni. (Olomoucký kraj, 2012)

Sociální prevence

Pomoc osobám ohroženým sociálním vyloučením - služba je známá jako institut sociálního kurátora. Koordinuje poskytování sociálních služeb a poskytuje odborné sociální poradenství osobám, kterým hrozí sociální vyloučení, převážně po návratu z výkonu trestu odnětí svobody. Kurátor podporuje rovnost uživatelů a slouží k ochraně společnosti před šířením negativních jevů. Město zaměstnává kurátora s působností pro celý správní obvod, umožňuje mu výkon sociální práce s pachateli ve výkonu trestu a navázání spolupráce s ostatními organizacemi. (Sociální prevence, 2014)

Pracovní skupina primární prevence - vznikla ve školním roce 2004/2005 z důvodu koordinace preventivních aktivit a dosažení co možná nejvyšší efektivity. Snaží se o zamezení duplicity předávaných informací a cílení jen na některé věkové kategorie. Sdružuje tyto organizace: Orgán sociálně-právní ochrany dětí Odboru sociálních věcí a školství, Městská policie Přerov – Oddělení prevence kriminality, Krajské ředitelství Policie ČR – Preventivně informační skupina Přerov, Pedagogicko-psychologická poradna. Členství funguje na bázi dobrovolnosti a bezplatnosti. (Sociální prevence, 2014)

Cílem je vzájemná spolupráce, informovanost aktivit a předcházení sociálně patologických jevů na půdě školských zařízení a také v běžném životě dětí a mládeže. Aktivity se zaměřují především na přednáškovou činnost pro základní školy a víceletá gymnázia, které se samy rozhodují o zapojení do programu. Skupina se schází jednou měsíčně a konec přednáškového roku se uzavírá seminářem pro členy a pozvané hosty. Ve školním roce 2011/2012 se zapojilo dvanáct škol na území města, na jejichž půdě se konalo 122 přednášek. Školám se každoročně předkládá dotazník za účelem zjištění jejich připomínek a postřehů, doposud se zjišťovala pouze kladná odezva. (Sociální prevence, 2014)

Veřejná služba se chápe jako pomoc městu a organizacím jím zřízeným nebo založeným v oblastech zlepšování životního prostředí, udržování čistoty silnic a jiných veřejných pro-

stranství, pomoci v oblasti kulturního rozvoje a sociální péče. Patří pod kompetenci oddělení sociálních věcí a zdravotnictví Odboru sociálních věcí a školství. Službu vykonávají osoby v hmotné nouzi a osoby vedené v evidenci uchazečů o zaměstnání na základě písemné smlouvy bez nároku na odměnu. Výkon veřejné služby se zabezpečuje například v organizacích Technické služby města Přerova, Teplo Přerov, Domovní správa města Přerova, Sociální služby města Přerova, v mateřských a základních školách. (Sociální prevence, 2014)

Oddělení sociální prevence a pomoci připravilo ve spolupráci s organizací Kappa-help v únoru 2014 preventivní akci Přijď a přidej se k nám, jejíž podstatou bylo oslovit nejen rodiče dětí, ale převážně děti a mládež žijící v domácnostech ohrožených sociálním vyloučením, s nabídkou volnočasových aktivit v zařízení METRO, které představuje registrovanou sociální službu Kappa-help nabízející dostatečné množství aktivit a prostor pro diskuzi o problémech. Sociální pracovníci měli v plánu navštívit 80 předem vybraných rodin za účelem předložení propagačních letáků a diskuze s rodiči. Podstatou akce se stala prevence sociálně patologických jevů u rodin s dětmi. (Sociální prevence, 2014)

V roce 2013 v rámci Evropského roku občanů připravili sociální pracovníci zážitkovou, preventivně osvětovou akci Senioři, zastavte se na slovíčko. Akce byla zaměřena na téma možností systému sociálního zabezpečení v ČR za účelem přiblížení současného systému sociálních dávek, statistických údajů a postavení seniorů v rámci EU. Jednalo se o dvouhodinový bezplatný blok pro občany starší 60 let žijících v přirozeném domácím prostředí. (Sociální prevence, 2014)

Rok 2012 byl vyhlášen jako rok aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity s důrazem na podporu vitality a důstojnosti všech osob. Bezplatná aktivita Senior symposium zabezpečila setkání pro 800 seniorů s profesionály působícími v různých oblastech péče o seniory, především z občanských sdružení, neziskových organizací a obecně prospěšných společností. Preventivně osvětová akce Babi, dědo, nejste sami nabídla bezplatný zážitkový multimediální blok pro 1 200 dětí z druhého stupně základních škol. Pracovníci dětem představili pojmy stárnutí, stáří a samota. Ukázali jim, jak mohou lidé stárnout aktivně. Cílem akce byla změna pohledu mladé generace na staré lidi a přispění k ozdravení celkového klimatu společnosti. (Sociální prevence, 2014)

5.2 Projektová a programová činnost

Město Přerov je zapojeno do projektu Podpora plánování rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji na léta 2012 - 2014, který je financován z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Projekt je zaměřen na podporu a rozvoj procesu plánování sociálních služeb komunitní formou. Podstatou je zajištění fungování sociálních služeb a jejich rozvoj dle potřeb osob, které je využívají a potřebují. Mezi obecný cíl patří zamezení sociálnímu vyloučení pomocí stávajících dostupných služeb a posílit soudržnost celého kraje. V rámci projektu město například vypracovalo Katalog poskytovatelů sociálních služeb v Přerově. (Olomoucký kraj, 2012)

Programy sociálních služeb

Standardy kvality poskytování služby terénní programy - poskytuje oddělení sociálních věcí a zdravotnictví na základě dotačních titulů MPSV a finanční spoluúčasti města. Měly by pomoci předcházet sociálnímu vyloučení a snižovat existující míru sociálního vyloučení. Obsahově mezi ně patří poskytování pomoci a poradenství lidem žijícím ve vyloučených lokalitách, sociálně vyloučeným nebo ohroženým vyloučením. Terénní pracovníci zajišťují výpomoc při vyřizování na úřadech, orientaci v právech a povinnostech, navrhnou možná řešení problémů, kontrolují plnění školní docházky, snaží se o zvýšení kvality trávení volného času a šetří využívání sociálních dávek. (Programy v oblasti sociálních služeb, 2014)

Za cílovou skupinu terénních programů byli určeni Romové se zvýšenou kumulací problémů. Za stěžejní se považují lokality Kojetínská, Husova, Škodova a Jižní čtvrť. Terénní sociální služby se poskytují na základě zákona o sociálních službách. Mezi hlavní oblasti patří sociální poradenství a terénní práce. Cílem programů je začleňování osob do společnosti. Kontakty s jedinci se navazují prostřednictvím aktivního oslovení v terénu, distribucí tištěných materiálů nebo vyhledáním pracovníka v jeho kanceláři. (Programy v oblasti sociálních služeb, 2014)

Program soužití - za výchozí cíle si klade vytváření rovných příležitostí pro všechny obyvatele města a podmínek pro účast na městském životě, dále chce rozvíjet uvědomování si tradičních hodnot života a specifických kulturních charakteristik národnostních menšin a etnik žijících na území města a aktivně přispívat k soužití všech obyvatel bez výskytu konfliktů pramenícího z partnerství, rovnosti příležitostí a občanské solidarity. Program se

zaměřuje na oblast bytové problematiky, vzdělávání, volného času a vzájemné komunikace. (Programy v oblasti sociálních služeb, 2014)

Cílem bytové problematiky je vytvoření fungujícího systému bydlení pro sociální potřeby, prevence sociálního vyloučení a ochrany společnosti před negativními jevy. V oblasti vzdělání si program klade za cíl rozvíjení pozitivního postoje všech účastníků vzdělávacího procesu ke kulturním rozdílům, specifickým hodnotám, zájmům a potřebám romských rodin a dětí. V rámci volného času chce město rozvíjet osobnost dítěte, aktivní zapojování dospělých a zlepšování spolupráce s rodinami. Vzájemná komunikace upřednostňuje jednání u kulatého stolu týkající zástupců města, státních i nestátních institucí a zástupců národnostních a etnických menšin. Vzájemná informovanost povede k posílení interetnického soužití v městské komunitě. (Programy v oblasti sociálních služeb, 2014)

Program terénní sociální práce - působí v prevenci sociálního vyloučení a zamezení jeho prohlubování, napomáhá začleňování jedinců do společnosti a mírnění negativních důsledků a rizik v obtížných životních situacích. Zmírňuje nerovnosti, zejména v nerovném přístupu ke službám, vzdělání, bydlení. Napomáhá získávat zpět sociální kompetence a zprostředkovává potřebné informace. Město program financuje ze státního rozpočtu formou neinvestiční dotace na program Podpora terénní práce. (Programy v oblasti sociálních služeb, 2014)

Komunitní plánování

Komunitní plánování sociálních služeb napomáhá zajišťovat jejich územní dostupnost a efektivně naplňovat hlavní cíle a principy sociální politiky EU a ČR. Zjišťuje se skutečný stav a potřeby sociálních služeb, jejich srovnáním a v souladu s množstvím finančních prostředků dochází ke vzniku komunitního plánu, který je synonymem pro dokument střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v zákoně. Komunitní plánování se v Přerově realizuje od roku 2003. Cíle a opatření plánu na léta 2007 – 2010 byly realizovány z poloviny, třetina zůstala nenaplněna. (Statutární město Přerov, 2007)

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví vypracoval střednědobý plán pro období 2011 až 2015 za účelem získání informací o stavu sociálních služeb ve městě a identifikace hlavních nedostatků a potřeb. Navazuje na předchozí komunitní plán. Za cíle bylo stanoveno zvyšování kvality sociálních služeb, informovanost veřejnosti o poskytovatelích a o sociálních službách pro jednotlivé cílové skupiny. Mezi opatření plánu v oblasti finančního zajištění patří pravidelné vyhlašování dotačních titulů městem, zjišťování efektivity vynalože-

ných prostředků, informování poskytovatelů o možnostech získávání prostředků a posílení aktivního přístupu poskytovatelů v jejich získávání. (Statutární město Přerov, 2007)

Vícezdrojové financování se skládá z plateb od uživatelů, dotací ze státního rozpočtu a z rozpočtu kraje a měst. Zdroje financí pochází z výzev Evropského sociálního fondu, Krajského úřadu Olomouckého kraje, MPSV, od sponzorů a z příjmů z vlastní činnosti. Mezi předpokládané dopady jednotlivých opatření se řadí stabilita kvality a rozsahu služeb, zvýšení schopnosti jednotlivých poskytovatelů reagovat na vyhlášené výzvy a granty. Současný plán se soustředí na pět nejohroženějších skupin obyvatel s nutnou potřebou sociální pomoci, tedy osoby se zdravotním postižením, senioři, rodina, děti a mládež, osoby ohrožené sociálním vyloučením a etnické menšiny. Ke každé skupině je sestavena SWOT analýza. (Statutární město Přerov, 2007)

6 OBLASTNÍ CHARITA PŘEROV

Oblastní charita Přerov vznikla v roce 1992 z iniciativy přerovské farnosti a působí v přerovském děkanátu. Má vlastní právnickou subjektivitu, podle zákona o církvích a náboženských společnostech je dle registrace u Ministerstva kultury ČR z roku 1996 evidována jako právnická osoba. Působnost se vztahuje na oblast zdravotní, sociální a humanitární. Řadí se k samostatným složkám Arcidiecézní charity Olomouc, která spadá pod Charitu ČR. (Oblastní charita Přerov, 2012)

Poslání:

„Charita jako milosrdná láska je naplňováním Kristovy výzvy vyhledávat potřebné a pomáhat bližním v nouzi.“

Mezi střediska Oblastní charity Přerov patří:

- Charitní ošetrovatelská služba
- Charitní pečovatelská služba
- Občanská poradna
- Setkávání seniorů SPOLU
- Romské komunitní centrum Žížalka
- Romské komunitní centrum Lačo Jilo – Dobré srdce
- Chráněná dílna sv. Terezičky pro duševně nemocné.

V roce 2012 si Oblastní charita Přerov připomněla 20. výročí svého založení, oslavy se konaly ve dvou dnech. Byla přichystána beseda se zakladateli se vzpomínkami na počátky charity s důrazem na dobrovolnictví. Oslavy pokračovaly mší v kostele se zakončením prezidenta Arcidiecézní charity Olomouc. Vše bylo završeno koncertem a malým rautem.

6.1 Analýza činnosti a hospodaření jednotlivých středisek

Cílem analýzy jednotlivých středisek Oblastní charity Přerov je zjištění struktury financování a zhodnocení významných peněžních zdrojů. V rámci sledovaných let se zabývá rozborem nákladů a výnosů a významnými částkami investovanými nebo získanými na provoz zařízení. Střediska se hodnotí z hlediska výsledku hospodaření, zda je možné dosáhnout při běžné činnosti zisku. Výsledky analýzy slouží pro potřeby provedení finanční analýzy Oblastní charity Přerov. Podkladem pro analýzu se staly výroční zprávy Oblastní charity Přerov za období 2009 až 2012, které poskytují přehled o činnosti a hospodaření všech

středisek. Analýza vycházela ze základních údajů a byla přizpůsobena potřebám diplomové práce.

6.1.1 Charitní ošetrovatelská služba

Odborná domácí zdravotní péče je určena klientům všech věkových kategorií v domácím prostředí, kteří z důvodu zdravotního stavu vyžadují pravidelnou a kvalifikovanou zdravotní péči. Klienti jsou ošetřováni formou návštěvní služby na základě indikace lékaře. Poskytují ji sedm dní v týdnu kvalifikované zdravotní sestry s osvědčením k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu. Pro zlepšení kvality života klientů a jiných žadatelů umožňuje charita zapůjčení kompenzačních pomůcek.

Tab. 2. Přehled hospodaření Charitní ošetrovatelské služby

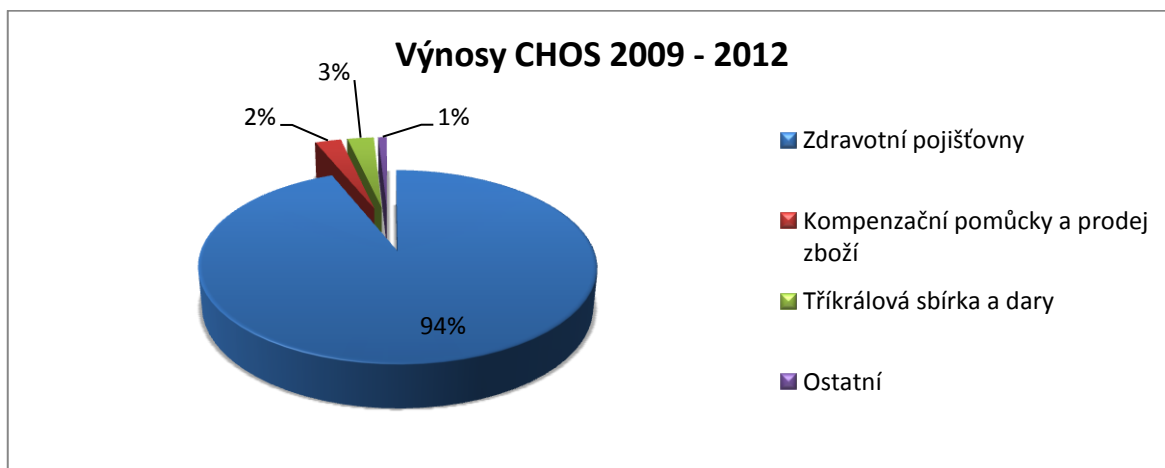
Položka	2009	2010	2011	2012
Výnosy	3 828 963 Kč	3 986 105 Kč	4 495 610 Kč	4 244 087 Kč
Náklady	3 633 029 Kč	3 841 279 Kč	4 095 617 Kč	4 047 830 Kč
VH	195 934 Kč	144 826 Kč	399 993 Kč	196 257 Kč

(Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Charitní ošetrovatelská služba vykazovala jako jediná ze všech středisek v průběhu sledovaných let zisk. Financování je zajišťováno prostřednictvím zdravotních pojišťoven. Nejvyšší nákladovou položku představují osobní náklady. Ošetrovatelská služba zaměstnávala do roku 2011 sedm zaměstnanců, v roce 2012 o jednoho méně, což se promítlo ve snížení osobních nákladů. Službu využívalo každý rok více než 300 klientů, nejvíce v roce 2012 a nejméně v roce 2009, tedy 342 a 302 uživatelů. Charita poskytovala přes 30 000 ošetrovatelských úkonů ročně. V roce 2011 se jednalo o 36 717 a v roce 2010 pouze o 31 375 provedených úkonů. Přes tuto skutečnost byly vykázány v roce 2011 nižší materiálové náklady než v roce 2010, ale tržby od zdravotních pojišťoven odpovídaly úměrně vyššímu počtu úkonů v roce 2011.

V roce 2009 se z výtěžku Tříkrálové sbírky zakoupily dva kyslíkové přístroje, dvě přenosné odsávačky, tři chodítka, čtyři invalidní vozíky a dvě elektrická polohovací lůžka. Další invalidní vozíky a polohovací lůžka pořídila charita z Nadačního fondu. Další rok se z Tříkrálové sbírky rozšířila nabídka pomůcek o tři lůžka a o přístroj pro aplikaci léků.

Výtěžek Postní almužny byl využit na antidekubitní matrace. V průběhu roku 2011 služba získala z Tříkrálové sbírky a z Postní almužny mimo lůžek také biolampu a polohovací polštáře. V roce 2012 charita z výtěžku Tříkrálové sbírky zakoupila tři elektrická polohovací lůžka a čtyři matrace.

Obr. 3. Struktura výnosů Charitní ošetrovatelské služby (Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Zdravotní pojišťovny představují hlavní a důležitý zdroj financování Charitní ošetrovatelské služby. Nejvyšší tržby byly vykázány v roce 2011, tedy 4 263 418 Kč, nejnižší v roce 2009, přesně 3 580 294 Kč. Výše těchto tržeb souvisí s druhem poskytovaných služeb a s jejich četností. V roce 2009 provedla charita 19 795 návštěv u klientů s počtem úkonů 31 448 a v roce 2011 se jednalo o 23 276 návštěv. Další výnosové položky představují pouze nepatrnou část a slouží jako slabý doplněk. Tržby za kompenzační pomůcky činily v roce 2009 pouze 44 707 Kč a nejvíce v roce 2012, 134 377 Kč. Dary poskytovali jednotlivci, většinou se jednalo o minimální částky, nejvýznamnějším rokem se stal rok 2010, kdy bylo získáno 40 013 Kč. V rámci Tříkrálové sbírky obdržela služba po přerozdělení nejvyšší částku v tomtéž roce, 120 000 Kč. Příspěvek z Tříkrálové sbírky se poskytoval na nákup pomůcek.

6.1.2 Charitní pečovatelská služba

Charita v rámci pečovatelské služby prostřednictvím praktické podpory pomáhá lidem se sníženou soběstačností z důvodu věku nebo chronického onemocnění z důvodu umožnění života v domácím prostředí. Poskytuje se v domácím prostředí uživatelů. Mezi cíle Charitní pečovatelské služby patří: uživatelé žijící v důstojném domácím prostředí, kvalitní technicky zajištěná služba, kvalitní systém vzdělávání pracovníků a dobře informovaná veřej-

nost. Služba poskytuje tyto úkony: poradenství, pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu, zajištění stravy, výpomoc při zajištění chodu domácnosti, zprostředkování kontaktů se společenským prostředím a fakultativní služby.

Tab. 3. Přehled hospodaření Charitní pečovatelské služby

Položka	2009	2010	2011	2012
Výnosy	3 502 601 Kč	3 919 933 Kč	3 988 459 Kč	4 393 515 Kč
Náklady	3 520 595 Kč	3 963 930 Kč	4 105 438 Kč	4 409 754 Kč
VH	- 17 994 Kč	- 43 997 Kč	- 116 979 Kč	- 16 239 Kč

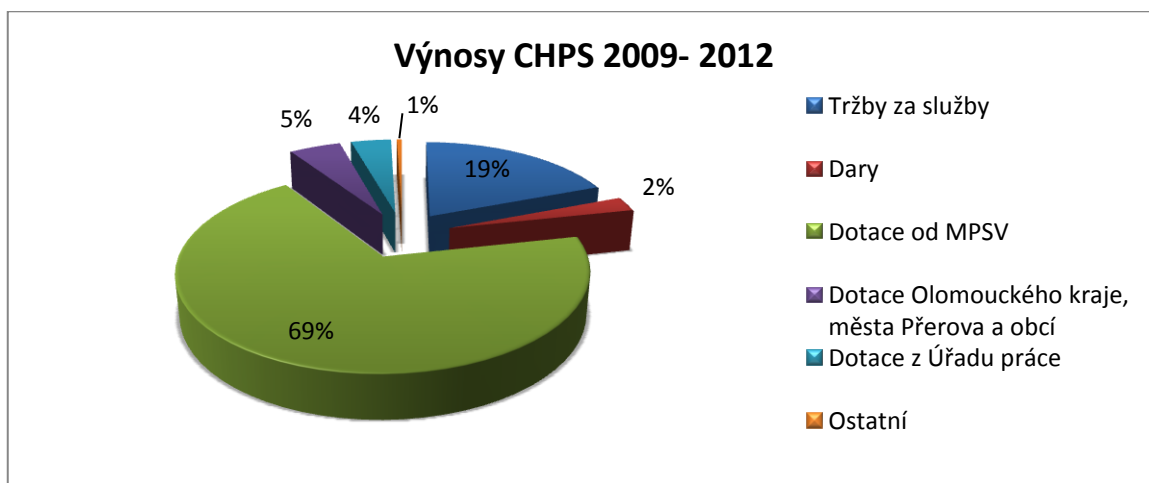
(Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Charitní pečovatelská služba vykazovala ve všech letech ztrátu, výrazná odchylka byla zjištěna v roce 2011. V tomto roce na jednu stranu činily materiálové náklady nejméně ze všech sledovaných období, ale výnosy nestačily pokrýt potřeby pro vyrovnanou hospodářskou činnost. Dotace a dary se poskytovaly v nízkých částkách. Službu využívá každý rok více než 158 klientů, nejvyšší zájem byl zaznamenán v roce 2010, konkrétně 165. Z důvodu narůstajícího počtu klientů služba přijala v roce 2011 jednu pečovatelku navíc, čímž se zvýšila položka osobních nákladů. V tomtéž roce pracovníci poskytli 51 496 ošetřovatelských úkonů, což představuje mnohem vyšší počet než v předchozích letech. V roce 2012 přibýlo dalších tisíc úkonů. Ovšem v posledním sledovaném roce službu vykonávalo opět třináct pracovníků jako před rokem 2011, položka osobních nákladů ve výkaznictví zůstala nezměněna, naopak došlo k jejímu navýšení.

Položka materiálových nákladů dosáhla nejvyšší hodnoty v roce 2012, kdy se jednalo o částku 166 270 Kč, oproti předchozímu roku téměř čtyřikrát vyšší. Největší význam v nákladech představují osobní náklady. Z Tříkrálové sbírky bylo umožněno v letech 2011 a 2012 zakoupení starších automobilů za 140 000 Kč a 90 000 Kč, jejichž účelem je zlepšení dostupnosti pečovatelské služby pro občany ze vzdálenějších obcí.

Podpora ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí v Obr. 5 představuje nejvýznamnější položku v rámci výnosů pečovatelské služby. Nejvíce bylo takto získáno v letech 2010 a 2011, ve výši 1 826 000 Kč. Na druhém místě se pohybují úhrady klientů za služby podle aktuálního Ceníku služeb poskytované v jejich domácím prostředí. Od dotací

z ministerstva se částky příliš neliší. Na příklad v roce 2009 představoval rozdíl pouze 85 000 Kč.

Obr. 4. Struktura výnosů Charitní pečovatelské služby (Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Dary sloužily jako zdroj financování pouze z 2 % ve sledovaných letech. V roce 2012 realizovala charita projekt Podpora pečovatelské služby v obcích přerovského regionu, na který přispěl Olomoucký kraj v rámci programu Podpora aktivit zaměřených na sociální začleňování pro rok 2012 částkou 145 000 Kč. V ostatních letech se Olomoucký kraj na financování činnosti pečovatelské služby nepodílel.

6.1.3 Občanská poradna

Posláním této sociální služby je poskytování poradenství v občanskoprávních záležitostech lidem v nouzi a lidem, kteří z důvodu své životní a sociální situace potřebují poradenské služby. Občanská poradna se snaží přispívat k lepší informovanosti, znalosti svých práv a povinností a pomáhá tato práva účinně prosazovat. Poradenství se týká oblastí občanskoprávních otázek, zdravotnictví, školství, vzdělávání a rodinného práva. Klienti vzhledem ke své sociální situaci trpí sníženou schopností a dovedností uplatňovat svá práva.

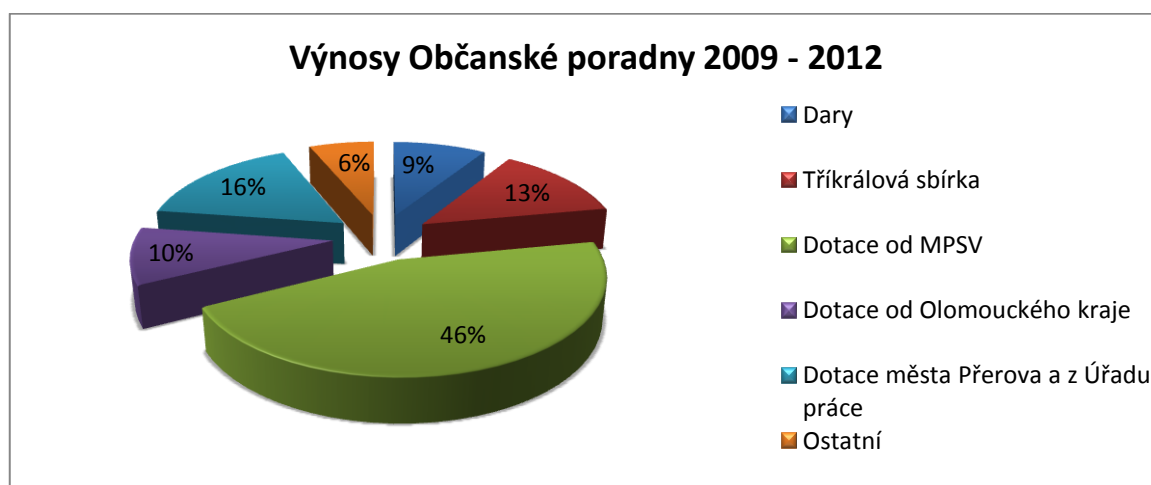
V průběhu roku 2012 poradna poskytla 689 intervencí, největší zastoupení, tedy 65 %, činilo dluhové poradenství, dále poradenství v oblastech úpravy občanského zákoníku a na třetím místě oblasti rodinného práva. V roce 2011 se počet intervencí pohyboval ve výši 583. Počet uživatelů se mezi lety 2011 a 2012 zvýšil ze 162 na 195. Nejnižší počet uživatelů navštěvovalo poradnu v roce 2010, celkem 113 a počet intervencí činil 453. Nejvyšší počet uživatelů byl zjištěn v roce 2009, jednalo se o 221 kontaktů při počtu intervencí 296, což představuje nejnižší hodnotu v rámci pozorovaných let.

Tab. 4. Přehled hospodaření Občanské poradny

Položka	2009	2010	2011	2012
Výnosy	533 509 Kč	443 162 Kč	496 816 Kč	582 415 Kč
Náklady	541 813 Kč	502 205 Kč	569 967 Kč	619 079 Kč
VH	- 8 304 Kč	- 59 043 Kč	- 73 151 Kč	- 36 664 Kč

(Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

V roce 2012 se realizoval projekt Jak najít cestu za pastí dluhů, který umožnila finanční podpora od Olomouckého kraje ve výši 35 000 Kč. Díky projektu se zpracovalo 48 insolvenčních návrhů, z toho 42 úspěšných. V roce 2011 se podařilo za podpory kraje úspěšně vytvořit projekt Dluhové poradenství při Občanské poradně, v jehož rámci byla vybavena poradenská místnost a vyčleněny hodiny pro dluhové poradenství. Poradenství využilo 34 klientů. V roce 2010 poradna zpracovala 15 návrhů na insolvenční řízení.

Obr. 5 Struktura výnosů Občanské poradny (Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Nejvíce finančních prostředků získává Občanská poradna z Ministerstva práce a sociálních věcí. V průběhu let se výše příspěvků pohybuje na přibližně stejné úrovni. Poradnu podporují individuální i firemní dárci, dary od organizací nabývaly menších hodnot než dary soukromé. V rámci dotací od Olomouckého kraje se hodnota příspěvku odlišila nejvíce v roce 2009, kdy bylo obdrženo 100 000 Kč. V dalších letech se částky ve velké míře snižovaly. V oblasti městských dotací získala poradna nejvíce prostředků v roce 2012, tedy 130 000 Kč. Dotace od Úřadu práce se staly součástí financování až od roku 2011.

6.1.4 Setkávání seniorů Spolu

Posláním Sociálně aktivizační činnosti pro seniory a zdravotně postižené je poskytování činností seniorům přispívajících k jejich aktivnímu prožití života a podporujících vzájemné setkávání. Nabízejí seniorům různé společenské a individuální aktivity, které by měly pozitivně ovlivňovat zdravotní a psychický stav, které povede k rozvoji a udržení fyzických a duševních schopností seniorů a k vytvoření osobního pocitu pohody. Uživatelem služby se může stát kterýkoliv senior schopný zapojení díky svému zdravotnímu a duševnímu stavu. Ostatní zájemci se mohou stát uživateli po individuální domluvě.

Tab. 5. Přehled hospodaření Spolu

Položka	2009	2010	2011	2012
Výnosy	562 878 Kč	553 408 Kč	385 983 Kč	350 430 Kč
Náklady	580 810 Kč	599 804 Kč	390 493 Kč	362 797 Kč
VH	- 17 932 Kč	- 46 396 Kč	- 4 510 Kč	- 12 367 Kč

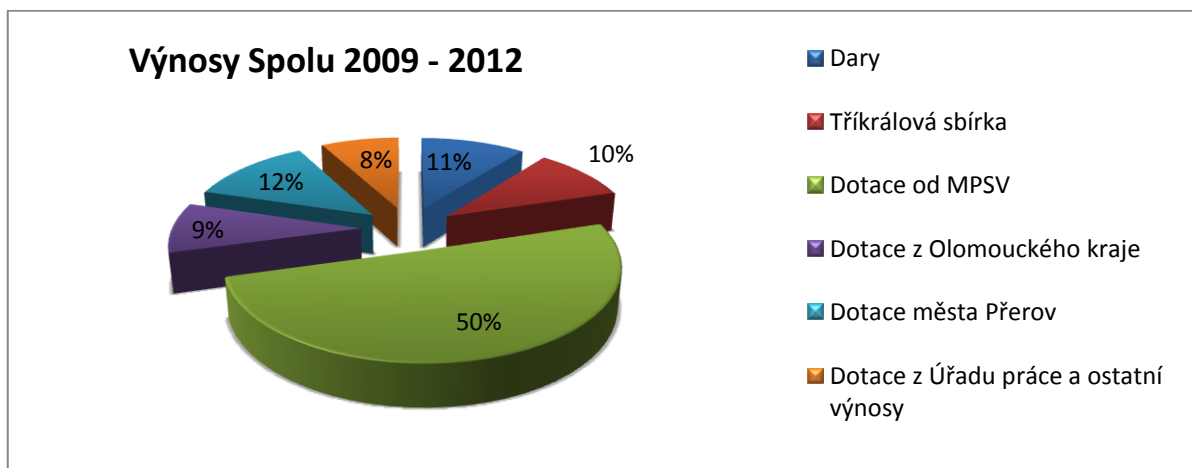
(Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Hodnota výnosů i nákladů se s každým rokem postupně snižovala. Přestože se počet položek v rámci příspěvků zvýšil, nelze pozorovat nárůst částek ve struktuře výnosů. Nejméně byla služba využívána v roce 2010, kdy počet uživatelů činil pouhých 133. Nejvyšší o rok později, setkala se celkem 222 seniorů. Evidované návštěvy dosáhly nejvyššího počtu v roce 2009, tedy 4 400, a nejnižšího v roce 2012, celkem 2723. Denní kapacita služby pro seniory činila v průběhu let 60 uživatelů.

Během analyzovaných let se konaly kurzy práce na počítači pro začátečníky a kurzy pro pokročilé. Probíhaly různé vycházky a výlety, návštěvy muzea a výstav. Senioři nejvíce navštěvovali rehabilitační a dechová cvičení s asistentkou. Za finanční spoluúčasti Olomouckého kraje se v roce 2012 realizoval projekt Pohybem k lepšímu životu ve stáří – podpora a rozvoj sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením. V roce 2011 byla finanční spoluúčast Olomouckého kraje využita na projekt Jak úspěšně zvládnout moderní komunikační prostředky i v pozdním věku, kterého se zúčastnilo deset seniorů.

Z poloviny se v rámci získávání finančních prostředků účastnilo Ministerstvo práce a sociálních věcí. Částky od MPSV se každoročně snižovaly. Nejvíce bylo obdrženo v roce

2009, tedy 420 000 Kč. V roce 2012 již pouze 155 000 Kč. Ostatní zdroje se pohybovaly v obdobné míře. Od roku 2010 se na struktuře výnosů podílí Olomoucký kraj. Úřad práce přispívá od roku 2011, jedná se však o nízké částky. Dotace města Přerova a kraje představují významnou část finančních zdrojů a pohybují se na přibližně stejné úrovni.

Obr. 6. Struktura výnosů Spolu (Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

6.1.5 Romské komunitní centrum Žižalka

Centrum Žižalka nabízí sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Posláním je pomoc a podpora rodinám s dětmi z města Přerova, které se nachází v nepříznivé sociální situaci a nutně potřebují oporu a motivaci při obnově základních rodinných funkcí. Služby se poskytují přímo v centru a v přirozeném prostředí uživatelů na základě individuálních potřeb jednotlivých rodin. Cílem je motivace a aktivizace rodin k rozvoji jejich schopností směřujících k samostatnosti a k předcházení sociálnímu vyloučení. Do cílové skupiny spadají především romské rodiny s dětmi ve věku 0 – 15 let z lokalit ulice Kojetínské a okolí. Za sociálně znevýhodněné se považují rodiny s výskytem sociálně nežádoucích jevů. Základní sociální poradenství zahrnuje informace, rozhovory, pomoc při jednání na úřadech, při řešení problémů a poradenství při řešení problematiky nezaměstnanosti.

V roce 2012 se uskutečnila řada akcí, které byly zaměřené především na podporu společně trávené času v rodinném kruhu a učení se něco nového. Ve spolupráci s organizacemi Člověk v tísni a Kappa-help se realizovala osvětová akce zaměřená na drogovou problematiku. Děti se zapojovaly do tvořivých činností, jako výroba vánočních ozdob a pletení věnců. V roce 2011 se centrum účastnilo Romské pouti na Svatém Kopečku, pro rodiny byla uspořádána přednáška na téma neonacismus, vyráběly se dušičkové věnce. Vycházky po

okolí města se centrum snažilo společensky aktivizovat rodiny s dětmi. V roce 2010 byla na dnech pro rodiny navázána spolupráce s Armádou spásy a s Kappa-Help. Spolu s organizací Člověk v tísni se uskutečnila přednáška na téma partnerské vztahy v rodině.

Tab. 6. Přehled hospodaření centra Žižalka

Položka	2009	2010	2011	2012
Výnosy	375 568 Kč	499 876 Kč	1 710 652 Kč	1 402 345 Kč
Náklady	418 012 Kč	554 599 Kč	1 727 348 Kč	1 438 708 Kč
VH	- 42 444 Kč	- 54 723 Kč	- 16 696 Kč	- 36 363 Kč

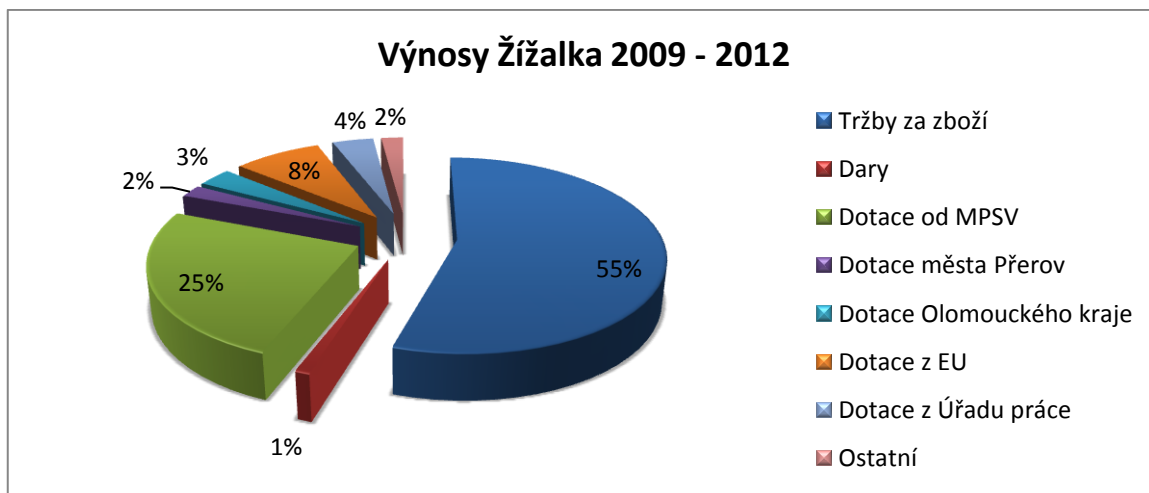
(Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Lze pozorovat patrný rozdíl mezi jednotlivými lety, obzvláště pokud dojde ke srovnání let 2009 a 2012, kdy došlo k několikanásobnému nárůstu výnosů i nákladů. Službu každoročně využívalo stále více dětí a dospělých. V roce 2009 službu vyhledalo 15 dětí a 12 dospělých jedinců, v roce 2012 se jednalo již o 56 dětí a 30 dospělých. Počet evidovaných návštěv dětí byl nejvyšší v roce 2010, kdy se jednalo o 994 dětských návštěv. V roce 2009 centrum evidovalo pouze 632 návštěv dětí. V roce 2012 počet dětských návštěv v ambulantní službě činil 572 a v terénu 290.

Nejvyšší položku ve struktuře nákladů představují osobní náklady, jejichž nárůst je velice významný. V roce 2009 centrum zaplatilo za osobní náklady 314 651 Kč, v roce 2012 se jednalo již o částku 1 173 388 Kč. Od roku 2011 se také významně navýšily materiálové náklady. Náklady na služby se pohybovaly v rozmezí od 40 000 Kč do 120 000 Kč, výjimkou se stal rok 2011, kdy bylo na služby vynaloženo 593 188 Kč. Na práci centra se v letech 2009 a 2010 účastnili studenti Caritas Vyšší odborné školy sociální v Olomouci v rámci svých odborných stáží, což přispělo k ušetření nákladů za pracovníky.

Komunitní centrum představuje nejrozmanitější strukturu výnosových položek ve srovnání s ostatními středisky. V rámci jednotlivých let docházelo k významným změnám jednotlivých zdrojů financování. Nejvýznamnější položku ve struktuře financování představují tržby za prodané zboží a služby. Tržby za zboží se na výnosech nepodílely v roce 2010, v roce 2009 se jednalo pouze o 500 Kč, v roce 2011 již o 1 520 500 Kč. Důležitý zdroj pro fungování centra pochází z MPSV, nejvyšší částku ministerstvo přispělo v roce 2012,

tedy 444 000 Kč, v roce 2011 tato položka v účetnictví nebyla vůbec vykázána. Centrum využívalo v průběhu let také zdroje z Evropského sociálního fondu, nejvíce v roce 2011, kdy bylo obdrženo 158 662 Kč. Strukturální fondy zůstaly bez projektové účasti v roce 2009. Dary pro centrum představují nevýznamný doplněk financování činnosti. Nejvíce položek se na struktuře výnosů podílelo v roce 2012.

Obr. 7 Struktura výnosů centra Žižalka (Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

V dubnu 2012 byl ukončen projekt Terénní pracovní poradenství v sociálně vyloučených lokalitách v metropolitní oblasti Olomouckého kraje. Oblastní charita Přerov se do projektu zapojila formou partnerství v rámci doprovodného opatření hlídání dětí, které je realizováno uhrazením části úvazku pracovníka v sociálních službách. Partnery projektu se staly organizace Člověk v tísni a Charita Olomouc. Finance byly získány z prostředků OP Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR. Projekt Romské komunitní centrum Žižalka – Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi byl v roce 2012 realizován za finančního přispění Olomouckého kraje v rámci dotačního programu Podpora aktivit zaměřených na sociální začleňování pro rok 2012. Služba centra Žižalka byla do července 2012 financována z projektu Zajištění dostupnosti vybraných sociálních služeb v Olomouckém kraji hrazeného z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost z ESF a státního rozpočtu ČR.

6.1.6 Romské komunitní centrum Lačo Jilo - Dobré srdce

Posláním nízkoprahového zařízení pro děti a mládež je poskytování zázemí, pomoci a podpory dětem a mládeži nacházejícím se v nepříznivé sociální situaci. Centrum slouží ke smysluplnému využití volného času, vytváří prostor pro aktivity dětí a mládeže a svou

činností se snaží předcházet sociálnímu vyloučení. Cílem služby je nabízet zejména romským dětem a mládež vhodné využití volného času, snaha o prevenci nebo snížení rizika související se způsobem života v komunitě, umožnění lepší orientace v životě a pomoci při řešení vlastních problémů. Centrum je určeno pro děti a mládež ve věku 6 – 18 let ze sociálně znevýhodněného prostředí především z ulice Kojetínská a okolí. Služby jsou poskytovány v ambulantní a terénní formě bezplatně a anonymně.

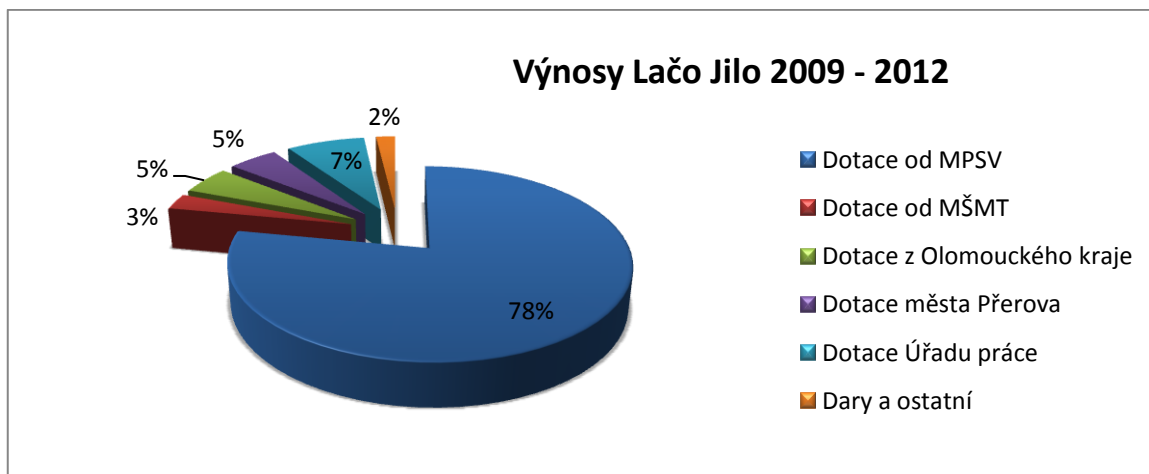
Tab. 7. Přehled hospodaření centra Lačo Jilo

Položka	2009	2010	2011	2012
Výnosy	538 034 Kč	634 940 Kč	537 619 Kč	576 855 Kč
Náklady	575 021 Kč	676 580 Kč	560 878 Kč	595 449 Kč
VH	- 36 987 Kč	- 41 640 Kč	- 23 259 Kč	- 18 594 Kč

(Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Struktura výnosových a nákladových položek se v průběhu sledovaných let příliš neměnila. Okamžitá kapacita služby činí 15 osob v ambulantní formě a 15 osob ve formě terénní. V průběhu roku 2010 navštívilo centrum 42 dětí, což představuje nejvyšší účast v průběhu sledovaných let, naopak nejnižší počet uživatelů byl zaznamenán v roce 2011, tedy 23. Centrum evidovalo nejvyšší návštěvnost v roce 2012, přesně 2238, v roce 2011 pouze 2025 návštěv, v evidenci nejnižší počet související také s nejnižším počtem uživatelů. Nejvyšší nákladovou položkou jsou osobní náklady, jejichž výše zůstala v jednotlivých letech na přibližně stejné úrovni. Nejnižší osobní náklady byly vykázány v roce 2011 a nejvyšší v roce 2010, kdy se jednalo o částky 412 309 Kč a 533 642 Kč. Druhou nejvyšší nákladovou položkou byly služby, které dosáhly nejvyšší hodnoty v roce 2011, tedy 66 194 Kč.

V průběhu analyzovaných let se uskutečnila řada akcí pro děti jako soutěže, návštěvy kina, přednášky o nebezpečném internetu, drogách, stolování, hygieně, první pomoci a dopravní výchově. Organizovaly se výlety a účasti na různých vystoupeních. Na práci centra se v průběhu jednotlivých let podíleli studenti Caritas Vyšší odborné školy sociální v Olomouci v rámci své odborné praxe. Centrum spolupracovalo se základními školami v Přerově, Armádou spásy, Člověkem v tísní, Městskou policií a Odborem sociálních věcí a školství v Přerově.

Obr. 8. Struktura výnosů Lačo Jilo (Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Centrum je dle Obr. 9 téměř z 80 % závislé na dotačních titulech od Ministerstva práce a sociálních věcí. Dotaci od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy se podařilo získat pouze v roce 2009. Dotace města Přerova činila v roce 2009 pouze 5 000 Kč znamenající nejnižší částku v průběhu sledovaných let. Nejvíce město přispělo v roce 2011, kdy centrum obdrželo 40 000 Kč. Dotace od Úřadu práce představují průměrně druhou nejvyšší výnosovou položku, významný rozdíl byl zaznamenán v roce 2011, kdy bylo vykázáno částka pouze 9 619 Kč, nejvíce úřad přispěl v roce 2010, celkem 77 158 Kč. Podpora ze strany dárců nebyla zjištěna v roce 2009. Olomoucký kraj se stal součástí financování centra v letech 2011 a 2012, kdy přispěl částkami 60 000 Kč a 52 000 Kč. Na projekt Podpora nízkoprahového zařízení pro děti a mládež: Romské komunitní centrum Lačo Jilo – Dobré srdce přispěl Olomoucký kraj v rámci programu Podpora aktivit zaměřených na sociální začleňování pro rok 2012.

6.1.7 Chráněná dílna sv. Terezičky

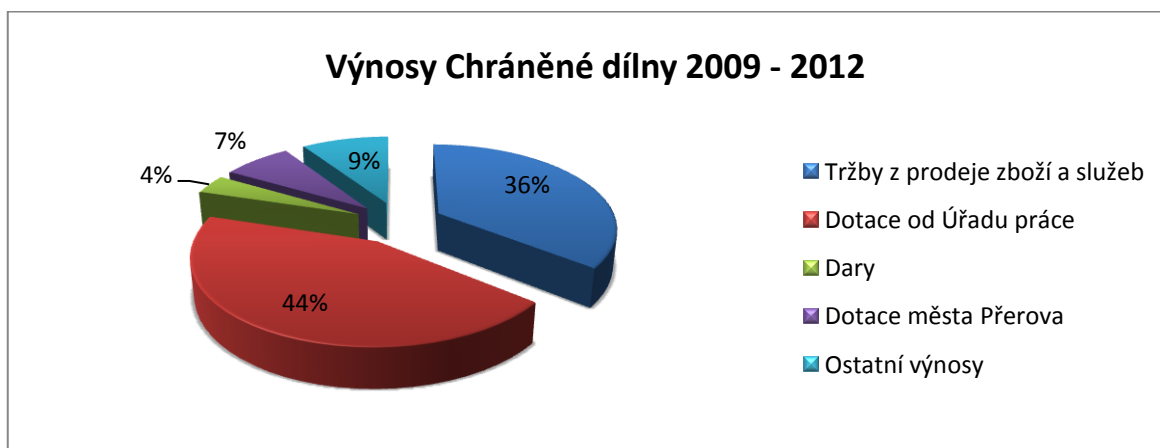
Dílna byla určena duševně nemocným lidem, kteří museli opustit své zaměstnání, a nemoc jim bránila žít běžným způsobem života. Provoz Chráněné dílny byl v červnu roku 2012 ukončen vlivem legislativních změn a z důvodů dlouhodobých finančních problémů. Pracovníci našli uplatnění v běžných zaměstnáních. Cílem dílny bylo poskytnout duševně nemocným lidem zázemí, kde by znovu získali pracovní návyky. Začlenění do pracovní skupiny pozitivně ovlivňovalo sociální izolaci a umožňovalo obnovení komunikačních a sociálních dovedností. Spolupracovala v polygrafických a kompletačních pracích a vyráběla dekorativní předměty.

Tab. 8. Přehled hospodaření Chráněné dílny

Položka	2009	2010	2011	2012
Výnosy	906 965 Kč	897 845 Kč	682 883 Kč	452 354 Kč
Náklady	924 119 Kč	902 971 Kč	811 726 Kč	549 401 Kč
VH	- 17 154 Kč	- 5 126 Kč	- 128 843 Kč	- 97 047 Kč

(Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Na činnosti chráněné dílny se podílelo šest zaměstnanců, dle potřeby se zapojovali brigádníci. Výnosy i náklady se v průběhu let postupně snižovaly. V posledních dvou letech činnosti dílny byla vykázána výrazná ztráta. V roce 2012 se vynaložilo mnoho prostředků na osobní náklady, přestože činnost byla ukončena již v polovině roku. V oblasti odpisů vynikl rok 2009, kdy byla odepsána částka 160 164 Kč, v ostatních letech suma nepřesáhla částku 34 000 Kč. Dílna se účastnila prodejních akcí jako Dny duševního zdraví v Přerově, Zubr fest Přerov – pivní slavnosti, Manželská setkání v Hranicích, Mosty v Přerově, Dračí loď Přerov. V sídle chráněné dílny si mohli zákazníci každý den v provozní době zakoupit výrobky.

Obr. 9. Struktura výnosů Chráněné dílny (Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Bez dotací od Úřadu práce by dílna nebyla schopná fungovat. Nejvyšší příspěvek byl podle obr. 10 poskytnut v roce 2011, kdy bylo obdrženo 385 781 Kč. Druhým nejvýznamnějším zdrojem je položka získávaná z vlastní činnosti. Tržby z prodeje dosáhly částky pouze 100 013 Kč, což představuje nejnižší hodnotu během let 2009 až 2012. V roce 2011 činily tržby za služby a zboží 150 290 Kč, nejvyšší výnos za tuto položku byl zaznamenán v roce

2010, kdy bylo získáno 449 623 Kč. Město Přerov přispělo nejméně v roce 2009, kdy se jednalo o částku 5 000 Kč, nejvíce v roce 2011, tedy 80 000 Kč.

6.1.8 Další činnosti

Humanitární pomoc

Služba humanitární pomoci může navazovat na poradenské služby. Zahrnuje podporu ve formě materiální pomoci potřebným občanům jako ošacení, nábytek, pomoc lidem nacházejícím se v krizové situaci, především stravu a jízdenky do místa trvalého bydliště, také pomáhá při řešení materiálních a finančních problémových situací osob v nepříznivé sociální situaci. V roce 2012 humanitární pomoc směřovala k 51 lidem v nouzi, ve 23 případech se jednalo o pomoc ve formě potravin a drogerie a zbytek byl čerpán na úvěrové jízdenky. Pomoc je financována z prostředků Tříkrálové sbírky, Postní almužny a od individuálních dárců.

Dětský charitní šatník a sklad nábytku

Šatník se nachází v prostorách farní garáže vedle kostela v místní části Přerov – Předmostí. Otevřen je dvakrát týdně a přijímá nepoškozené, čisté šaty, obuv, hračky a školní potřeby. Provoz se zajišťuje prostřednictvím dobrovolných pracovníků. Sklad nábytku byl určen pro sociálně potřebné jedince a ty, kteří se ocitli v krizové situaci. Přijímal se použitý nábytek v dobrém stavu. Odvoz nábytku se prováděl za poplatek určený na provoz vozidla. Tento sklad byl zrušen ke konci roku 2011.

Kavárna pro seniory

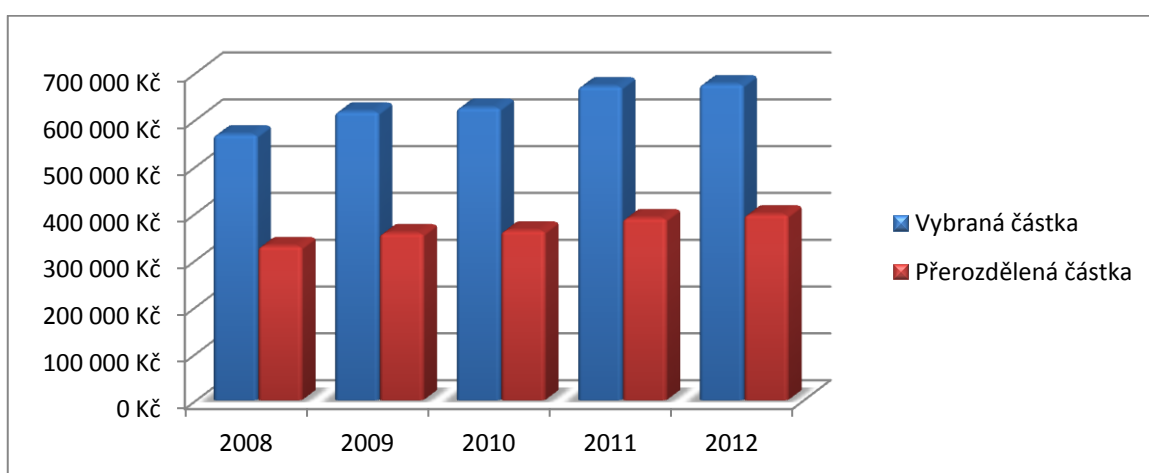
Kavárna v centru Sonus je určena nejen seniorům, umožňuje účastníkům získat nové poznatky ve formě přednášek a navázat nové kontakty. Přednášky v kavárně probíhají od roku 1999 každou druhou středu v měsíci. Tématika přednášek realizovaných v průběhu roku 2012 se upírala na cestopisy a literaturu.

Tříkrálová sbírka

Obecným účelem je pomoc rodinám a lidem v nouzi u nás i v zahraničí a podpora charitního díla. Celková vybraná částka se přerozděluje dle klíče Charity ČR a dle potřeb jednotlivých charit.

Do Tříkrálové sbírky se každoročně zapojilo 450 dobrovolníků z města Přerova a okolních obcí. V roce 2012 získali dobrovolníci účastníci se sbírky jako odměnu hodinu bruslení

na zimním stadionu Přerov, kterou věnovala společnost Teplo Přerov. Nejvyšší částka byla vybrána v roce 2012, jednalo se o 675 412 Kč. Z přerozdělené částky charita podpořila Charitní ošetrovatelskou a pečovatelskou službu, Občanskou poradnu a Setkávání seniorů Spolu. Část byla využita na přímou pomoc lidem a rodinám v tíživé životní situaci, v roce 2010 se jednalo o částku 100 000 Kč, v ostatních letech průměrně 75 000 Kč. V roce 2011 byly pořízeny kompenzační pomůcky pro umírající pacienty v hodnotě 70 000 Kč. Do Nouzového fondu Arcidiecézní charity Olomouc bylo v roce 2011 určeno 9 125 Kč, které charita využila na pomoc při katastrofických událostech. Během roku 2010 charita přispěla na pomoc postiženým na Haiti ve výši 7 667 Kč v rámci Nouzového fondu.

Obr. 10. Vývoj objemu vybraných a přerozdělených částek Tříkrálové sbírky
(Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Mosty

Na výstavišti Přerov jednou ročně probíhala integrační akce Mosty. Oblastní charita Přerov se na akci podílela v roli spoluorganizátora, zajišťovala prezentaci charitních zařízení provozujících chráněné dílny a denní stacionáře. Návštěvníci měli možnost vyzkoušet si ruční práce a zakoupit výrobky. Hlavním cílem Mostů je přiblížení dospělých a dětí s postižením a bez postižení za účelem vzájemného poznání a zjištění, že k životu patří také nemoc. Přichystány byly různé soutěže, divadelní a hudební představení, ukázky řemesel a jiné. Velkou pomoc přinesli spolupracovníci z řad dobrovolníků. V roce 2010 se konal devátý ročník.

Výjezdy na Svatý Hostýn a Postní almužna

Výjezdy na poutní místo se realizují pro občany, kteří z důvodu svého zdravotního stavu nemohou cestovat veřejnými dopravními prostředky a nemají možnost odvozu příbuznými.

Postní almužna je výrazem odhodlání měnit sami sebe tím, že pomáháme druhým. V roce 2012 se vybralo 39 690, z částky byla poskytnuta pomoc čtyřem rodinám s dětmi z farností v okolí Přerova.

6.2 Finanční analýza Oblastní charity Přerov

Finanční analýza představuje nástroj k posouzení efektivnosti a hospodárnosti činnosti a organizace. Využívá se především u firem ziskového sektoru, ale některé ukazatele lze využít i u analýzy charity. Je vhodné sledovat řadu ukazatelů, zejména vývoj hospodářského výsledku, výnosů a nákladů, vývoj počtu klientů, zaměstnanců a dobrovolníků, vývoj velikosti zdrojů, podíl hlavního zdroje na celkových zdrojích, vyrovnanost příjmů a výdajů, podíl jednotlivých výdajů na celkových výdajích. Finanční analýza představuje celkové zhodnocení a shrnutí činnosti a hospodaření středisek Oblastní charity Přerov. Analýza vychází z výročních zpráv Oblastní charity Přerov za období 2009 až 2012, především z rozvah a výkazů zisků a ztrát.

6.2.1 Pracovníci a klienti

Vývoj počtu zaměstnanců v hlavním pracovním poměru vykazuje progresivní charakter. Výjimku tvořil rok 2012, kdy se důvodem pro snížení počtu pracovníků stalo zrušení Chráněné dílny sv. Terezičky. Růst značí zvyšující se zájem o služby a koresponduje s rostoucím počtem klientů využívajících služby charity. Nejvíce zaměstnanců pracuje v Charitní pečovatelské službě. Počet zaměstnanců pracujících na základě dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr je nestálý, do roku 2010 docházelo k navyšování pracovních míst, zde nastal zlom a začalo docházet k degeneraci a počet těchto pracovníků se snížil v roce 2012 až 22. Na Dohody se uzavírají především v rámci Charitní ošetrovatelské a pečovatelské služby a v klubu Spolu.

Pro činnost Oblastní charity Přerov je nesmírně důležitá účast dobrovolníků, bez nichž by se mnohdy neobešla. Od roku 2009 je počet dobrovolníků neměnný, převážná část těchto pracovníků pomáhá při Tříkrálové sbírce, jedná se o děti i dospělé jedince, kteří chtějí pomáhat lidem s potřebou pomoci druhých. Dobrovolnická práce šetří charitě každoročně velkou část nákladů, umožňuje tak snáze financovat jednotlivá střediska. Přínosná je také praxe studentů v komunitních centrech, kteří přinášejí nové poznatky a získávají potřebné zkušenosti.

Tab. 9. Přehled počtu zaměstnanců a klientů

Položka	2009	2010	2011	2012
Zaměstnanci v HPP	34	35	35	29
Zaměstnanci v DPP	30	36	24	22
Dobrovolníci	470	470	470	470
Klienti	939	809	966	1026

(Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

V tabulce jsou uvedeny součty klientů za všechna střediska organizace, klienti využívající dalších služeb nejsou zahrnuti. Z rostoucího počtu klientů Oblastní charity Přerov lze vyvodit, že se zájem o charitní služby každoročně zvyšuje. Jediná výjimka nastala v roce 2010, kdy charita přišla o část svých uživatelů, snížený počet byl zaznamenán u všech středisek s výjimkou Charitní ošetrovatelské služby a Komunitního centra Žížalka. Tento stav byl napraven během následujícího roku. Nejvíce klientů evidovala ve všech analyzovaných letech Charitní ošetrovatelská služba, průměrně se jednalo o 327 jedinců ročně. Na druhém místě se pohybovalo středisko Setkávání seniorů Spolu, nejméně klientů vedlo v evidenci středisko Lačo Jilo, průměrně 34 dětí za rok.

Z hlediska zaměření na skupiny obyvatel se jednotlivá střediska liší, největší skupiny tvoří lidé neschopní se o sebe postarat z důvodu nepříznivého zdravotního stavu, senioři a sociálně znevýhodnění jedinci a rodiny. Nelze konstatovat, že počet klientů v rámci charitních středisek vykazuje stabilní vývoj. Nejstabilnější vývoj lze pozorovat u Charitní ošetrovatelské služby, která každoročně eviduje rostoucí počet uživatelů. Nejvýznamnější rozdíly v klientské sféře byly zjištěny u Občanské poradny, kdy se změny týkaly více než stovky klientů z roku 2009 na 2010 a z hlediska plusových hodnot mezi lety 2010 a 2012. U střediska Setkávání seniorů Spolu byl počet uživatelů snížen v roce 2010 o 57 a v následujícím roce znovu navýšen o 89 osob. Komunitní centrum Žížalka vykazovalo největší rozdíl mezi rokem 2009 a 2012, kdy se počet navýšil z patnácti dětských uživatelů na 56.

6.2.2 Výnosy a náklady

Analýza výnosů a nákladů za léta 2009 až 2012 se zabývá vyrovnaností výnosů a nákladů, finančními ukazateli sloužícími pro zjištění soběstačnosti organizace a podílu výnosů na nákladech, v grafech jsou shrnuty činnosti středisek podle podílu výnosů a nákladů na celkovém hospodaření charity, studuje vývoj výsledku hospodaření a příčin nerovno-

měrnosti, dále zkoumá strukturu příjmů a v jejich rámci podrobně rozebírá část dotačních titulů.

Tab. 10. Finanční ukazatele

Finanční ukazatel	2009	2010	2011	2012
Okamžitá likvidita	84,08	25,36	2,26	2,56
Podíl vlastních zdrojů	0,94	0,98	0,86	0,88
Autarkie výnosů a nákladů	101,9 %	98,6 %	99,6 %	99,3 %

(Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Okamžitá likvidita

$$\frac{\textit{Finanční majetek}}{\textit{Krátkodobé závazky}}$$

Okamžitá likvidita hodnotí hospodaření organizace z hlediska oběžných aktiv. Okamžitá likvidita ukazuje schopnost dostát svým krátkodobým závazkům. Čím vyšší hodnotu likvidita vykazuje, tím rychleji lze investice proměnit za hotové peníze. Pro organizace s cílem zisku jsou doporučovány určité hodnoty, u nichž je doporučováno investovat při vyšších částkách k dispozici v pokladně a na běžných účtech. Zadlužování se neziskovým organizacím nedoporučuje, i když se jedná o krátkodobé závazky. Může nastat situace, že organizace nebude schopná své dluhy splácet.

Oblastní charita Přerov vykazovala vyšší hodnoty okamžité likvidity, v roce 2009 vedla v účetnictví velký podíl finančního majetku, ale nerozhodla se investovat, protože se tento majetek mohl využít v dalších letech, ve kterých byla hodnota likvidity značně nižší. Hodnota finančního majetku v rozvaze ke konci let 2011 a 2012 činila dvojnásobně vyšší hodnoty než v předchozích letech. Krátkodobé závazky vzrostly z roku 2009 z 15 504 Kč na 833 893 Kč v roce 2012, charita tedy začala více využívat cizí zdroje pro financování svých nákupů a každodenní činnosti.

Podíl vlastních zdrojů na celku

$$\frac{\textit{Vlastní zdroje}}{\textit{Celkové zdroje}}$$

Zdroje organizace by neměly pocházet z cizích zdrojů, jelikož dochází k zadlužování nutící organizaci využívat finanční prostředky k placení závazků na úkor pomoci potřebným. Zadlužená organizace není věrohodná pro potenciální sponzory a dárce. Ve všech sledova-

ných letech představoval podíl vlastních zdrojů na celkových zdrojích téměř většinu. V posledních dvou letech výrazně vzrostly krátkodobé závazky a v roce 2012 byl zaznamenán výrazný pokles u položky fondů. Tyto ukazatele naznačují směr využívání peněžních prostředků ke krytí současných potřeb namísto jejich ukládání pro potřeby budoucí. Činnost organizace z důvodu záporných výsledků hospodaření musí hledat alternativní řešení ke krytí svých výdajů.

Autarkie

$$\frac{\text{Výnosy z činnosti}}{\text{Náklady z činnosti}} \times 100$$

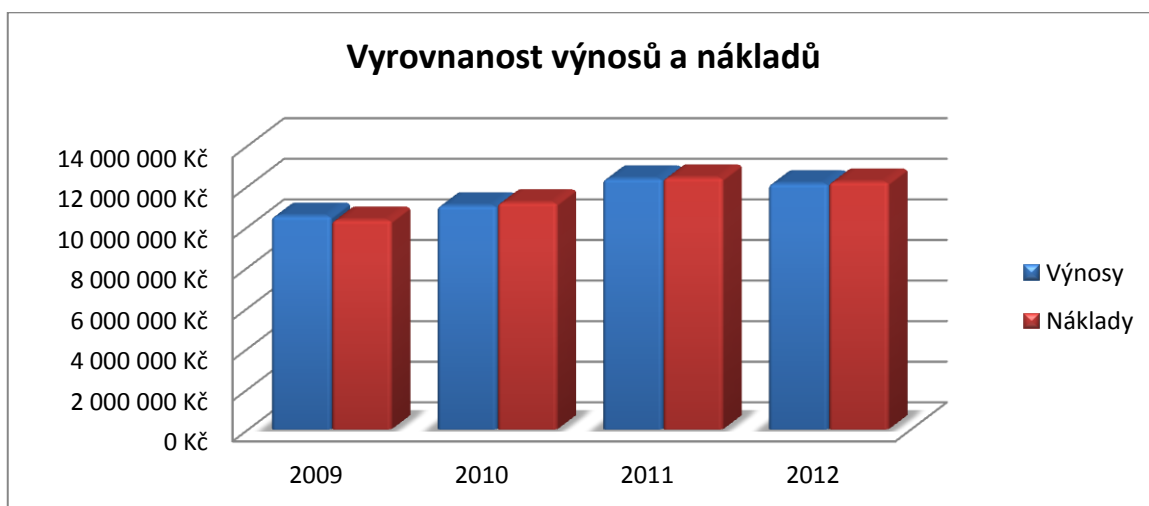
Z hlediska autarkie se musí posoudit, zda jsou všechny výdajové položky relevantní a přispívají k naplnění poslání organizace. Příliš velký růst autarkie nad 100 % nabízí otázku využití volných finančních prostředků pomocí investic, které tyto prostředky pomohou navýšit. Převýšení stoprocentní hodnoty bylo zaznamenáno pouze v roce 2009, v ostatních letech se organizace k této hodnotě pouze přibližovala. Nebylo proto nutné investovat volné finanční prostředky, protože v následujících letech docházelo ke vzniku ztráty. Veškeré položky nákladů byly v průběhu let pro činnost charity potřebné a v odpovídající výši. Nejvyšší položku tvořily osobní náklady, bez těchto nákladů by organizace nemohla fungovat, bylo by to možné v případě, kdy by veškerá činnost byla založena na práci dobrovolníků. Charita platí svým zaměstnancům mzdy a odvádí povinné sociální výdaje. Jedná se o mzdy nižšího charakteru z důvodu neziskovosti organizace, předpokládá se, že pracovníci vykonávají své zaměstnání z důvodu pomoci druhým a ne za účelem získat vysoké finanční prostředky pro vlastní osobu.

Další položky nákladů sloužily ke každodenní činnosti organizace. Poskytovatelé služeb by nemohli pomáhat potřebným jedincům bez zdravotnického materiálu. Osobní automobily potřebují údržbu a pohonné hmoty, tyto položky nelze pokrýt dotacemi, ale bez tohoto majetku by se ošetřovatelé a pečovatelé nebyli schopni dopravit ke svým klientům z okolních vesnic města. Na nájemné a odpisové položky charitě také není přispíváno. V položkách nákladů nelze najít částku, která by pro činnost organizace nebyla relevantní.

Vyrovnanost výnosů a nákladů

Ve všech letech charita hospodařila v rámci svých možností vyrovnaně, nelze pozorovat výrazné rozdíly mezi výnosy a náklady. Při zaměření na objem výnosových a nákladových položek lze z grafu zjistit, že se nejednalo o rovnoměrný vývoj. V roce 2011 došlo

k výraznějšímu nárůstu výnosů i nákladů. Ve všech letech byl vykázán výsledek hospodaření, nelze tedy konstatovat, že se jednalo o stoprocentní vyrovnanost, která v rámci činnosti neziskové ani jiné organizace není možná. Důležitá je skutečnost, že se hodnota položek příliš a nápadně neliší. Charita se musí rozhodnout, které výdaje má v plánu v určitém roce uskutečnit a v návaznosti na plán je třeba vyhledat potřebné zdroje jejich krytí. Struktura výnosů je popsána v obr. 16 a podíl jednotlivých středisek je znázorněn v obr. 13 a 14.

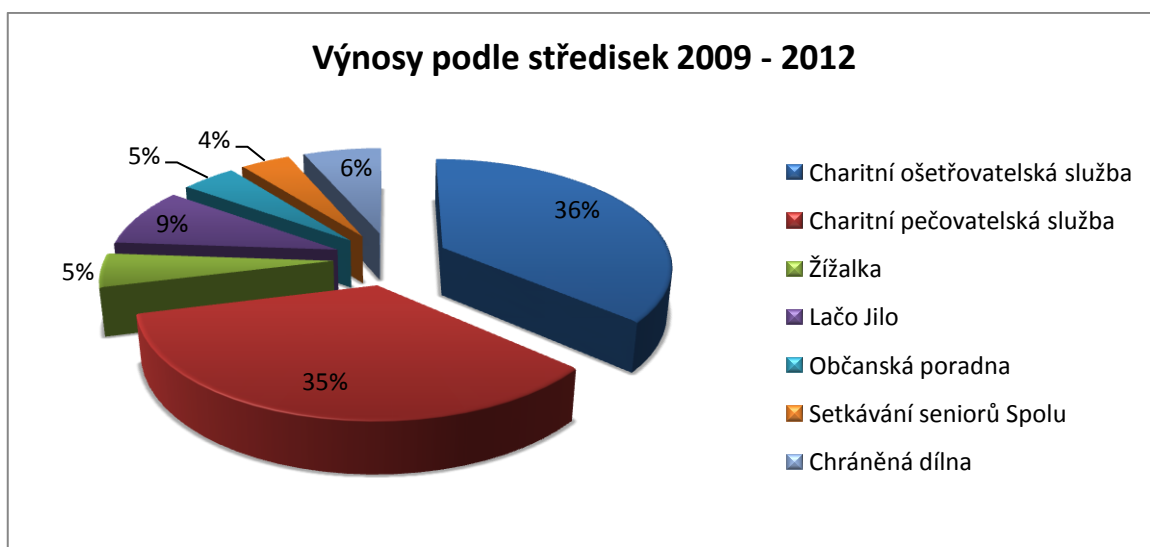
Obr. 11. Vyrovnanost výnosů a nákladů (Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

V průměru za analyzovaná léta tvořily osobní náklady 75 % celkových nákladů. Osobní náklady zahrnovaly převážně mzdové náklady a odvody a v menší míře ostatní sociální výdaje. Výše osobních nákladů se v průběhu let příliš neměnila, protože struktura zaměstnanců v hlavním pracovním poměru zůstala přibližně stejná, určité změny nastaly ve výdajích na dohody. Od roku 2009 však lze zaznamenat každoroční rovnoměrný nárůst těchto nákladů. Služby se na celkových nákladech podílely ve výši průměrně 10 % ročně. Nejvyšší položku služeb představovaly téměř každý rok náklady za nájemné, po ní následovaly opravy a udržování a dále hovorné. Výjimka se vyskytla v roce 2011, kdy charita vynaložila výrazněji vyšší částku na ostatní nakupované služby, ostatní náklady se pohybovaly v přibližně stejné výši.

Účast 9 % ročně patřila spotřebovaným nákupům, které vykazovaly s každým rokem rovnoměrný nárůst. Na nákupech se nejvíce podílí položka pohonných hmot a drobný dlouhodobý majetek. Nezbytný byl také nákup zdravotnického materiálu a zájmových potřeb a nutným nákladem se staly i platby spotřebované energie. Odpisy byly vykázány

v průměrné hodnotě 4 %, každým rokem se jejich výše postupně snižovala v návaznosti na snižování hodnoty dlouhodobého majetku. Majetek, především starší auta, se spíše opotřebovává, než nakupuje a obnovuje. Charita si nemůže dovolit u této položky riskantně investovat.

Struktura výnosů a nákladů podle středisek

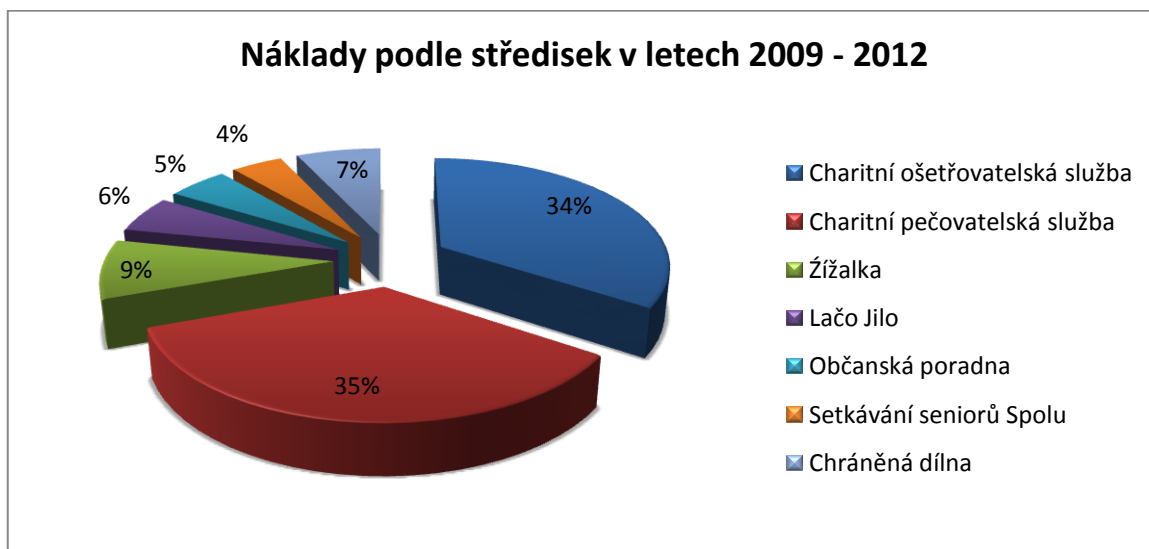

Obr. 12. Struktura podílů středisek na celkových výnosech (Vlastní zpracování dle Oblastní charity Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Graf na obr. 13 zobrazuje podíl jednotlivých středisek Oblastní charity Přerov na celkových výnosech organizace v průměru za léta 2009 až 2012. Z grafu lze vyvodit, že největší podíl na celkových výnosech náležel Charitní ošetrovatelské službě a Charitní pečovatelské službě. Zbývající střediska do struktury výnosů ve větší míře nepřispívala. Ošetrovatelská služba získává největší část finančních prostředků od zdravotních pojišťoven, u pečovatelské služby se významným zdrojem financování staly platby od klientů, tato dvě střediska jsou tedy jako jediná v dostatečné míře soběstačná. Všechna střediska získávají finanční prostředky z různých zdrojů v rozmanitém složení. Většina středisek by se neobešla bez dotačních titulů od Ministerstva práce a sociálních věcí. Na dotačních a jiných nevládních zdrojích jsou zcela závislé Občanská poradna, Setkávání seniorů Spolu a centrum Lačo Jilo.

V rámci analýzy nákladů je důležité rozdělit podíl nákladů středisek na celkových nákladech charity průměrně od roku 2009 do roku 2012. Nejvíce se na nákladových položkách podle obr. 14 podílela Charitní pečovatelská služba a Charitní ošetrovatelská služba. Ostatní střediska nebyla z hlediska zátěže na nákladech tak významná. V průběhu let se

podíl ošetrovatelské a pečovatelské služby příliš neměnil. Nejvíce se pečovatelská služba na nákladech podílela v roce 2012, kdy se jednalo o 37 %, o rok dříve činila velikost podílu pouze 33 %. Největší nákladovou položkou se v obou službách staly osobní náklady, nejvíce pracovníků zaměstnává Charitní pečovatelská.

Obr. 13. Struktura podílů středisek na celkových nákladech (Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Z hlediska počtu klientů dominuje Charitní ošetrovatelská služba, což se také hraje významnou roli při zvyšování nákladů na uspokojení poptávky. Nejvíce poskytnutých úkonů bylo evidováno u pečovatelské služby. Výrazné rozdíly v podílení se na nákladech organizace byly zaznamenány u centra Žižalka, na počátku sledovaného období činil podíl pouze 5 %, v roce 2011 se jednalo již o 14 %. Centrum získalo každoročně více klientů, kterým poskytovalo služby. U Chráněné dílny se na snížení podílu v roce 2012 promítlo její zrušení.

Hospodářský výsledek

Oblastní charita Přerov se řadí mezi nestátní neziskové organizace, jejím účelem není dosažení zisku, ale pomoc potřebným. Hospodaření však zisk vykázat může, tento případ nastal v rámci sledovaného období pouze v roce 2009, v ostatních letech dosahovala organizace ztráty. Výsledky hospodaření se nevyvíjely rovnoměrně a v jednotlivých letech lze pozorovat značné rozdíly. S největší ztrátou bylo hospodařeno v roce 2010. Hospodářské

výsledky v grafu se týkají organizace jako celku, jsou zde zahrnuty veškeré činnosti.

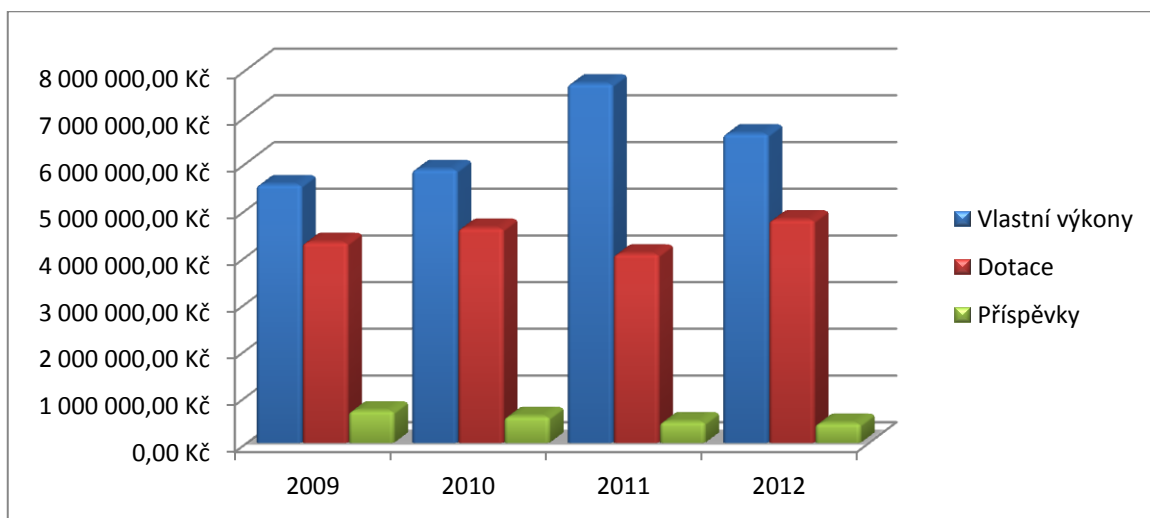
Obr. 14. Vývoj hospodářského výsledku (Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

V případě zobrazení pouze charitních středisek by došlo k mírným změnám ve vývoji grafu. V roce 2011 bylo na základě středisek dosaženo kladného hospodářského výsledku. Velikost výsledku hospodaření v nejvyšší míře ovlivňuje činnost Charitní ošetrovatelské služby, bez níž by bylo každoročně dosahováno vysokých ztrát. Ošetrovatelská služba jako jediná v průběhu analyzovaných let dosahovala zisku, nejvíce v roce 2011. Nejvyšší ztráty byly od roku 2011 evidovány u Chráněné dílny sv. Terezičky, do tohoto roku se jednalo o částky přibližující se vyrovnanému hospodaření. Ztráty přesáhly částku 100 000 Kč u Charitní pečovatelské služby a Chráněné dílny v roce 2011. U všech středisek lze od roku 2009 do roku 2012 pozorovat výrazné rozdíly ve vývoji výsledku hospodaření plynoucí zejména z nestabilních výnosů a nákladů, které se každoročně výrazně mění závisle i nezávisle na vůli a možnostech organizace. Každým rokem se mění počet klientů i provedených úkonů, stejně tak dochází k obměnám dotační politiky a struktury dárců.

Struktura příjmů

Z hlediska sledování výnosů je důležité rozdělení na výnosy získávané z vlastní činnosti a výnosy z veřejných a soukromých zdrojů. Z grafu lze vyvodit, že největší podíl na příjmech Oblastní charity Přerov představovaly vlastní výkony, průměrně 56 % ročně, na druhém místě příjmy z dotací, průměrně 39 % ročně a nepodstatnou část příjmů tvořily příspěvky složené z darů sponzorů a drobných dárců, z Tříkrálové sbírky, poštovní almužny a příspěvků od obcí. Hodnota příspěvků se každoročně snižuje, průměrně se účast na cel-

kových příjmech pohybovala ve výši 5 %. Charitu každoročně podporují různé instituce, nadace, organizace a individuální dárci zveřejňovaní i nejmenovaní.

Obr. 15. Vývoj struktury příjmů (Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

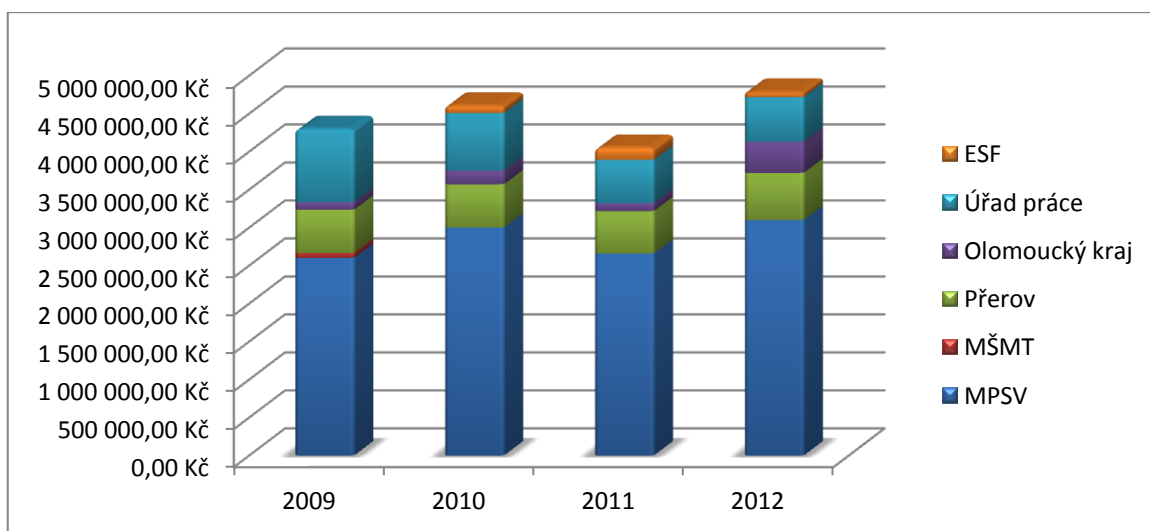
V roce 2009 sponzorovalo činnost charity dvanáct firem, v roce 2012 již jen šest. Mezi nejvýznamnější firmy, které v analyzovaných letech sponzorovaly přerovskou charitu, patří Hanácká kyselka, Řeznictví Kunovský Hranice, Ptáček, pozemní stavby Kojetín, Pekařna Racek Přerov, Montáže Přerov, Teplo Přerov, Pivovar ZUBR a.s., Meopta – optika s.r.o., Visimpex a barum Continental. Z hlediska dárců se počet od roku 2009 snížil z patnácti na sedm. Drobní dárci přispívali ve všech letech několikanásobně vyššími částkami než sponzorské firmy. Z charitních středisek získala na příspěvcích nejvyšší část Občanská poradna a nejméně centrum Žížalka, z procentuální účasti se jednalo o 28 % a 3,4 % z celkových příspěvků za analyzovaná léta. U centra Žížalka, centra Lačo Jilo a Chráněné dílny nebyl jeden rok evidován žádný příjem z příspěvků.

Z hlediska institucí lze považovat za nejvýznamnější Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Dále činnost podporovali formou dotací a příspěvků Olomoucký kraj, Statutární město Přerov, Úřad práce Přerov, obecní úřady regionu Přerov, Římskokatolická farnost Přerov, farnosti děkanátu Přerov a Arcidiecézní charita Olomouc. Struktura poskytnutých dotací členěná dle institucí je podrobně popsána v následujícím grafu týkajícím se projektové činnosti. Vlastní výkony zaznamenaly patrný rozdíl v roce 2011, důvodem byl významný nárůst tržeb od zdravotních pojišťoven u Charitní ošetrovatelské služby, na výnosech Romského komunitního centra Žížalka se začaly podílet tržby za prodané služby.

V následujícím roce došlo ke snížení tržeb u centra Žížalka, značně také klesly tržby u Chráněné dílny z důvodu jejího zrušení.

6.2.3 Projektová činnost

Oblastní charita Přerov využívala podporu od šesti státních a samosprávných institucí. Za analyzovaná léta získala přes 53 % finančních prostředků Charitní pečovatelská služba. Oblastní charita Přerov nejvíce čerpá z dotačních titulů z Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, které financuje téměř všechna charitní střediska. Pro podporu z ministerstva charita každoročně vytváří projekty pro konkrétní aktivity a střediska, na základě kterých může získat prostředky na jejich financování. Na prvním místě se ve sledovaných letech v oblasti prostředků z ministerstva podílela Charitní pečovatelská služba, druhým největším příjemcem bylo centrum Lačo Jilo.

Obr. 16. Vývoj podílu institucí na dotační politice (Vlastní zpracování dle Oblastní charita Přerov, 2009; 2010; 2011; 2012)

Úřad práce Přerov přispívá na politiku zaměstnanosti charity, protože osobní náklady se pohybují ve vysokých částkách, které by charita sama nedokázala pokrýt. Úřad práce se jako jediný podílel na financování všech charitních středisek. Se změnou legislativy přestal úřad přispívat v původních částkách na Chráněnou dílnu, která z tohoto důvodu musela být zrušena. Dílna přijala za analyzovaná léta nejvíce příspěvků z úřadu ze všech středisek. Město Přerov pomáhá všem střediskům kromě ošetřovatelské služby, největším příjemcem výrazně se odlišujícím od ostatních středisek se stala Charitní pečovatelská služba.

Významným přispěvatelem se v posledních letech stává Olomoucký kraj. Charita opět vytvářela projekty ke konkrétním výzvám kraje a vyplňovala projektové žádosti. Počet pro-

jektů se každoročně zvyšoval. Kraj nejvíce přispíval na provoz Občanské poradny. Charita nepodala za analyzované období vlastní projekt financovaný z Evropské unie. Většinou se podílela na evropských projektech kraje a jiných organizací jako partnerský subjekt. Olomoucký kraj také prostřednictvím ESF finančně přispíval na služby centra Žížalka, tyto částky nejsou uvedeny v provozních dotacích, ale v tržbách. Projekty financované z kraje a ze strukturálních fondů měly z převážné části charakter krátkodobý, pouze dva projekty trvaly déle než jeden rok. Nejvíce projektů bylo aplikováno v rámci centra Žížalka, zatímco Charitní ošetrovatelská služba a Chráněná dílna se na financování z dotací nepodílely. Projektová činnost byla zahájena v roce 2010 a byla realizována v rámci klíčových aktivit jednotlivých středisek, jak lze vidět v tabulce v příloze P II.

6.3 Zhodnocení zjištěných poznatků

Prostřednictvím sociodemografické analýzy města Přerova došlo ke zjištění několika problémů. Jedná se o snižující se počet obyvatel způsobený především záporným migračním přírůstkem. Zároveň ve struktuře obyvatel přibývá stále více jedinců starších 65 let. Ve městě se také nachází řada lokalit obydlených příslušníky romského etnika. Státní a samosprávné subjekty společně s neziskovými organizacemi poskytují sociální služby na území města zaměřené nejvíce na zdravotně postižené jedince, seniory a sociálně vyloučené osoby. Poptávka po sociální pomoci je do jisté míry uspokojována, mezi nedostatky patří nízká kapacita zařízení pro seniory a přítomnost pouze jednoho azylového domu.

Nejvýznamnějším poskytovatelem sociálních služeb na území města jsou Sociální služby města Přerova, které provozují pečovatelskou službu, ubytování pro seniory a různé kluby. Organizace představuje nejvyšší výdajovou položku z hlediska financování sociálních služeb městem. Převážná část příjmů pochází z poplatků od uživatelů služeb a od zdravotních pojišťoven. Činnost Sociálních služeb města Přerova je vhodně doplňována působením neziskových organizací. Město pomáhá financovat Armádu spásy, Český červený kříž a Oblastní charitu Přerov.

Na Magistrátu města Přerova se sociální problematikou zabývá Odbor sociálních věcí a školství, konkrétně Oddělení sociálních věcí a zdravotnictví a Oddělení sociální prevence. V rámci sociální prevence je poskytována služba sociálního kurátora pro oblast sociálního vyloučení. V Přerově působí preventivní skupina sdružující různé organizace za účelem předcházení sociálně patologických jevů u dětí a mládeže. Organizace města Přerova zabezpečují výkon veřejné služby osobami v hmotné nouzi. Oddělení sociální prevence

připravilo akci Přijď a přidej se k nám z důvodu propagace volnočasového zařízení pro sociálně vyloučené děti a mládež Metro. Dále se konaly různé akce zaměřené na seniory v rámci evropských let aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity.

Mezi programy sociálních služeb na území města patří Standardy kvality poskytování služby terénní programy, Program soužití a Program terénní sociální práce. Jejich cílem je prevence sociálního vyloučení především u národnostních menšin a začleňování jedinců do společnosti. Město Přerov od roku 2003 využívá k zajištění územní dostupnosti sociálních služeb a k naplnění cílů politiky EU a ČR komunitní plánování. Cílem Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb ve městě Přerově pro období let 2011 až 2015 je zvyšování kvality sociálních služeb a informovanosti veřejnosti o poskytovatelích. Mezi plánované dopady opatření patří stabilita kvality a rozsahu služeb, zvýšení aktivního přístupu poskytovatelů k výzvám a grantům. Plán soustředí pozornost na osoby se zdravotním postižením, seniory, děti a mládež, osoby ohrožené sociálním vyloučením a na etnické menšiny.

Oblastní charita Přerov tvoří nedílnou součást poskytovatelů sociálních služeb na území města Přerova od roku 1992. Charita provozovala do roku 2012 sedm středisek, která se stala předmětem analýzy činnosti a hospodaření. Charitní ošetřovatelská služba poskytuje zdravotní péči klientům bez ohledu na věk v místě jejich bydliště. Výrazně se zvyšuje zájem o aktivitu týkající se půjčování kompenzačních pomůcek. Charita se snaží klientům vyhovět a pořizuje řadu nových pomůcek, poptávku se ale stále nedaří pokrývat. Analýzou bylo zjištěno, že službu využívá každoročně více klientů. Jednalo se o ziskovou činnost, tržby pochází převážně z plateb zdravotních pojišťoven, tržby za pomůcky byly postupně navyšovány.

Charitní pečovatelská služba umožňuje osobám se sníženou soběstačností nebo z důvodu onemocnění žít co nejdéle v domácím prostředí. Pomáhá jim při zvládnutí běžných úkonů. Z Tříkrálové sbírky byly nakoupeny starší automobily pro lepší dostupnost k občanům, kterou se stále nepodařilo dostatečně pokrýt. Hlavní zdroj financování představovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí, následovaly tržby z úhrad od klientů, pro sazby stanovilo ministerstvo maximální částky, jinak by mohly být tržby vyšší. Služba realizovala jeden projekt financovaný z Olomouckého kraje. Občanská poradna poskytuje bezplatné poradenství lidem v nouzi. Největší zájem byl o dluhové poradenství. Významnou výnosovou položkou se staly dary, poradna také čerpala z dotací Olomouckého kraje na základě dvou projektů s dluhovou tematikou.

Charita provozuje dvě centra pro osoby ze sociálně znevýhodněného prostředí, především z romských lokalit. Žížalka poskytuje sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi v terénní a ambulantní formě. Počet klientů každoročně rostl a výnosy i náklady se postupně zvyšovaly. Tržby za služby podporované Olomouckým krajem tvořily největší část struktury výnosů. Ze strukturálních fondů byly financovány projekty zaměřené na terénní poradenství a sociální začleňování. Lačo Jilo umožňuje dětem a mládeži vhodně využít volný čas. Na činnosti centra se podíleli také studenti sociálních služeb v rámci odborných praxí. Činnost byla zcela závislá na dotační politice. Olomoucký kraj přispěl na projekt podpory sociálního začleňování.

Setkávání seniorů Spolu nabízí aktivní prožití života seniorů a zdravotně postižených a podporu vzájemného setkávání prostřednictvím různých aktivit a kurzů. Částky výnosů i nákladů se postupně snižovaly v návaznosti na slabší návštěvnost a nižší příspěvky od MPSV. Klub se účastnil jednoho projektu Olomouckého kraje se zaměřením na komunikační prostředky. Nebyly zjištěny žádné vlastní zdroje střediska. Činnost Chráněné dílny sv. Terezičky pro duševně nemocné byla ukončena v průběhu roku 2012 z důvodu změn legislativy a nedostatku financí. Charita každoročně pořádá Tříkrálovou sbírku, z výtěžku získává přibližně 55 % na základě předložení účelu využití. Občané mají o účelu sbírky velmi nízké povědomí. Prostředky byly využity na podporu rodin v nouzi, na činnost středisek pečovatelské, ošetrovatelské služby, poradny a klubu pro seniory. Část směřovala do Nouzového fondu pro humanitární pomoc.

Po provedení analýzy středisek byla finančně analyzována organizace jako celek. Na aktivní činnosti charity se podíleli pracovníci v hlavním pracovním poměru, na základě dohod i dobrovolníci. Charitní pečovatelská služba evidovala nejvyšší počet zaměstnanců, z důvodu zvyšujícího se zájmu o poskytování péče se nejedná o efektivní obsazení pracovních pozic. Lidé se o sebe sami nepostarají. Počet dobrovolníků se neměnil, nejvíce se využívaly při konání Tříkrálových sbírek. O služby středisek se každoročně zajímalo více osob, nejvíce klientů pojímala ošetrovatelská služba, nejméně centrum Lačo Jilo.

Prostřednictvím finančních ukazatelů bylo zjištěno, že se charita příliš nezadlužovala a byla schopná dostát svým krátkodobým závazkům. Lze ji považovat za důvěryhodnou pro sponzory a dárce. Všechny náklady byly relevantní, souvisely s cílem a každodenní činností charity. Více než 70 % nákladů tvořily osobní náklady. Na nákladech i výnosech se v nejvyšší míře podílely Charitní ošetrovatelská a pečovatelská služba. Jedná se o neziskovou organizaci, nelze tedy předpokládat tvorbu zisku. V rámci provedené finanční

analýzy bylo zjištěno, že ve třech letech charita hospodařila se záporným výsledkem hospodaření. Vývoj hospodaření byl výrazně nerovnoměrný, ve struktuře příjmů se v jednotlivých letech objevovaly značné rozdíly. Výnosy i náklady byly nestabilní, většinou nezávislé na možnosti ovlivnění z důvodu pevných legislativních pravidel. Nízká hodnota výnosů souvisela s nízkou mírou aktivity a neznalostí charity při získávání finančních prostředků.

Z teoretických možností financování využívala charita téměř všechny. Samofinancování ve formě podnikatelské činnosti uplatněno není. Více než 50 % příjmů tvořily tržby za vlastní výkony, na kterých se nepodílela střediska Lačo Jilo, Občanská poradna a klub Spolu. Dary a příspěvky představovaly ve struktuře výnosů nepodstatnou část, struktura dárců a sponzorů byla nestálá. Činnost organizace závisí na finanční podpoře státních a samosprávných institucí, dotace jsou však nespolehlivé, poskytují se na základě žádosti a každým rokem se jejich hodnota mění, riziko se vyskytuje v možnosti zrušení příspěvků pro určité oblasti činnosti nebo cílové skupiny. Nejvýznamnější příspěvky poskytovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí. Úřad práce sloužil ke krytí osobních nákladů a financoval všechna střediska charity. Projektová činnost se každoročně zvyšovala, nejvíce směřovala k Olomouckému kraji. Ze strukturálních fondů čerpalo pouze jedno středisko jako partner, výzvy nekořespondovaly s činností a cílovými skupinami. Realizovalo se pouze devět projektových žádostí převážně krátkodobého charakteru u pěti středisek.

Na základě zjištěných poznatků lze konstatovat, že hospodaření Oblastní charity Přerov nebylo zcela efektivní. Cíl se podařilo naplnit, ale na úkor převyšujících nákladů nad výnosy. Nejvyšší podíl na záporných výsledcích hospodaření neslo středisko Chráněné dílny, řešením se stalo jeho uzavření. Bez existence Charitní ošetrovatelské služby by charita nebyla schopná fungovat, protože by bylo dosahováno neudržitelných ztrát. Za nejméně efektivní středisko lze považovat Lačo Jilo, které evidovalo nejnížší počet klientů, zároveň se na struktuře výnosů neobjevily žádné vlastní zdroje a projektová činnost se pohybovala na minimální úrovni. Stalo se významným příjemcem dotačních titulů, zejména od MPSV.

Výroční zprávy se nezveřejňují prostřednictvím elektronických zdrojů, jsou k dispozici pouze v tištěné podobě na vyžádání. Tato forma netransparentnosti spolu s využíváním neprůhledného účtu odrazuje potenciální dárcy a neumožňuje současným sponzorům jednoduchou a rychlou kontrolu využití finančních prostředků. Chybí také finanční a strategické plánování charity, vše je založeno na čekání, zda v průběhu určitého roku získá finanční prostředky. Nevidí do budoucnosti a spoléhá na ostatní, že ji ochrání před zrušením, které by ohrozilo klientelu na území města a jeho okolí.

7 PROJEKT ZLEPŠENÍ HOSPODAŘENÍ OBLASTNÍ CHARITY PŘEROV

Projektová část vychází z analýzy hospodaření jednotlivých středisek, z finanční analýzy a z aktuálních potřeb Oblastní charity Přerov. Bez stávajících nákladových položek by charita svou činnost nemohla vykonávat, některá opatření však zajistí snížení části nákladů pro jednotlivá střediska. Především se ale doporučuje řada opatření pro zlepšení hospodaření organizace, jejichž jádrem se stane správně provedený fundraising za účelem získání finančních prostředků s dlouhodobým charakterem. Charitě se ušetří čas a náklady na provádění fundraisingových aktivit. Důležité opatření bude aplikováno v rámci střediska Lačo Jilo, které vyplynulo z analýzy jako nejméně efektivní. V současné době nerealizuje žádné projekty dotované z krajských nebo evropských titulů, které představují možnost navýšení výnosů. Všechna opatření obsahují hlediska financování a zhodnocení možných rizik.

7.1 Opatření zavedení metody Balanced scorecard

Metoda vyvážených ukazatelů slouží k podpoře strategického řízení Oblastní charity Přerov. Měla by se vyskytovat v organizaci, která čerpá nebo plánuje čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů EU. Klade důraz nejen na finanční ukazatele a soustředí se na jejich pozadí. Snadno a přehledně se vyřeší prezentace. Výsledkem metody je udržitelný růst organizace. U charity se metoda aplikuje z důvodu hledání nástroje pro zvyšování kvality života uživatelů a k posílení věrohodnosti pro čerpání finančních prostředků. Napomáhá k odstranění stávajících problémů a dochází ke zvýšení kvality a výkonnosti. Zavedení dynamického modelu zajistí snížení administrativní náročnosti vzhledem k využití softwarového prostředí. Umožňuje se sledování vývojových trendů a situací v jednotlivých oblastech a čase. Program provádí krokovou simulaci budoucího vývoje a zpětnou vazbu za použití příčinných diagramů. Simulace scénářů poskytuje predikci budoucích dopadů socioekonomických a strategických trendů.

Klasická struktura metody pro soukromý sektor byla přestavěna pro potřeby charitativní organizace. Prvním krokem k zavedení je vyjasnění vize a priorit. Úkolem metody je zajištění jejich naplnění. Je nutné vytvořit vhodné podmínky a postup zavádění a správně sestavit řešitelský tým. Celá organizace se s metodou musí seznámit. Zahájení projektu proběhne prostřednictvím školení zaměstnanců. Analýzy hospodaření a analýza současného stavu již byly provedeny. Strategické dokumenty byly zrevidovány. Hlavním

přínos spočívá v sestavení strategické mapy, která zajišťuje jednoduchost a přehlednost strategického plánování. Strategickou mapu schvaluje statutární zástupce společně s charitní radou. Perspektivy v mapě by měly být vyváženy a navzájem propojeny. Ke všem perspektivám a tématům se sestavuje soubor měřítek sloužících k zachycení pozitivního nebo negativního vývoje. Definování měřítek k nefinančním cílům je složitější. Také nastává nutnost průběžné aktualizace strategie a vyhodnocení výsledků.

Obr. 17. Strategická mapa Oblastní charity Přerov (autor)

Vize a priority

Vize a priority jsou založeny na projevu milosrdné lásky k bližnímu, usiluje se o zachování lidské důstojnosti v duchu křesťanské lásky bez ohledu na věk, pohlaví, vzdělání, vyznání či barvu pleti. Charita naplňuje Kristovu výzvu prostřednictvím vyhledávání potřebných a pomoci bližním v nouzi. Pro činnost organizace i v budoucnosti je důležitý aktivní přístup k získávání zdrojů, především vlastních z důvodu finanční nezávislosti na státních dotacích. Soběstačná organizace znamená zviditelnění pro občany i potencionální sponzory a investory. Charita musí ustát v konkurenčním prostředí, které tvoří státní i neziskové organizace na území města Přerova. Proto musí zajišťovat soubor služeb vyšší kvality než

ostatní. Pro získání důvěry občanů města a okolí je nutno zabezpečit zvýšení transparentnosti a aktivnější propagaci organizace. Občané chtějí znát podrobnosti o účelu a směru investování jejich finančních prostředků. Sociální služby poskytované charitou zabezpečují sociální začleňování občanům různých věkových skupin a míry sociální exkluze. Charita chce trvale zvyšovat kvalitu života klientů a kvalitu poskytovaných služeb.

Tab. 11. Měřítko pro hodnocení strategického plánování (autor)

Klienti	Financování	Interní procesy	Učení se a růst
<ul style="list-style-type: none"> Počet klientů Podíl cílových skupin Počet poskytnutých úkonů Podíl klientů z okolí města 	<ul style="list-style-type: none"> Hodnota výsledku hospodaření Podíl vlastních zdrojů Objem získaných dotací 	<ul style="list-style-type: none"> Počet pracovníků a dobrovolníků Náročnost plánování a aktualizace Podíl středisek na činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> Míra propagace Návštěvnost webových stránek Hodnota sponzoringu Počet projektových žádostí Míra spolupráce Intenzita školení a kurzů

Perspektiva klientů

Zahrnuje potřeby a očekávání klientů, charita musí přesně vědět, co očekávají a požadují. S tím souvisí zjištění, co je třeba udělat pro jejich spokojenost. Charita vytváří podmínky pro zlepšování dostupnosti svých služeb a péče. Je potřeba zlepšovat informovanost stávajících i potenciálních uživatelů o poskytovaných službách a prováděných aktivitách. Vytváření podmínek pro zlepšování dostupnosti zahrnuje budování potřebných s klienty, jedná se o zajištění dostatku dopravních prostředků a kvalifikovaných pracovníků k uspokojení potřeb všech klientů. Uspokojení poptávky zaručí zamezení přechodu klienta ke konkurenční organizaci. Charita se musí snažit o respektování kodexu jejími pracovníky, aby se ke klientům chovali slušně, poskytli jim veškeré potřebné služby a zabránili možným stížnostem na jejich osobu. Zaměření na cílové skupiny potřebných obyvatel se musí aktualizovat podle potřeb občanů žijících na území města Přerova a jeho okolí. Vše závisí na věkové struktuře obyvatelstva a jejich zařazení do sociální skupiny z hlediska zaměstnanosti, vzdělání, vztahu s okolím a zdravotním stavu.

Pro klientskou perspektivu byla stanovena čtyři základní měřítko. Pro zhodnocení kvality poskytovaných služeb je třeba zhodnotit vývoj počtu klientů, počet nových uživatelů, dobu využívání služby jedním klientem. Analýzou by měl procházet i počet a vývoj poskytnu-

tých úkonů. Pro zjištění dostupnosti služeb je třeba sledovat schopnost charity umožnit pomoc uživatelům v okolí města. Charita se zaměřuje na dostatek cílových skupin, měla by zkoumat podíl jednotlivých skupin na celkové činnosti, a zda se jedná o aktuální pokrytí poptávky města. Měřítka zaručí organizaci vyhodnocení zájmu o služby a atraktivitu pro občany. Pro všechny cílové skupiny je nutné naplňovat cíle v souladu s posláním.

Finanční perspektiva

Týká se otázek z hlediska potřeby zdrojů pro naplnění vize a současné uspokojení klientů. Finanční perspektiva představuje nejdůležitější součást strategické mapy, protože bez zdrojů financování by organizace nebyla schopná fungovat a vyvíjet se. Kvalita poskytovaných služeb závisí na dostatku prostředků. Charita musí své financování realizovat zodpovědně, aby nedošlo k nepřiměřenému zadlužení, nezbytnost představuje vynaložení úsilí při hledání možností pro financování z různých zdrojů. Hospodárnost vyjadřuje snahu o naplnění témat koordinací činností, důslednou kontrolou a zpětnými vazbami. Veškeré aktivity z oblasti financování by měly obsahovat kritéria efektivity, hospodárnosti a účelnosti. Efektivnost by se měla týkat stránky ekonomické i sociální. Pro tuto perspektiva byla určena tři měřítka.

Vytváření podmínek pro dosažení cílů zahrnuje usilovné vytváření a vyhledávání vnitřních a vnějších zdrojů a dostatečných možností financování. Je důležité budovat pevné partnerství s ostatními organizacemi a institucemi, vytvářet kvalitní systém řízení, analyzovat a snižovat možná i stávající rizika a podporovat rozvoj projektového řízení. U realizovaných aktivit je vhodné zajistit více zdrojové financování při využívání všech naskytnutých příležitostí pro zamezení ztrátovosti a nepokrytí nákladů činnosti. Při péči o majetek organizace je třeba účelně provádět potřebné opravy a investice, analyzovat dlouhodobá aktiva a nepotřebné položky vyčlenit a prodat. Je nutné vyhledávat možnosti získání majetku s co nejnižšími náklady pro minimalizaci zatížení hospodaření organizace.

Perspektiva interních procesů

Prostřednictvím této perspektivy se zajišťuje dostatek zdrojů a spokojenost klientů. Charita nepatří mezi organizace zaměřené na investice. Na všechny změny a provádění aktualizací činnosti i poskytování služeb se musí promyšleně připravit. Zaměstnanci musí pravidelně procházet školeními a být motivováni k odvádění kvalitní práce. Je nutné sledovat počet zaměstnanců a dobrovolných pracovníků, podíl absolventů v evidenci, zájem studentů středních a vysokých škol o získání odborné praxe v organizaci. Základem pro spokojenost

klientů a pro hospodárnost zdrojů krytí je každodenní provádění kvalitní činnosti všech středisek. Je třeba sledovat legislativní změny a aktuálně přizpůsobovat nabídku služeb a vyhledávání zdrojů financování. Organizace si musí zvyknout na potřebu a nutnost plánování, zejména na delší časové období. Všechny aktivity jsou časově náročné, ale zhodnotí se v budoucnu.

Perspektiva učení se a růstu

Na růst a neustálé učení se nelze zapomínat. Musí se vyřešit, co všechno se organizace musí naučit nebo zdokonalit, aby dosáhla vize a priorit a vše zvládla. Tato perspektiva je pro budoucnost organizace velmi důležitá a obsahuje šest hodnotících indikátorů. Činnost organizace bude mnohem lépe fungovat při neustálé snaze o posilování spolupráce, důvěry a zodpovědnosti. Charita nedokáže všechny aktivity provozovat sama, musí vyhledávat spolupráci s jinými organizacemi se stejným zaměřením, prohlubovat spolupráci s krajem a snažit se oslovit co nejvíce veřejných institucí pro organizaci vhodných aktivit pro občany. Zvyšování transparentnosti napomůže ke zprůhlednění financování činnosti organizace, měl by se sledovat zájem občanů a sponzorů o aktuální informace organizace a o hospodaření. Důležité je zlepšovat prostředí pro klienty docházející do sídla organizace a také pracovní prostředí a vztahy pro zaměstnance.

Pracovníci si musí uvědomit potřebu posilování zodpovědnosti ke kvalitě. Základem činnosti charity jsou lidé, jejich ochota, schopnosti, dovednosti a kvalifikace. Pracovník musí mít sociální cítění a psychickou odolnost, vše musí být podloženo potřebnou úrovní vzdělání. Vše závisí na kvalitním systému řízení, neustálém vzdělávání a školení zaměstnanců. Marketingové aktivity by se měly stát součástí každodenních aktivit pracovníků a dobrovolníků, bez povědomí veřejnosti o činnosti a nabídce služeb by charita nemohla existovat. Propagace a transparentnost zaručí zvyšování zájmu a důvěry dárců a sponzorů pro investování svých peněžních i nepeněžních prostředků. V současnosti je nutností osvojit si způsoby napomáhající financovat potřebné aktivity. K tomu je potřebné neustálé zdokonalování procesu plánování, fundraisingových aktivit a projektového řízení. Při financování činnosti zejména ze zdrojů Evropské unie se organizace neobejde.

Analýza možností financování a rizik

Časová náročnost zavedení metody do struktury charity se pohybuje kolem šesti měsíců. Strategická mapa a měřítko pro hodnocení, zpětnou vazbu a budoucí vývoj již byly vytvořeny. Mapu bude schvalovat vedení organizace na své nejbližší schůzi. Případné připomín-

ky a návrhy budou do mapy zahrnuty v co nejkratší době. Vytvořením strategického plánu činnosti a financování se Oblastní charitě Přerov podaří snížit vynaložené náklady, které by vznikly při zadání požadavku soukromé firmě.

Odhadovaná cena implementace metody Balanced scorecard v malé organizaci se pohybuje přibližně kolem částky 400 000 Kč. Téměř každá firma zabývající se prodejem softwarových programů nabízí speciální program týkající se strategického plánování a vyhodnocování formou Balanced scorecard. Pro charitu je třeba nalézt software s co nejnižší cenou při zachování poměru vysoké kvality. Všechny vyhovující firmy se požádají o zaslání nabídkové ceny vytvořené speciálně pro účely charitativní organizace na základě velikosti a potřeby rozsahu plánování a vyhodnocení. Je třeba také zhodnotit, jaké doplňkové služby jednotlivé nabídky obsahují. Jedná se především o zaškolení zaměstnanců při zavádění programu do systému a také zaučení při zvládnání všech jeho funkcí. Mezi dodatečné služby by měli patřit bezplatné aktualizace programu a servis při výskytu chyb.

Variantou financování by mohl být sponzoring. Firmy nabízející software se osloví, zda by měly zájem sponzorovat charitu prostřednictvím dodávky a servisu potřebného programu. Nejlépe by vyhovovaly větší firmy s dostatkem volných finančních prostředků nebo podniky s vazbou k městu a okolí či se zájmem souvisejícím s charitativními účely. Jako protislužbu by charita nabídla viditelnou reklamu na webových stránkách, propagačních letáčích a benefičních akcích. Bylo by třeba zdůraznit možnost snížení daňového základu a zvýšení počtu potenciálních zákazníků vyhledávajících kvalitní softwarové programy.

Existuje možnost financování prostřednictvím Evropského sociálního fondu. Odbor implementace fondů EU patřící pod Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR vyhlásilo výzvu pro předkládání grantových projektů na podporu sociálních inovací v rámci oblasti podpory 3.1 Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, Podpora sociální integrace a sociálních služeb. Výzva se zaměřuje na podporu sociálních inovací pro začleňování cílových skupin do společnosti. Důraz je kladen na vytváření inovačních nástrojů k zajištění vícezdrojového financování v komunitních službách. Cílem výzvy je zvýšení efektivnosti a hospodárnosti sociálních služeb. Církevní právnické osoby patří mezi oprávněné žadatele. Žádosti se podávají v programu Benefit7 společně s tištěnou verzí obsahující inovační přílohu do června letošního roku a projekt musí být ukončen do listopadu roku 2015. Výše finanční podpory činí maximálně 15 milionů Kč a výdaje budou hrazeny ve výši 85 % prostředků z operačního programu, zbývající část může být dofinancována ze státního rozpočtu.

Metoda Balanced scorecard není v českých podmínkách příliš využívána. Prozatím ji nemá zavedenou žádná charitativní organizace, oblibu začíná získávat spíše u soukromých firem a u některých větších měst. Jednalo by se tedy o první zpracování dynamického BSC v charitativním prostředí ČR. Problém se vyskytuje v oblasti ceny pro zpracování metody. Klade vysoké časové nároky na zpracovatelský tým. Pracovníci metodu nemusí časově a organizačně zvládat. Vedení organizace musí mít jasnou představu, kdo se v budoucnu o vyhodnocování a aktualizaci bude starat, protože práce v softwaru vyžaduje určité znalosti a dovednosti.

Riziko se objevuje při neustálém zaškolování pracovníků a údržbě programu z důvodu potřebných finančních prostředků. Může se také vyskytnout neochota zaměstnanců při akceptaci softwaru. Charita dosud neprováděla strategické plánování, při zavádění změn se může objevit řada organizačních a administrativních problémů. Rizikový je také výběr softwarového programu, musí být kvalitní, splňující požadavky a zároveň co nejlevnější. V případě špatné volby nebude plánování optimální a stane se nevyhovujícím pro potřeby organizace. Při oslovování vhodných dárců se může stát, že firmy nebudou reagovat nebo budou přicházet negativní odpovědi související s nezájmem o podporu charity a její činnosti. Mohlo by se tak jednat o špatně investovaný čas.

V případě realizace projektové žádosti pro čerpání finančních prostředků z ESF je třeba vytvořit žádost administrativně bezchybnou a konkurenceschopnou v rámci ostatních organizací a zaslat ji včas. V případě financování z EU by se jednalo o delší časové období, ve kterém by bylo třeba vyvarovat se chyb a neúčelného využití poskytnutých prostředků. Zvýšily by se administrativní nároky, potřeba kontrolní činnosti a komunikace s řídicím orgánem. V případě nesprávné aplikace nebo pozdního dokončení by mohlo dojít k předčasnému zrušení opatření. Riziko se objevuje v potřebě udržitelnosti po ukončení podpory z EU. Reakce veřejnosti by mohly být negativní z důvodu čerpání volných finančních prostředků pro strategické plánování, proto je třeba občany o účelu zavedení informovat a přesvědčit je, že se dostaví zlepšení kvality a kapacity poskytovaných služeb a zvýšení sociálního začleňování osob a pozitivnější vztahy na území města.

7.2 Opatření pro zlepšení vztahů s veřejností

Transparentnost

V rámci snahy o zlepšení hospodaření a činnosti Oblastní charity Přerov je důležité posilovat její transparentnost. Ve výsledku by se organizace měla prezentovat jako nezávislá, nestranná a se vztahy s okolím založenými na důvěře. Mezi důležité kroky ke zvýšení transparentnosti patří snaha o využívání mechanismů nad rámec zákonných povinností. V tomto případě by se neměla držet zásady, že pokud nemá stanovenou povinnost, nebude způsobů transparentnosti využívat. Tento postup zaručí veřejnosti, že charita vynakládá úsilí na otevřenost svých aktivit, umožní všem občanům, klientům, současným i potenciálním dárcům sledovat její činnost a hospodaření. Transparentní jednání informuje veřejnost o podstatě činnosti, výsledcích a využití zdrojů. Zlepší se pohled společnosti na činnost charity a umožní se zvýšení spolupráce.

Jedná se o zveřejňování výročních zpráv na webových stránkách organizace a založení transparentního účtu. Výroční zprávu veřejnost akceptuje jako prezentaci organizace, její činnosti a seznámení se strategickými záměry vedoucími k dalšímu rozvoji. Vydávání zpráv pouze v tištěné verzi nezaručí přístupnost všem zájemcům. Za transparentní lze považovat zveřejňování způsobem zajišťujícím dostupnost všem uživatelům a osobám v okamžiku potřeby. Přístup k elektronické podobě dokumentace splní požadavky veřejnosti a osloví velkou část občanů a subjektů. Výroční zpráva by měla přehledně a komplexně informovat o vývoji činnosti a stávající situaci v oblasti hospodaření. Všechny položky by měly být srozumitelně vysvětleny, aby je pochopili i lidé neekonomického vzdělání. Vhodný vzhled a výtvarné řešení také určuje způsob zapůsobení na veřejnost. Transparentní účet představuje také vhodné řešení pro charitativní organizaci, kdy veškerý pohyb finančních prostředků lze sledovat prostřednictvím internetu. Kdokoli z široké veřejnosti může kontrolovat stav a prováděné změny na účtu. Pomocí filtrů lze dohledat konkrétní transakci pro ověření využití poskytnutých prostředků.

Propagace a získávání sponzorů

Cílem výraznější propagace charity je zvýšení podílu dárců na zdrojích financování a posílení dlouhodobosti vzájemné spolupráce. Nejdůležitější část při propagování tvoří neustálé připomínání poslání Oblastní charity Přerov. Výsledkem by měl být zvýšený zájem o poskytované služby a obstání v konkurenčním prostředí. V první řadě musí organizace zajistit dostatečnou informovanost veřejnosti na svých webových stránkách, měly by se zde obje-

vovat aktuální informace o činnosti, událostech, nově získaných finančních i nefinančních prostředcích a četnost odborných článků pro různé cílové skupiny klientů i občanů. Mělo by se zvážit vydávání elektronického magazínu. Veřejnost by měla být informována prostřednictvím místního tisku jako Přerovské listy a Nové Přerovsko, jejichž cílovou skupinu tvoří především občané a klienti nenavštěvující internetové zdroje. Charita by si měla v novinách zajistit stálé místo pro prezentaci svých služeb, příspěvků odborníků na sociální problematiku a svých zdrojů financování.

Pro zvýšení počtu individuálních dárců lze zavést opatření Koruna denně, jehož cílem je získání drobných a pravidelných přispěvovatelů se zájmem podpořit částkou minimálně 1 Kč denně. Vychází se z přesvědčení, že jednou korunou může přispět téměř každý. Dárci získají možnost zasílání výročních zpráv na e-mail, zveřejnění v seznamu dárců a potvrzení pro odpočet daru. Pro nejúspěšnější dárců, kteří přesvědčí nejvíce nových dárců, budou přichystány hodnotné odměny od sponzorů. Získávání dárců pro charitu musí být založeno na svobodě a bez nátlaku. Platby lze uhradit měsíčně, čtvrtletně nebo ročně na účet nebo v sídle charity.

Oblastní charita Přerov by měla svou aktivitu zaměřovat na získávání sponzorů. Začne se u hledání vhodných sponzorů, nejlépe lokálních firem nebo spolupracujících podniků s vazbou na město, analyzují se jejich strategické plány, finanční zázemí, historie a důvěryhodnost. Poté se vytvoří obsahově kvalitní nabídka pro každou firmu zvlášť, která na první pohled zaujme před konkurenčními žádostmi o příspěvky. Nabídka musí zdůrazňovat zviditelnění firmy pro veřejnost, zákazníky a média a připomenutí možnosti snížení základu daně. Firmám se nabídnou všechny možnosti kontroly čerpání a účelu darů, přehledné vyúčtování a zasílání výročních zpráv.

Benefiční akce

Na podzim by měla charita uspořádat benefiční akci v rámci oslav Dne charity pro zvýšení propagace své činnosti a poskytovaných služeb za účelem získání nového zdroje financování. Cílem akce je sociální integrace vyloučených skupin na území města do společnosti za účelem spokojenosti všech občanů. Charita bude prezentovat své aktivity a seznámí co nejvíce lidí s nabídkou sociálních služeb. Charitě se nabízí na výběr dvě vhodná místa pro uspořádání akce pro veřejnost, jedná se o náměstí T. G. M a Výstaviště Přerov. Určení místa konání záleží na plánování počtu účastníků a na přesvědčení dostatku sponzorů.

Součástí akce bude koncert, kterého se bez nároku na honorář zúčastní zpěváci a hudební skupiny pocházející z Přerova a okolí. Měla by vystoupit známá osobnost, která v Přerově vyrůstala, zhodnotila by tak důležitost a úroveň charitních služeb ve městě. Přilákat nejvíce účastníků by měl mít na starost významný host. Prostor bude uvolněn pro vystoupení zájmových kroužků a zábavných vstupů za účelem zajištění zábavy pro veřejnost. Na akci se budou prezentovat realizované a probíhající projekty charity pomocí fotografií a videoprojekcí. Důležité je přesvědčení o úspěšnosti a cílech projektů.

Každé středisko bude mít k dispozici stan, kde bude veřejnosti a sponzorům přibližovat své aktivity spolu se zajištěním propagačních materiálů. Pracovníci budou názorně ukazovat každodenní práci, například se budou provádět kontroly tlaku a hladiny cukru. Návštěvníci se zapojí do soutěží a vyzkouší si vyrábění výrobků. Bude zde také prostor k debatám a dotazům. Mělo by se zajistit předávání hmotných darů od sponzorů během akce, nejvhodnějšími dary by byly kompenzační pomůcky pro Charitní ošetřovatelskou službu. Na atraktivnosti by přispělo i předání Sociálního automobilu.

Pro realizaci benefiční akce je důležité zajištění dostatku sponzorů a vhodná prezentace na internetu, v tisku, v televizi a prostřednictvím plakátů a letáků. Nejjednodušší je oslovení stávajících sponzorů. Vhodná by byla spolupráce s místním pivovarem jako s hlavním sponzorem či partnerem akce. Sponzorům by se zajistilo uvádění jejich loga v tisku, v televizi, a webu, na viditelných místech v průběhu akce, dobrovolníci by mohly rozdávat drobné propagační materiály s logem charity a s logem sponzorující firmy. Nesmí se zapomenout na poděkování za spolupráci a finanční podporu. Od počátku je nutné zdůrazňovat účel koncertu a na jaké aktivity se výtěžek použije.

Financování a rizika

Zveřejnění výročních zpráv prostřednictvím internetu zaručuje finanční a organizační nenáročnost. Vše zajistí jeden pracovník zodpovědný za elektronickou komunikaci. Výrazně se sníží náklady na tisk dokumentů. Založení a vedení transparentního účtu je velice jednoduché a bezplatné, v současné době tuto možnost nabízí mnoho bank. Vedení a platby jsou také zdarma. Po zviditelnění financování veřejnost nemusí souhlasit se všemi pohyby v rámci krytí činnosti charity. O stahování výročních zpráv z internetu nemusí občané projevit zájem a o nahlížení do prostředí bankovního účtu také ne. Nízká návštěvnost představuje riziko zbytečně vynaloženého času pro zviditelnění v rámci elektronických zdrojů.

V případě propagace může nastat problém při nevhodném zvolení druhů propagačních materiálů a vzhledu, který nezaujme a nepřesvědčí. Také nastává riziko nízké návštěvnosti webových stránek pro prohlížení aktualit a příspěvků. O služby nemusí projevit zájem noví klienti. Z hlediska financování by bylo vhodné přesvědčit tiskárnu nebo vlastníky novin o sponzorský dar ve formě propagace zdarma, jinak by charita musela propagaci hradit ze svých finančních prostředků. Z tohoto důvodu by se jednalo pouze o nízkou formu propagace z důvodu zachování efektivnosti hospodaření. Výhodou je propagace v rámci internetu zdarma, nákladem by byla mzda zaměstnance starajícího se o aktualizaci stránek.

Při oslovování dárců a sponzorů se vyskytuje zvýšení položky nákladů na administrativní činnost. Může nastat situace, že se procento sponzorských a individuálních darů nezvýší a položka v rámci příjmů zůstane nezměněna a stále se bude pohybovat na posledním místě. Nemusí se podařit přesvědčit sponzory v konkurenčním prostředí ostatních neziskových organizací. Nastane žádná nebo nízká odezva na nabídky. V případě zvolení nevhodného partnera existuje riziko poškození dobrého jména charity, prezentace nemusí být objektivní a vyvážená.

Předpokládaný výtěžek z benefiční akce by se měl pohybovat v hodnotě minimálně 100 000 Kč. Výše závisí na počtu účastníků a na příspěvcích účastnících se sponzorů. Na výtěžku se bude podílet vybrané vstupné. Charita by mohla přesvědčit místní pivovar o předání části zisku z akce na dobročinné účely organizace. Za vystoupení si osobnosti a ostatní nebudou nárokovat honorář, významně se tak ušetří náklady. Propagace by mohla být zajištěna v rámci sponzoringu. Hlavní přínos pro zlepšení hospodaření organizace po uspořádání benefiční akce by měl být zvýšený zájem klientů o poskytované služby charity. Rizika se objevují při přesvědčení nedostatku sponzorů, nízké účasti občanů města a okolí, špatný výběr programu pro diváky nezajímavého. Obě místa se nachází v otevřeném prostředí, nevýhoda by nastala v případě špatného počasí.

7.3 Opatření Sociální automobil

Možnost pro úsporu nákladových položek představuje zapojení se do projektu Sociální automobil, který nabízí českomoravská reklamní agentura Kompakt spol. s.r.o. Jedná se o službu pronájmu sociálního automobilu na období šest let za symbolický pronájem 1 Kč ročně, poté si charita může automobil odkoupit. Pořizovací cena nabízeného automobilu Renault Kangoo činí 420 000 Kč. Cílem projektu je zvýšení kvality a dostupnosti sociálních služeb poskytovaných Oblastní charitou Přerov a vyšší míra sociálního začleňování

osob díky snížení sociální izolace cílových skupin, mezi něž patří především senioři a zdravotně postižení jedinci.

Potřeba nového automobilu se vyskytuje u Charitní pečovatelské služby z důvodu neustále se zvyšujícího zájmu klientů o poskytované služby, především se jedná o uživatele z okolních obcí, za kterými musejí pečovatelky dojíždět. Současný stav tohoto druhu dlouhodobého majetku je nedostačující. S pořízením nového automobilu by souviselo také výběrové řízení na nové pečovatelky. Nejvíce se využije při rozvozu obědů do domácností uživatelů, protože nový vůz se vyznačuje lepším prostorovým uspořádáním než doposud používaná auta a dovolí pracovníkům lepší manipulaci s nosiči jídel. Sociální automobil bude sloužit k účelům doprovázení k lékaři, na veřejné instituce a k péči o domácnost. Dále by mohl být automobil využit pro přepravu osob se zdravotním postižením, které nemají jinou možnost transportu. V tomto případě by se měl zvážit objednávkový systém, pokud by se vyskytl zvýšený zájem o tuto službu.

Financování a rizika

O získání auta by se měli zasloužit soukromí podnikatelé a organizace z Přerova a okolí, kteří budou reagovat na výzvu firmy Kompakt a zapojí se do tohoto projektu. Charita uspoří náklady a čas potřebné pro získávání sponzorů. Agentura zajistí oslovování místních podnikatelských subjektů s možností financovat vůz pomocí využití volných reklamních ploch umístěných na automobilu. Ceny reklamních nosičů se liší v závislosti na požadavcích týkajících se jejich velikosti a viditelnosti. Zajišťování sociálního automobilu pro charitu by mělo trvat přibližně patnáct měsíců. Pro potřebu pokrytí financování je třeba zapojení několika desítek firem. Proto je nezbytné oslovit co nejvíce subjektů působících na území města Přerova a v jeho okolí.

Vše závisí na pochopení a vstřícnosti podnikatelů pro podpoření činnosti Oblastní charity Přerov. Mnohé organizace nemusí tušit, jakou činnost charita vykonává a jaké druhy služeb poskytuje. Úkolem agentury by mělo být seznámení fyzických a právnických osob s charitními aktivitami a snaha o celkové představení a zviditelnění. Objevuje se nutnost zvýraznit potřebnost automobilu pro zajištění služeb s důrazem na nedostatek finančních prostředků pro jeho pořízení vlastními možnostmi. Podnikatelé musí být přesvědčeni, že jim reklama přinese nové zákazníky a lepší povědomí společnosti o jejím sociálním cílení. Charita bude ušetřena rozhodování, zda koupit nebo pronajmout nový potřebný automobil. Riziko se objevuje v případě nezájmu sponzorů o podporu opatření nebo získání

nedostačujících finančních zdrojů. Musí si také uvědomit, že náklady na veškerý provoz majetku bude hradit z vlastních prostředků.

7.4 Opatření pro zlepšení hospodaření střediska Lačo Jilo

Přínos opatření spočívá v získání finančních prostředků pro zlepšení hospodaření centra Lačo Jilo po dobu tří let. Cílem opatření je zlepšení kvality života romských dětí a mládeže, předcházet a snížit rizika související s jejich způsobem života, umožnit jim lépe se orientovat v běžném životě a řešit problémy. Významný cíl představuje začlenění mladých příslušníků sociálně vyloučených lokalit do společnosti prostřednictvím zajištění dostupné a kvalitní sítě služeb sociální prevence a odstranění bariér v přístupu ke vzdělání.

Potřebnost projektového opatření spočívá v problému nedostatečně a nesprávně řešeného využití volného času dětí a mládeže v lokalitě Kojetínská patřících do skupiny se zvýšeným výskytem sociálně patologických jevů. Charita chce těmto osobám pomoci při rozvíjení jejich hudebních, pohybových a výtvarných nadání a umožnit jim přístup při využívání moderní technologie při získávání poznatků. Kapacita zařízení pro děti je nevyhovující a je potřeba ji rozšířit, z důvodu ztrátovosti a nedostatku finančních prostředků by opatření nebylo možné realizovat.

Mezi očekávané efekty v průběhu realizace a po ukončení patří smysluplné využití volného času, pravidelná docházka na aktivity a spoluúčast na vytváření volnočasového programu. Děti získají znalosti odpovídající jejich věku, především pro vyhledávání a získávání potřebných informací. Opatření přispěje ke zvýšení fantazie, sebedůvěry, zručnosti a motivace k vytváření vlastních aktivit. Ve vyloučených lokalitách dojde k celkovému zlepšení života dětí a mládeže z důvodu předávání získaných zkušeností. Měl by se snížit výskyt sociálně patologických jevů a kriminality u dětí a mládeže v romských lokalitách. Vše bude uskutečněno prostřednictvím terénní a ambulantní práce v lokalitě.

Cílová skupina zahrnuje děti a mládež ze sociálně vyloučené lokality Kojetínská s výskytem sociálně patologických jevů a kriminality způsobené především nedostatečnou úrovní vzdělávání a využitím volného času.

Aktivity pro sociální začleňování:

- Terénní sociální pracovníci – vybudování kvalitního terénního programu a navýšení počtu terénních pracovníků. Přiblížení se cílové skupině spočívá v práci v přirozeném prostředí klienta, profesionalitě a individuálním přístupem, v práci s ohledem

na specifické podmínky a v komplexnosti řešení směrem k samostatnosti klienta. Naplní se potřeba dlouhodobě koordinovat terénní práce. Opatření umožní kontakt s lidmi, kteří sami pomoc nevyhledávají nebo ji odmítají.

- Vzdělávání pracovníků charity – prohloubení a rozšíření odbornosti a kvalifikace pracovníků vedoucí ke zkvalitnění profesionálního přístupu ke klientům prostřednictvím realizace kurzů. Činnost se zaměří na zvýšení kvality terénních sociálně-pedagogických pracovníků v nízkoprahovém zařízení.
- Sociálně aktivizační služby v duchu morálních křesťanských hodnot
 - Volnočasové aktivity – výtvarné aktivity, taneční kroužek zakončený vystoupením pro veřejnost, organizování her, soutěží, procházek a výletů, práce na počítači.
 - Doučování a příprava do školy – pomoc při řešení domácích úkolů a příprava na další vyučovací den. Zaměřeno na zvýšení motivace ke vzdělávání, zejména při přechodu na střední školy, zrealnění pohledu na vlastní schopnosti a zájmy, možnosti využití při plánování vzdělávací a profesní dráhy.
 - Přednášky, workshopy a besedy interaktivní formou – přírodovědecká témata prevence sociálně patologických jevů, kriminalita.
 - Poradenství – individuální a skupinová sezení, relaxační techniky pro zvládnání stresových situací, podpora při prosazování práv a zájmů, navazování nových kontaktů.

Financování a rizika

První možností financování projektového opatření nabízí grantová výzva v rámci Fondu pro nestátní neziskové organizace. Výzva byla vyhlášena za spolupráce s Nadací Partnership se zajištěním finančních prostředků z fondů Evropského hospodářského prostoru, projektové žádosti se podávají do podzimu letošního roku. Cílem grantu je zajištění a rozvoj procesů pro zvýšení počtu dětí romské národnosti, které se zapojí do hlavního vzdělávacího proudu. Podporují se projekty zaměřené na rozvinutí dovedností a znalostí romských dětí, zlepšení školních výsledků, rozvoj samostatnosti a sociálních dovedností. Lze zařadit i projekty na posílení kapacity organizace v důsledku zajištění dlouhodobé udržitelnosti. Opatření Oblastní charity Přerov spadá pod oblast podpory Sociální inkluze. Charita patří mezi oprávněné žadatele, přesněji pod skupinu účelových zařízení registrované církve založených pro poskytování charitativních služeb a poskytujících sociální nebo zdravotnické služby.

Žádosti o dotaci se podávají prostřednictvím grantové databáze Grantys s obsahově shodnou tištěnou verzí. Minimální výše grantu se poskytuje v částce 300 000 Kč při financování do dubna roku 2016. Povinné spolufinancování organizace se pohybuje v minimálním objemu 10 % z celkových způsobilých výdajů opatření. Granty budou poskytnuty u doby realizace v délce 21 měsíců v zálohové platbě 55 %, v průběžné platbě 25 % a v závěrečné platbě 20 %. Nadace Partnerství bude hodnotit přijatelnost a kvalitu žádostí.

Další možností pro finanční realizaci opatření představuje Dotační program Olomouckého kraje pro sociální oblast, Oblastní charita Přerov spadá pod oblast podpory Integrace romských komunit. Mezi oprávněné žadatele patří nestátní neziskové organizace realizující aktivity v souvislosti s problematikou integrace romských komunit na území Olomouckého kraje. Podporovány budou aktivity zaměřené na vzdělávání příslušníků romských komunit a aktivity zaměřené na sociální prevenci v sociálně vyloučených lokalitách. Nebude umožněno financování kulturních aktivit. Minimální výše dotace činí 30 000 Kč a maximálně 100 000 Kč, maximální podíl dotace na nákladech projektu představuje až 100 %. Žádosti se podávají do června letošního roku, převod financí z rozpočtu Olomouckého kraje v případě úspěchu nastane do 21 dní od podpisu smlouvy.

Rizika mohou nastat v případě zvýšení administrativní náročnosti na přípravu, realizaci a hodnocení projektu, především při práci v databázi a při analytickém oddělení evidence. Mohou se objevit administrativní chyby u předložené žádosti. V případě bezchybného a kvalitního předložení může nastat situace, že hodnotící subjekt žádost nevybere z řady konkurenčních předkladatelů. Všechny nákladové položky se hodnotitelům nemusí zdát jako relevantní. Při plánování spolufinancování může dojít ke zjištění, že charita nemůže na opatření vynaložit dostatek prostředků. Pokud bude opatření realizováno, rizika se objevují v případě nízké účasti a zájmu sociálně vyloučených osob a v možnosti nenaplnění stanovených cílů. U financování z kraje se nepokryjí všechny plánované aktivity a získá se poměrně nižší částka, ale pro centrum by měla být dostačující.

ZÁVĚR

Základem teoretické části diplomové práce se stala přítomnost sociální exkluze, která vyjadřuje nerovnost částí společnosti z důvodu nedostatku příležitostí, v České republice se týká především příslušníků romského etnika a pramení z nízké úrovně vzdělání. Sociální služby hrají při odstraňování vyloučení důležitou roli. Mezi nejvýznamnější poskytovatele sociálních služeb patří nestátní neziskové organizace. Velkou část tvoří charitativní organizace, které zastřešuje Charita Česká republika. Efektivnost těchto organizací se posuzuje na základě výsledků finanční analýzy a transparentnost z hlediska zveřejňování výročních zpráv. Činnost charitativních organizací se financuje vícezdrojovým způsobem. Mezi nejzdroje financování se řadí zejména příspěvky z rozpočtů, sbírky, dary, strukturální fondy Evropské unie, práce dobrovolníků a samofinancování.

V praktické části bylo nejprve zjištěno, že v Přerově dochází ke snižování přírůstku obyvatel a zároveň k nárůstu sociálně vyloučených skupin, především seniorů a příslušníků romského etnika. Sociální služby Města Přerova, nestátní neziskové organizace a programové aktivity se zaměřují na prevenci a zmírňování sociálního vyloučení. Oblastní charita Přerov významně doplňuje poskytovatele sociálních služeb na území města. Analýzou prošla činnost a hospodaření sedmi charitních středisek za léta 2009 až 2012. Poté následovala finanční analýza organizace jako celku.

Výsledky analýz byly shrnuty v kapitole zhodnocení zjištěných poznatků. Hospodaření charity bylo vyhodnoceno jako neefektivní a netransparentní, většinu let byl vykazován záporný hospodářský výsledek, byla zjištěna závislost na dotační politice, nízká projektová a žádná strategická aktivita. Nejvýznamnějším střediskem se stala Charitní ošetrovatelská služba a nejhorší výsledky vykázalo středisko Lačo Jilo. Analýzu vývoje a struktury hospodaření Oblastní charity Přerov se podařilo provést, došlo ke zjištění nedostatků v efektivnosti zdrojů financování, první cíl byl tedy splněn.

Pro zlepšení hospodaření Oblastní charity Přerov byla v návrhové části stanovena čtyři projektová opatření. První opatření se týkalo zavedení metody Balanced scorecard za účelem strategického řízení a udržitelného růstu. Metoda by měla zajistit zvýšení počtu klientů, podílu zdrojů financování a zlepšení výsledku hospodaření. Využití softwaru by nahradilo administrativní činnost a umožnilo by organizaci připravit se na budoucí vývoj. Byla sestavena přehledná strategická mapa obsahující vizi a priority organizace. Čtyři perspektivy se souborem hodnotících měřítek se zaměřily na spokojenost klientů, využití a zajiště-

ní zdrojů a neustálou potřebu vzdělávání. Financování bylo stanoveno prostřednictvím sponzoringu nebo z Evropského sociálního fondu. Hlavní rizika by nastala v nutnosti provádění změn a zajištění udržitelnosti, v případě projektové žádosti by se zvýšila administrativní náročnost.

Opatření pro zlepšení vztahů s veřejností zahrnovalo zvýšení transparentnosti s důrazem na elektronické zveřejňování výročních zpráv pro snížení nákladů a transparentní účet. Důvodem opatření bylo umožnění sledování hospodaření charity pro zvýšení počtu dárců. Propagace organizace by měla zvýšit podíl dlouhodobé spolupráce s dárci a přilákat nové klienty. Veřejnost by měla být informována prostřednictvím tisku a webových stránek. Další částí druhého opatření se stalo vyhledávání a oslovování vhodných sponzorů pro zajištění nových zdrojů financování. Jako poslední bylo navrženo uspořádání benefiční akce za účelem získání výtěžku a nových klientů. Riziko opatření by se objevilo v nezájmu o sponzoring a podporu charity.

Projekt sociální automobil by měl zvýšit dostupnost sociálních služeb klientům z okolí města. Firma Kompakt by měla vyhledat sponzory pro financování automobilu. Přínos by spočíval v úspoře nákladů na rozšíření vozového parku Oblastní charity Přerov. Čtvrté opatření se týkalo střediska Lačo Jilo. Jeho účelem bylo získání dlouhodobějších finančních prostředků. Bylo zaměřeno na volnočasové a vzdělávací aktivity pro romské děti a mládež z důvodu jejich začlenění do společnosti. Opatření by bylo možné financovat prostřednictvím Fondu pro nestátní neziskové organizace nebo z rozpočtu Olomouckého kraje. Rizika by mohla nastat v náročnosti projektové žádosti a nízkého zájmu vyloučených osob. Byl vytvořen dostatek opatření pro zlepšení hospodaření i s ohledem na začlenění cílových skupin do společnosti. Hlavní cíl se podařilo naplnit. Po aplikaci navržených opatření v Oblastní charitě Přerov se nabízí výzkum realizovaný analýzou za účelem ověření efektivity návrhů, dále lze zkoumat následující vývoj hospodaření a porovnávat s obdobím před zavedením opatření do struktury organizace.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- ANHEIER, K. Helmut, 2005. *Nonprofit Organizations: Theory, management, policy*. 1. vyd. Abingdon: Routledge, 450 s. ISBN 978-0-415-31418-3.
- BACHMANN, Pavel, 2012. *Transparentnost organizací občanské společnosti*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 141 s. ISBN 978-80-7435-235-5.
- BOUKAL, Petr, 2013. *Fundraising pro neziskové organizace*. 1. vyd. Praha: Grada, 260 s. ISBN 978-80-247-4487-2.
- BOUKAL, Petr a Hana VÁVROVÁ, 2007. *Ekonomika a financování neziskových organizací*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 89 s. ISBN 978-80-245-1293-8.
- ČÁMSKÝ, Pavel, Jan SEMBDNER a Dagmar KRUTILOVÁ, 2011. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. Vyd. 1. Praha: Portál, 263 s. ISBN 978-80-262-0027-7.
- Česká republika, 2002. Zákon o církvích a náboženských společnostech č. 2/2002. In: *Sbírka zákonů ČR*.
- Česká republika, 2006. Zákon o sociálních službách č. 108/2006. In: *Sbírka zákonů ČR*.
- Databáze demografických údajů za obce ČR, © 2013. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2014-04-27]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm.
- HILLS, John, Julian Le GRAND a David PIACHAUD, 2002. *Understanding Social Exclusion*. 1. vyd. Oxford: Oxford University Press, 243 s. ISBN 0-19-925194-0.
- HIRT, Tomáš a Marek JAKOUBEK, 2006. *"Romové" v osidlech sociálního vyloučení*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 414 s. ISBN 80-86898-76-8.
- KREBS, Vojtěch a Jaroslava DURDISOVÁ, 2010. *Sociální politika*. 5., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 542 s. ISBN 978-80-7357-585-4.
- MAREŠ, Petr, Markéta HORÁKOVÁ a Miroslava RÁKOCZYOVÁ, 2008. *Sociální exkluze na lokální úrovni*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí. ISBN 978-80-7416-014-1.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2008. *Národní zpráva o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování* [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/5829/zprava_cj.pdf.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2012. *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost* [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/59ba9e11-d31a-4db2-be86-32f2fef649c3/OPLZZ_revize_2.pdf.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2011. *Integrovaný operační program* [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/dfbf033f-0d4d-4781-bdb6-322dcc1857e4/Programovy-dokument-verze-platna-od-21-12-2011.pdf>.

MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2006. *Humanitární pomoc v České republice* [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/humanitarni-pdf-54.aspx.

Národní akční plány sociálního začleňování, ©2010. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/9087>.

NOVOTNÝ, Jiří a Martin LUKEŠ, 2008. *Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 223 s. ISBN 978-80-245-1473-4.

OBLASTNÍ CHARITA PŘEROV, 2009. *Výroční zpráva Oblastní charity Přerov za rok 2009*.

OBLASTNÍ CHARITA PŘEROV, 2010. *Výroční zpráva Oblastní charity Přerov za rok 2010*.

OBLASTNÍ CHARITA PŘEROV, 2011. *Výroční zpráva Oblastní charity Přerov za rok 2011*.

OBLASTNÍ CHARITA PŘEROV, 2012. *Výroční zpráva Oblastní charity Přerov za rok 2012*.

OLOMOUCKÝ KRAJ, 2012. *Katalog poskytovatelů sociálních služeb v Přerově*. Olomouc: Studio Trinity.

O nás, © 2014. *Česká katolická charita: Domovy duchovních a řeholnic* [online]. [cit. 2014-04-27]. Dostupné z: <http://www.ckch.cz/uvod>.

Organizační struktura, © 2014. *Charita Česká republika* [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://www.charita.cz/o-charite/organizacni-struktura/>.

Programy v oblasti sociálních služeb, © 2014. *Statutární město Přerov* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://www.prerov.eu/cs/magistrat/socialni-oblast-a-skolstvi/programy-v-oblasti-socialnich-a-socialne-zdravotnich-sluzeb/>

PRŮŠA, Ladislav, 2003. *Ekonomie sociálních služeb*. 1. vyd. Praha: ASPI Publishing, 151 s. ISBN 8086395693.

Přerov, © 2014. *RISY: Regionální informační servis* [online]. [cit. 2014-04-25]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?zuj=511382>.

REKTOŘÍK, Jaroslav, 2007. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 187 s. ISBN 978-80-86929-25-5.

Sociální prevence, © 2014. *Statutární město Přerov* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://www.prerov.eu/cs/magistrat/socialni-oblast-a-skolstvi/socialni-prevence/>

STATUTÁRNÍ MĚSTO PŘEROV, 2007. *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Přerove na období let 2011 – 2015*. Dostupné z: <http://www.prerov.eu/cs/magistrat/socialni-oblast-a-skolstvi/komunitni-plan-socialnich-sluzeb.html>.

STATUTÁRNÍ MĚSTO PŘEROV, 2013. *Závěrečný účet a výroční zpráva za rok 2012*. Dostupné z: <http://www.prerov.eu/cs/magistrat/hospodareni-mesta/zaverecny-ucet-mesta.html>.

STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁTKOVÁ, 2012. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 169 s. ISBN 978-80-7357-973-9.

ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ, 2011. *Úspěšná nezisková organizace*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 155 s. ISBN 978-80-247-4041-6.

Z historie, © 2014. *Charita Česká republika* [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://www.charita.cz/o-charite/z-historie/>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BSC	Balanced scorecard.
CNS	Církevní a náboženská společnost.
ČR	Česká republika.
ESF	Evropský sociální fond.
EU	Evropská unie.
CHOS	Charitní ošetrovatelská služba.
CHPS	Charitní pečovatelská služba.
Kč	Koruna česká.
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí.
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
OP	Operační program.
USA	Spojené státy americké.
VH	Výsledek hospodaření.
%	Procento.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Věková struktura obyvatel.....	38
Obr. 2. Zaměření nestátních neziskových organizací podle skupin obyvatel.....	40
Obr. 4. Struktura výnosů Charitní ošetřovatelské služby	49
Obr. 5. Struktura výnosů Charitní pečovatelské služby.....	51
Obr. 6 Struktura výnosů Občanské poradny	52
Obr. 7. Struktura výnosů Spolu	54
Obr. 8 Struktura výnosů centra Žížalka	56
Obr. 9. Struktura výnosů Lačo Jilo	58
Obr. 10. Struktura výnosů Chráněné dílny	59
Obr. 11. Vývoj objemu vybraných a přerozdělených částek Tříkrálové sbírky	61
Obr. 12. Vyrovnanost výnosů a nákladů.....	66
Obr. 13. Struktura podílů středisek na celkových výnosech.....	67
Obr. 14. Struktura podílů středisek na celkových nákladech	68
Obr. 15. Vývoj hospodářského výsledku.....	69
Obr. 16. Vývoj struktury příjmů	70
Obr. 17. Vývoj podílu institucí na dotační politice.....	71
Obr. 18. Strategická mapa Oblastní charity Přerov	77

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Vývoj počtu obyvatel.....	38
Tab. 2. Přehled hospodaření Charitní ošetrovatelské služby	48
Tab. 3. Přehled hospodaření Charitní pečovatelské služby	50
Tab. 4. Přehled hospodaření Občanské poradny.....	52
Tab. 5. Přehled hospodaření Spolu	53
Tab. 6. Přehled hospodaření centra Žížalka.....	55
Tab. 7. Přehled hospodaření centra Lačo Jilo.....	57
Tab. 8. Přehled hospodaření Chráněné dílny.....	59
Tab. 9. Přehled počtu zaměstnanců a klientů.....	63
Tab. 10. Finanční ukazatele	64
Tab. 11. Měřítko pro hodnocení strategického plánování	78

SEZNAM PŘÍLOH

- PŘÍLOHA P I** **MAPA CHARITATIVNÍCH ORGANIZACÍ ČESKÉ
REPUBLICKY**
- PŘÍLOHA P II** **KLÍČOVÉ AKTIVITY A PROJEKTOVÁ ČINNOST
STŘEDISEK OBLASTNÍ CHARITY PŘEROV**

PŘÍLOHA P I: MAPA CHARITATIVNÍCH ORGANIZACÍ ČESKÉ REPUBLIKY

(Organizační struktura, 2014)

PŘÍLOHA P II: KLÍČOVÉ AKTIVITY A PROJEKTOVÁ ČINNOST STŘEDISEK OBLASTNÍ CHARITY PŘEROV

Název	Klíčová aktivita 1	Klíčová aktivita 2	Klíčová aktivita 3	Projekty
Charitní ošetrovatelská služba	Odborná zdravotní péče	Půjčovna kompenzačních pomůcek	-	-
Charitní pečovatelská služba	Poradenství	Běžné úkony péče	Kontakt se společenským prostředím	Podpora pečovatelské služby v obcích přerovského regionu (2012)
Občanská poradna	Informace a rady	Asistence při jednání s úřady	Aktivní pomoc	Dluhové poradenství při Občanské poradně (2011) Jak najít cestu z pasti dluhů (2012)
Setkávání seniorů Spolu	Přednášková činnost	Cvičení a rukodělné činnosti	Internet	Jak úspěšně zvládnout moderní komunikační prostředky (2011) Pohybem k lepšímu životu ve stáří (2012)
Centrum Žížalka	Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti	Kontakt se společenským prostředím	Sociálně terapeutické činnosti	Terénní pracovní poradenství v sociálně vyloučených lokalitách (2010 - 2012) Zajištění dostupnosti vybraných sociálních služeb v Olomouckém kraji (2011 – 2012) Romské komunitní centrum Žížalka – Sociálně aktivizační služba (2012)
Centrum Lačo Jilo	Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti	Kontakt se společenským prostředím	Sociálně terapeutické činnosti	Podpora nízkoprahového zařízení pro děti a mládež (2012)
Chráněná dílna	Získávání pracovních návyků	Polygrafické a kompletační práce	Výroba dekoračních předmětů	-

(autor)